

Agrotis

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Γραφεία: Αγλαύρου 19 - 21, Αθήνα, 117 41 ☎ 9238.197

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Άρρωστος
Inconnu

Διεύθυνση ανεπαρκής
Adresse insuffisante

Είχε χαθεί να βρεθεί
διεύθυνση
Perte sans adresse
autre

8/3/87

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

ΠΑΡΟΝΤΗΣ ΤΑΧΕΣ

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Πεύκης

Αρ. Αδ. 1

ΕΛΛΑΣ - HELLAS

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»
(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 1885)

Βραβείο Ακαδημίας

Αθηνών (1986)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού, καθώς και στους φίλους του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας (Σημ.: Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)

Περίοδος Β' - Χρόνος 24ος
Τόμος 8ος, Αρ. Φύλλου 53-55
Ιούνιος 1993 - Μάρτιος 1994
Ετήσια συνδρομή:
Εσωτερικού: Δρχ. 1.000
Εξωτερικού: Δολ. 50
Εταιριών, Ν.Π.Δ.Δ. κλπ.
Δρχ. 3.000

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:
Σύνταξης: Μεν. Κουτσούκης
Αγλαύρου 19-21, Αθήνα
117 41, Τηλ. 9238.197
Ατελιέ: Χαρ. Ε. Τάσση
Σωκράτους 81, Αθήνα
Τηλ. 5227.190

Φωτογραφία εξωφύλλου: Κυρίες και δεσποινίδες προπολεμικά μπροστά στο νεόδμητο τότε (1934) Δημοτικό Σχολείο του χωριού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
Στους Τρεις Ιεράρχες, του Σεβ. Μητροπολίτου κ. Νικολάου	1
Ιστορικά έγγραφα του Μικρού Χωριού	4
Γενική Συνέλευση - Νέο Διοικητικό Συμβούλιο	6
Οι Ακράιοι Φρουροί του χωριού μας	11
Το Στρατιωτικό Ημερολόγιο του Δημητρίου Δ. Πολύζου	15
Απ' όσα θυμάμαι, του Σ.Ν. Γεωργούλη	20
Η Αγάπη (ποίημα) του Στ. Παρζάλη	22
Τα Περίπτερα - στέκια των Μικροχωριτών, Μ.Σ.Κ.	23
Ο Βασίλης Μίχος, του Δημ. Σ. Δερματά	27

● Συνέχεια περιεχομένων στην 3η σελ. εξωφύλλου

Σ.Σ.: Στην φωτογραφία εξωφύλλου του προηγούμενου τεύχους, ο εικονιζόμενος ιερέας είναι ο αείμνηστος Δημήτριος Βαστάκης, κατά πληροφορίες του γιού του π. Κων/νου Βαστάκη.

ΣΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΣ (30 Ιανουαρίου)

Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καρπενησίου κ. Νικολάου

Από τις κορυφαίες μορφές της Εκκλησίας και υποδειγματικούς εργάτες του αληθινού πολιτισμού είναι οι τρεις σήμερα εορταζόμενοι Ιεράρχες, Βασίλειος, Γρηγόριος και Χρυσόστομος. Αφού εορτάσαμε τον καθένα χωριστά μέσα στον μήνα Ιανουάριο, η Εκκλησία μας σήμερα σε μια κοινή εορτή τιμά και τους τρεις μεγάλους Ιεράρχας και Οικουμενικούς διδασκάλους. Συγχρόνως και η ελληνική Παιδεία τιμά τους προστάτες των Ελληνικών γραμμάτων, γιατί στο έργο των τριών Ιεραρχών, περισσότερο παρά στους άλλους Πατέρας της Εκκλησίας, έχουν συζευχθεί αρμονικά η υγιής ελληνική σκέψη και το γνήσιο, το ορθόδοξο χριστιανικό πνεύμα.

Και οι τρεις εορταζόμενοι Ιεράρχαι ήσαν εξαιρετικά πνεύματα, αφού κατέκτησαν με τα ιδιαίτερα χαρίσματά τους την ανθρωπινή σοφία και γνώση και πρόσφεραν ολόψυχα τον εαυτόν τους στη μόνη Σοφία, τον Χριστό και την Αγία Του Εκκλησία.

Εκείνο που λέγει ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος για τον Μέγα Βασίλειο, έχει εφαρμογή και για τους τρεις μεγάλους Ιεράρχας **«σπουδή γαρ ευφυΐα συνέδραμεν, εξ ων επιστήμαι και τέχναι το κράτος έχουσι»**. Προικισμένοι με φυσικά προσόντα,

θεία δώρα, πρόσθεσαν εις αυτά τους καρπούς της σπουδής και της επιμελείας των. Ετσι αναδείχθησαν «μέγιστοι φωστήρες της τρισηλίου θεότητος», που φωτίσαν τον κόσμο όλον και περισσότερο τους πιστούς με το φως της αληθινής θεογνωσίας.

Είναι οι μεγάλοι Πατέρες που έθεσαν τα αμετάθετα όρια της χριστιανικής πίστεως και ζωής, οι «στυλοί της ευσεβείας», κατά την υμνολογική έκφραση.

Πού οφείλεται η μεγαλωσύνη τους; Εγιναν μεγάλοι, γιατί, κατά τον λόγον του Κυρίου, που ακούσαμε σήμερα στο Ευαγγέλιο, είναι οι ποιήσαντες και διδάξαντες.

Εζησαν πρώτα οι ίδιοι το θέλημα του Θεού και μετά, από την πλούσια προσωπική τους πείρα μετέδωσαν και μεταδίδουν στους χριστιανούς όλων των αιώνων το νέκταρ της θείας και σωτήριας διδασκαλίας του Χριστού.

Πλούτος ανεξάντλητος είναι τα συγγράμματά τους, που αποτελούν συγχρόνως απαύγασμα της αγίας ζωής των.

Υπήρξαν και άλλοι μορφωμένοι στην εποχή τους. Δεν συγκρίνεται όμως η προσφορά τους στον κόσμο με εκείνη των τριών μεγάλων Ιεραρχών και οικουμενικών διδασκάλων.

Ετσι έχομε εμφανές το δίδαγμα ότι

η βίωσις του θελήματος του Θεού είναι εκείνη που σοφίζει και μεγαλύνει ουσιαστικά τον άνθρωπο, τον οποιονδήποτε άνθρωπο.

Οι τρεις Ιεράρχαι έγιναν οι βράχοι, πάνω στους οποίους διαλύθηκαν τα αφρισμένα κύματα των ποικίλων αιρέσεων, που οι εχθροί του Χριστού επενόησαν. Διεύτυψαν συνοδικά και ακριβέστατα τα δόγματα της πίστεως της Εκκλησίας, «τήξαντες τας αιρέσεις πάντων των κακοδόξων». Ετσι μας προσφέρουν πάντοτε όλα εκείνα τα πνευματικά όπλα στην αντιμετώπισιν και καταπολέμησιν όλων των αιρέσεων, που επαναλαμβάνονται μέχρι σήμερα υπό διαφορετικές ονομασίες.

Αλλά οι τρεις Ιεράρχες και οικουμενικοί διδάσκαλοι ήσαν Έλληνες και έχουν συνδεθή στενάτατα με την ιστορική ζωή των Ελλήνων. Το Έθνος μας τους παρέλαβε και τους κατέστησε οδηγούς του καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας του, αλλά ιδιαίτερα κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, οπότε και η κοινή εορτή τους είχε καθορισθή ως εθνική εορτή των Ελλήνων. Κατά την περίοδο αυτή της δουλείας και δοκιμασίας των Ελλήνων, τα παιδιά και οι νέοι μας εγαλουχούντο με τα νάματα των διδασκάλων τους και είχαν γίνει έτσι και οι τρεις αληθινοί διδάσκαλοι του Γένους μας.

Γι αυτό και η εορτή τους ανέκαθεν εορτάζεται στα Σχολεία μας και το φωτεινό τους παράδειγμα προσφέρεται σαν

υπόδειγμα στους διδασκάλους και τους μαθητάς.

Δυστυχώς κατά τους τελευταίους καιρούς και η εορτή αυτή των προστατών της Παιδείας έχει ατονήσει, έχει εκφυλισθεί, αφού οι περισσότεροι εκ των νέων εκπαιδευτικών, καρποί της πνευματικής κρίσεως της εποχής μας, που είναι κρίσις πίστεως και ήθους, δεν εμπνέονται πλέον από τις μεγάλες, άγιες και σοφές μορφές των Τριών Ιεραρχών και τη διδασκαλία τους. Γι αυτό και τα παιδιά μας, οι νέοι μας παραπαίνουν και κινούνται άτακτα και επικίνδυνα στο βίο τους, επειδή δεν έχουν στήριγμα και οδηγό στη ζωή τους. Γι αυτό και το Έθνος μας ταλαιπωρείται και κινδυνεύει μετά μάλιστα την ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η ελληνική ιστορία μας διδάσκει εμφανικώτατα, ότι το Έθνος μας έζησε και εμεγαλούργησε διά μέσου των αιώνων, γιατί στηρίχθηκε επάνω στην πέτρα, «η δε πέτρα ην ο Χριστός», και δοκιμάσθηκε και ταπεινώθηκε, όταν απομακρύνθηκε από τον Χριστο και τη μοναδική κιβωτό της σωτηρίας του, την Εκκλησία.

Μας χρειάζονται λοιπόν οι τρεις Ιεράρχαι, και σήμερα και μάλιστα για την ορθή κατεύθυνση και διαπαιδαγώγησιν των παιδιών και των νέων μας. Αποτελεί έγκλημα κατά της πίστεως και του Έθνους ο αποχρωματισμός και εκφυλισμός της εορτής στα μάτια των νέων.

Εάν θέλωμε την προκοπή και τη

σωτηρία της πατρίδας μας από τους εσωτερικούς και εξωτερικούς συγχρόνως κινδύνους, είναι ανάγκη, είναι απαραίτητο να στραφούμε στις ρίζες μας.

Και οι τρεις σοφοί και άγιοι Ιεράρχες είναι οι πνευματικές μας ρίζες, που εξέθρεψαν, εστερέωσαν και συνετέλεσαν ώστε να καρποφορήση πλούσια η Ελλάδα.

Η εκκλησιαστική εορτή των Τριών μεγάλων Ιεραρχών είναι μια ευκαιρία αναβαθμίσεως της δεινής πασχούσης παιδείας μας κατά τη διδασκαλία και το

παράδειγμά των, αλλά και της όλης υποβαθμισμένης πνευματικής μας ζωής.

Ετσι θα γίνουμε και πάλι και θα μείνωμε αληθινοί χριστιανοί και Έλληνες. Ετσι θα πορευθούμε και θα προσφέρουμε στη σύγχρονη Ευρώπη ό,τι από την αρχή της πρόσφεραν οι εορταζόμενοι σήμερα τρεις σοφοί και άγιοι Ιεράρχες και οικουμενικοί διδάσκαλοι, δηλαδή την ορθοδοξία και ορθοπραξία, την ορθόδοξη πνευματική ζωή και τον αληθινό πολιτισμό. Αμήν.

+ Ο Καρπενησίου Νικόλαος

**ΤΟ Δ.Σ. ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ
ΕΥΧΕΤΑΙ ΣΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ, ΤΟΥΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΕΣ
ΞΕΝΗΤΕΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΜΗ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ
ΣΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ
ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΤΟ 1994**

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ ΤΟ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΟΥ 1829 ΠΟΥ ΑΝΕΔΕΙΞΑΝ ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΑ ΤΟΝ ΝΙΚΟΛΑΚΗ ΔΑΝΙΛΗ

Στο Επιστημονικό Συνέδριο που έγινε στο Καρπενήσι τον περασμένο Σεπτέμβριο (1993), ο ιστορικός ερευνητής κ. Χ. Χαραλαμπόπουλος παρουσίασε μεταξύ των άλλων και ένα ιστορικό έγγραφο που αφορά την εκλογική «συνάθροιση» των κατοίκων του Μικρού Χωριού και το οποίο με την άδειά του δημοσιεύουμε εδώ.

Από το κείμενο αυτό που υπογράφει ο δημογέροντας Νικολάκης Δανίλης μαθαίνουμε τα εξής σημαντικά:

1. Την ύπαρξη του Ιερού Ναού της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος (1829).

2. Την ύπαρξη δύο εφημερίων που λειτουργούσαν τότε στο χωριό. Αυτοί ήταν ο **Παπα Δημήτρης** (που φαίνεται ήταν ο γεροντότερος στην εκλογική εκείνη συνάθροιση) και ο **Παπαναστάσιος**.

3. Οτι ο δημογέροντας του χωριού ήταν ο Νικολάκης Δανίλης (Δανηλόπουλος) της γνωστής ιστορικής οικογένειας.

4. Οτι οι εκλογείς ήταν δέκα πέντε (15) των οποίων τα ονόματα αναγράφονται εις τον κατάλογο προς ψηφοφορία. Όπως επίσης αναγράφονται και τα ονόματα των υποψηφίων που ήταν οι: Νικολάκης Δανίλης, Γιάνης Νικολού, Θανάσης Δημητρόπουλος, και Γεώργιος Ζαχαρόπουλος. (Οι δύο τελευταίοι εκπροσωπούσαν όπως φαίνεται το Δερμάτι και το Λάστοβο (σημερινή Χελιδόνα). Ο κατάλογος δείχνει πόσους ψήφους πήρε ο καθένας με πρώτο σε ψήφους τον Δανίλη (21) και δεύτερο τον Νικολού (10).

5. Τον εκλογικό κατάλογο συνέταξαν οι Παπαδημήτρης, Γ. Ζαχαρόπουλος (λάστοβο) Γιώργης Σιδερός,

Τριαντάφυλος Δημητρόπουλος (Δερμάτι) και Δημήτρης Λιάπης.

6. Ανάμεσα σ' αυτούς που ψήφισαν αναφέρονται εκτός των δύο ιερέων ιστορικά ονόματα, όπως του Δανίλη, του καπετάν Κιρτσονικολάκη, των Σιδεραίων, των Λιαπαίων, των Γιουσμπασαίων, των Γιοβαναίων, των Θαναίων, των Ζωγραφαίων που ακόμη υπάρχουν στο χωριό αλλά και ονόματα που σήμερα δεν υπάρχουν όπως του Κ. Δερματιώτη, Γιαννάκη, Καμπίσιου και του Γιάννη Νικολού. Το όνομα του τελευταίου είναι σημαντικό, γιατί ίσως είναι αυτό το όνομα που πήρε ο γνωστός λόφος του «Νικολού» που στο χωριό λέγεται και «Νοκόλός».

☆

Πολ. αριθ, 4

Μικρόν Χωριόν, Λάστοβο, Δερμάτι

Δυνάμει του υπ' αριθ. 10049 ψηφίσματος, και των υπ' αριθ. 10050 οδηγιών της Σ. Κυβερνήσεως, και κατά την υπ' αριθ. 427 προκήρυξιν του Προσωρινού Διοικητού της Επαρχίας ταύτης, σήμερον την 19 του παρόντος ημέρα Κυριακή, γενομένης της εγκωρίου Συναθροίσεως των εγκatoίκων του Μικρού Χωριού, Λάστουβου και Δερμάτι εν τω ναώ της Μεαμορφώσεως και αναγνωσθέντων μεγαλοφώνως των ειρημένων τού τε ψηφίσματος και των οδηγιών της Σ. Κυβερνήσεως, προεδρεύοντος του δημογέροντος των χωρίων τούτου κυρίου Νικολάκη Δανιδόπουλου, κατεστρώθη ο κατάλογος, ως κάτωθεν φαίνεται, των παρόντων και εκόντων δικαίωμα ψήφου Πολιτών, όστις ανα-

γνωσθείς μεγαλοφώνως και επικυρω-
θείς διά της συγκαταθέσεως κηρύττε-
ται η συναθροίσις αύτη νόμιμος.

Αποβληθέντων δε εκ της συνα-
θροίσεως ταύτης των μη εκόντων δι-
καίωμα ψήφου εγκατοίκων Πολιτών
και αναγνωσθέντος μεγαλοφώνως
παρά του Γεροντοτέρου της συνα-
θροίσεως ταύτης, κυρίου Παπαδημη-
τρίου του περι εκλογής των εκλογέων
όρκου, ορκώθησαν όλα τα μέλη της
συναθροίσεως. Μετά τον όρκον δε
καταστρωθέντος του Καταλόγου των
εις εκλογήν υποψηφίων Γεροντιέ-
ρων μελών της συναθροίσεως ταύτης,
κυρίων ως κάτωθεν φαίνεται ονομα-
στικώς και ψηφοφορηθέντος ενός
εκάστου των υποκηφίων ιδιαίτερος
κατά σειράν, εκλέχθη νόμιμος εκλο-
γεύς ο προσυπογραφόμενος Νικολά-
κης Δανίλης.

Αριθ. των παρόντων οικογενειών
των κατοίκων 32.

Κατάλογος των εκόντων δικαίωμα
ψήφου μελών της Συναθροίσεως.

Κατάλογος υποψηφίων

1. Νικολάκης Δανίλης
2. Γιάννης Νικολού
3. Θανάσης Δημητρόπουλος
4. Γεώργης Ζαχαρόπουλος

Ο ιερουργών της ημέρας Ιερεύς Παπαναστάσης

Τα καταστρώσαντα τον κατάλογον των υποψηφίων μέλη: 1. Παπαδημη-
τριος. 2. Γεώργης Ζαχαρόπουλος. 3. Γεώργης Σιδέρης. 4. Τριαντάφυλ-
λος Δημητρόπουλος. 5. Δημήτρης Λιάπης.

Ισον απαράλλακτον τω πρωτοτύπω φυλαττομένω παρά τη δημογερο-
ντία ταύτη.

Ο Δημογέρων Νικολάκης Δανήλη

Μικρόν Χωρίον

1. Δημήτριος ιερεύς
2. Αναστάσης ιερεύς
3. Νικολάκης Δανίλης
4. Γεώργης Σιδέρης
5. Γιάννης Νικολού
6. Νικολάκης Γιούλμπασης
7. Κώνστας Σιδέρης
8. Δημήτρης Λιάπης
9. Νικολάκης Κηρύτζης
10. Γεώργιος Αλεξανδρόπουλος
11. Γεώργης Γιοβάντες
12. Κώνστας Δερματιώτης
13. Γεώργης Θάνου
14. Γιαννάκης Καμπίσιου
15. Γιάννης Ζωγράφος

Χωρίον Λάστοβον

16. Γεώργης Ζαχαρόπουλος
17. Γιάννης Τζιούρας
18. Νικολός Κατζίνης

Χωρίον Δερμάτι

19. Θανάσης Δημητρόπουλος
20. Τριαντάφυλλος
Δημητρόπουλος
21. Γιάννης Πασπαλάρης
22. Ζαχαρής Γρουμπόπουλος
23. Θανάσης Αντριτζόπουλος

Λευκοί (ψηφοί)

- 21
- 10
- 7
- 4

Μέλανες

- 1
- 12
- 15
- 18

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ - ΝΕΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Στις 23 Μαΐου 1993 συγκλήθηκε η Γενική Συνέλευση της Αδελφότητας στην οποία παρευρέθησαν αρκετά μέλη (στην αίθουσα Ηνίοχος, του Πνευματικού Κέντρου Ρουμελιωτών).

Η Συνέλευση ώρισε ως Πρόεδρό της τον πρεσβύτεο Σπύρο Κομπορόζο.

Στην αρχή κρατήθηκε ενός λεπτού σιγή μνήμης για τους Μικροχωρίτες που πέθαναν την προηγούμενη διετία, περίπου 70 άτομα μεταξύ των οποίων δύο πρεσβύτερες.

Κατόπιν εδόθη ο λόγος στον Πρόεδρο του απερχομένου Διοικ. Συμβουλίου Μ. Κουτσούκη ο οποίος προέβη στον απολογισμό της τελευταίας διετίας.

Τα θέματα στα οποία περιστράφη ο απολογισμός ήσαν:

1. Σχέσεις με την Κοινότητα:

Η συνεργασία με την Κοινότητα είναι άριστη και η προοπτική είναι να συνεχισθούν και στο μέλλον να είναι ιδεώδεις. Δυστυχώς ο θάνατος του Προέδρου της Κοινότητας Βασιλείου Μίκου μας κατέθλιψε όλους και άφησε ένα μεγάλο κενό.

Ιδιαίτερες φροντίδες αγάπης κατευθύνονται στα παιδιά του Σχολείου στα οποία Χριστούγεννα και Πάσχα η Αδελφότητα διανέμει δώρα και φροντίζει να λαβαίνουν το παιδικό περιοδικό «Το Λαλουςάκι».

2. Εκδήλωση Μνήμης:

Για τα πενήντα χρόνια από την μά-

χη του Μικρού Χωριού (18 Δεκεμβρίου 1942) η Αδελφότητα οργάνωσε μια σεμνή τελετή μνήμης στην αίθουσα του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» στην οποία ομιλητής ήταν ο διακεκριμένος Ευρυτανός λογοτέχνης Μιχάλης Σταφυλάς. Ποιήματα απήγγειλε ο Ρουμελιώτης ηθοποιός Ν. Παπακωνσταντίνου. Και τους δύο θα ήθελα να τους ευχαριστήσω και πάλι για την συμβολή τους στην επιτυχία της εκδήλωσης αυτής.

Επίσης με την ευκαιρία της 50ής επετείου εξέδωσε ένα ιστορικό αναμνηστικό Λεύκωμα με τίτλο: **Η Εθνική Αντίσταση στην Ευρυτανία: Η ιστορική μάχη του Μικρού Χωριού και η θυσία των 13 εθνομαρτύρων. Αθήνα: Δεκέμβριος 1992.**

3. 2η Εκδήλωση μνήμης:

Για τα τριάντα χρόνια από την αποφράδα εκείνη μέρα της κατολήσθησης του χωριού μας (13.1.1963) η Αδελφότητα ετέλεσε μνημόσυνο για τους δέκα τρεις (13) συγχωριανούς μας που θάφτηκαν μαζί με τα υπάρχοντά τους μέσα στα έγκατα της γης.

Το μνημόσυνο έγινε στον Ι.Ν. Αγ. Γεωργίου Κυψέλης και στο παρακείμενο Γηροκομείο προσφέρθηκαν καφέδες κλπ.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω εδώ τον πρωτοπρεσβύτερο π. Κων. Βαστάκη που τέλεσε το μνημόσυνο και μας φιλοξένησε στο αγαθοεργό Ίδρυμα,

που διευθύνει ο ίδιος καθώς και τις κυρίες που μας σέρβιραν.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια του αξιωματικού Γιάννη Αθανασόπουλου για την συνδρομή της καθώς και την κ. Ολγα Παπαδημητρίου.

4. Συνέχιση και ολοκλήρωση έργων:

α) Πνευματική γωνιά. Η ανακαίνιση της Πνευματικής γωνιάς έχει σχεδόν ολοκληρωθεί. Δηλ. έχουν αντικατασταθεί όλα τα παράθυρα, για τα οποία δαπανήθηκαν περίπου 2,5 εκατ/ δρχ. καθώς και τα ταβάνια που έγιναν πλέον ξύλιμα και μένουν ακόμη δύο ταβάνια, δηλ. ένα του διαδρόμου και ένα στην μικρότερη τρίτη αίθουσα.

Εχει επίσης διευθετηθεί ο χώρος του μικρού γραφείου σε βιβλιοθήκη.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω εδώ τους κ.κ. Γιουρνά Αρ. Γεωργούλη Σ. και Ι. Λιάπη για την συμβολή τους.

Νομίζω ότι μόλις τελειώσουν και τα δύο αυτά ταβάνια θα είμαστε έτοιμοι να ξεκινήσει η αναδιοργάνωση και διευθέτηση των εκθεμάτων, έτσι ώστε να οργανωθεί το Μουσείο πάνω σε επιστημονικές βάσεις.

Ηδη έχουμε ζητήσει οικονομική ενίσχυση, αλλά και επιστημονική συνδρομή από το Υπ. Πολιτισμού, το οποίο είναι έτοιμο να μας βοηθήσει. Ηδη μας έδωσε 1,5 εκατ. δρχ. για τον σκοπό αυτό. Η προσπάθεια συνεχίζεται.

Παράλληλα ολοκληρώνονται οι

εργασίες διαμόρφωσης σε πάρκο του χώρου του πρώην Σχολικού κήπου. Μετά την κατασκευή της πέτρινης βρύσης εις μνήμην Χρ. Θάνου, έγινε ένα πέτρινο καθιστικό εις μνήμην Γ. Χονδρού και μεταφέρθηκε η προτομή του Ι. Ζορμπαλόπουλου, Αγωνιστή του 1821.

Ευχαριστίες θα ήθελα να απευθύνω στον τεχνίτη μας Πάνο Μουτογιάννη που με το συνεργείο του έκανε ευσυνείδητη δουλειά, τον Νίκο Νασσιόπουλο που χωρίς καμιά αποζημίωση όχι μόνο έθεσε τα μηχανήματά του για την μεταφορά του αγάλματος, ενός βράχου από τα καλάσματα αλλά και κοπίασε ο ίδιος αφιερώνοντας χρόνο από τις εργασίες του να συμβάλει στην ωραιοποίηση του χώρου.

Επίσης τον Φώτη Γιαννακόπουλο για την επιμέλεια των υδραυλικών.

Τέλος να ευχαριστήσω και τον Πάνο Τζαβέλη που ανέλαβε με ιδιαίτερη φιλοτιμία να κλαδέψει τα δένδρα, να κουρέψει το χορτάρι και να συμβάλει κι αυτός ώστε ο χώρος να φαίνεται παστρικός και περιποιημένος.

Το πλακόστρωτο που γίνεται τώρα και θα καλύψει το κενό του χώρου προς τον Ι.Ν. της Μεταμόρφωσης θα προσθέσει όχι μόνο καλαισθησία, αλλά και ασφάλεια στον χώρο, από τα νερά που θα τα διώχνει προς το αυλάκι.

β) Το καμπαναριό. Χάρης στις ενέργειες του Αντιπροέδρου Π. Λιάπη έγινε η τιμιεντοκατασκευή γύρω-γύρω από το καμπαναριό γεγονός που

βοήθησε να μειωθεί η διάβρωση από τα όμβρια ύδατα.

Επίσης χάρις στο ενδιαφέρον του συγκωριανού μας Νίκου Δ. Κεράνη, ο οποίος κατέβαλε εξ ιδίων τα έξοδα μετακίνησης ήλθε μηχανικός και έκανε αυτοψία για το καμπαναριό. Θα ήθελα από την θέση αυτή να τον ευχαριστήσω δημόσια για το ενδιαφέρον και τη συμβολή του.

Τα συμπεράσματα του μηχανικού εκτίθενται στην έκθεσή του, που δημοσιεύσαμε στο περιοδικό και την διάβασαν όλοι. Την στείλαμε στην Κοινότητα καθώς και στον Παπα-Νκόλα.

Τέλος κάναμε έγγραφο στην Υπηρεσία Αναστήλωσης Βυζαντινών Αρχαιοτήτων στη Λάρισα, η οποία μας υποσχέθηκε ότι θα επισκεφθεί το καμπαναριό, θα το μελετήσει και θα παράσχει τεχνική υποστήριξη για την διατήρηση και επισκευή του, ως ιστορικού μνημείου.

Παράλληλα έχουμε ξεκινήσει προσπάθεια συλλογής χρημάτων προκειμένου να αντιμετωπίσουμε τα έξοδα που θα απαιτηθούν. Θα ήθελα να ευχαριστήσω εδώ δημόσια τον βιομήχανο Σοφοκλή Φλέγγα που μας πρόσφερε ένα εκατομμύριο για τον σκοπό αυτό.

5. Αναζήτηση οικονομικών ενισχύσεων - Επιχορηγήσεις. Όπως θα διαπιστώσετε από την Έκθεση Οικονομικού Απολογισμού που σας διανεμήθηκε μετά από ενέργειες που κάναμε μπορέσαμε και μαζέψαμε

ένα αξιόλογο ποσό από 1) το Υπ. Πολιτισμού, 2) Την Γραμματεία Νέας Γενιάς και 3) από τις Τράπεζες, Ιονική, Εμπορική και Εθνική, το οποίο υπερβαίνει τα 3.000.000 δρχ. χάρις στο οποίο αντιμετωπίσαμε τις δαπάνες που απαίτησαν τα παραπάνω έργα. Η προσπάθεια ασφαλώς θα συνεχισθεί.

6. Βελτίωση Δημοσίων Σχέσεων. Τόσο με το πνεύμα συνεργασίας που μας διάπει με διαφόρους συλλογικούς φορείς και αδελφά Σωματεία, όσο και μέσα από τις στήλες του περιοδικού μας φροντίζουμε όχι μόνο να προβάλλουμε το όνομα του χωριού μας αλλά και να προάγουμε το πνεύμα συνεργασίας με όλους τουλάχιστο στον χώρο της Ευρυτανίας.

Σ' αυτό ασφαλώς συμβάλλει και η δική σας παρουσία στις διάφορες εκδηλώσεις Ευρυτανικού ενδιαφέροντος.

7. Τα μνημεία:

Είναι γεγονός, ότι στην Αδελφότητα τα τελευταία χρόνια έλαχε ο κλήρος και η τιμή να κατασκευάσει ή να ολοκληρώσει ορισμένα μνημεία. Για μερικούς είναι πολλά, για άλλους υπάρχουν κι άλλα που πρέπει να γίνουν.

Θα πρέπει να ληφθεί όμως ότι τα μνημεία απαιτούν συντήρηση και το ενδιαφέρον όλων μας, ώστε να μην εμφανίζουν εικόνα εγκατάλειψης.

Τα χορτάρια πρέπει να κόβονται σε εθελοντική βάση και γενικά η περιποίησή τους είναι αναγκαία σε σωστή βάση.

Πριν κλείσω όμως θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους συνεργάτες μου στο Διοικητικό Συμβούλιο για την δραστηριότητα που επέδειξαν και συμβολή τους στην επίτευξη όλων των παραπάνω επιτευγμάτων που είναι στο θετικό του απερχόμενου Δ.Σ.

Επίσης και τα μέλη της Αδελφότητας και τους συγχωριανούς που προθυμοποιήθηκαν να προσφέρουν την προσωπική τους συμπαράσταση με ενεργό συμμετοχή.

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε κι ευχαρίστως θα απαντήσω σε ερωτήσεις σας.

Κατόπιν διεξήχθη συζήτηση πάνω σε διάφορα θέματα και ζητήθηκε το νέο Διοικητικό Συμβούλιο να συνεχίσει την προσπάθεια για το καμπαναριό και το Μουσείο.

Ανακοινώθηκε ότι θα αλλάξουν οι σιδερένιες βρύσες του Χανιού και ο Ι. Λιάπης εξουσιοδοτήθηκε να βρει τις πιο κατάλληλες που να συνδυάζουν το παραδοσιακό χρώμα με την πρακτικότητα και τους κανόνες υγιεινής.

Ο κ. Ι. Λιάπης είπε ότι προμηθεύτηκε ήδη τις κάνουλες για τις βρύσες της πλατείας και ότι τα χρήματα δόθηκαν από τον κ. Γ. Παπαστάθη.

Η κ. Ν. Παπαδάκη ζήτησε να γίνουν στο χωριό έργα τουριστικής ανάπτυξης, δημιουργία «σχεδίου πόλεως» και να διανοιγούν δρόμοι κεντρικοί και περιφερειακοί όπως από Απ-Θανάση προς Νικολό. Βέβαια τον πρώτο λόγο για τα έργα αυτά έχει η Κοινότητα.

Ο Πρόεδρος του απερχομένου Δ.Σ. πληροφόρησε την Γεν. Συνέλευση ότι εις μνήμην των θανόντων Προέδρων Επ. Παπαδή, Βασ. Μίκου και στην Αμερική του Δ. Πολύζου το Δ.Σ. θα διαθέσει 50.000 δρχ. για την Αγιογράφηση της Αγ. Κυριακής, 50.000 δρχ. για την Μεταμόρφωση του Σωτήρος και 50.000 δρχ. για υποτροφίες Ευρυτάνων φοιτητών και πρότεινε επίσης την ανακήρυξη Δωρητών. Η Συνέλευση χαιρέτησε τις πρωτοβουλίες αυτές.

Ο κ. Π. Λιάπης ζήτησε να γίνει νέος πέτρινος ή πλακόστρωτος διάδρομος στην Μεταμόρφωση και να κοπούν οι λεύκες.

Η κ. Μ. Κυρίτση ζήτησε να αναζητηθούν και επιστραφούν οι παλιές εικόνες της Μεταμόρφωσης, οι οποίες έχουν διασωθεί σε διαφόρους κώρους μετά την κατολίσθηση και να ζητηθεί εν ανάγκη η συνδρομή της Ι. Μητροπόλεως Καρπενησίου.

Η κ. Ε. Δερματά ζήτησε να γίνει έκτακτη Γεν. Συνέλευση το καλοκαίρι στο χωριό, οπότε παρευρίσκονται πολλοί χωριανοί.

Ο κ. Ι. Αθανασόπουλος τόνισε ότι επιβάλλεται η διατήρηση του παραδοσιακού χαρακτήρα του χωριού μας.

Τέλος αφού διαβάσθηκε η Εκθεση της Εξελεγκτικής Επιτροπής και εγκρίθηκε διά βοής ο Απολογισμός του Δ.Σ. και ο Προϋπολογισμός, ορίσθηκε η Εφορευτική Επιτροπή για τις αρχαιρεσίες, από τους: Ν. Κεράνη, Δ. Κρίκο, Ι. Αθανασόπουλο.

Την Γενική Συνέλευση αφιέδισε ο αποχωρών Πρόεδρος κ. Μένιος Κουτσούκης, ο οποίος λίγο πριν την ψηφοφορία ζήτησε να σβηστεί το όνομά του από το ψηφοδέλτιο και αντ' αυτού να ψηφισθούν οι νεώτεροι υποψήφιοι κι ότι ο ίδιος θα συνεχίσει να συμπαρίσταται όσο μπορεί στις δραστηριότητες του Συλλόγου, και ανέφερε συγκεκριμένα την αποπεράτωση της αναδιοργάνωσης του Μουσείου και την συνέχιση της έκδοσης του περιοδικού.

Κατά τις αρχαιρεσίες εψήφισαν οι παρόντες, καθώς και με εξουσιοδοτήσεις.

Μετά την διαλογή των ψήφων, έλαβαν. Για το Διοικητικό Συμβούλιο:

Κεράνης Αθανάσιος 65 ψήφους.

Λιάπης Παντελής 64 ψήφους.

Αθανασόπουλος Ιωάννης 48 ψ.

Βίγλας Νικόλαος 47 ψ.

Δερματάς Σπύρος 44 ψ.

Δημόπουλος Γεώργιος 42 ψ.

Κρίκος Δημήτριος 34 ψ.

Αναπληρωματικοί οι: Κουτσούκης Νικήτας με 26 ψήφους, Γιαννακόπουλος Χρήστος με 22 ψ., η Εφη Βουγά με 22 ψ. και Λιάπης Ιωάννης με 17 ψ.

Για την Εξελεγκτική Επιτροπή έλαβαν: Δημόπουλος Χρήστος 69,

Μπακός Δημήτριος 63, Κεράνης Παναγιώτης 52 και αναπληρωματικοί ο Παναγιώτου Αριστοτέλης.

Για την Επιτροπή Πρόνοιας και Αλληλοβοήθειας έλαβαν οι κυρίες: Βονόρτα Μαργαρίτα 44, Παπαδημητρίου Ολγα και Παπαδάκη ναυσικά 44, Ως αναπληρωματικές οι κυρίες Σωτηράκου Ελευθερία με ψήφους 15, Χατζοπούλου Βασιλική με 11 ψήφους.

Για την Επιτροπή Εκπολιτιστικών Εκδηλώσεων έλαβαν οι κυρίες: Κουτσούκη Αιμιλία 53, Κεράνη Χρυσούλα 52, Παπαθανασιάδη Ρένα 47, Κυρίτση Μαρία 43 και Πετροπούλου Λίτσα 16.

Τους συγχαίρουμε όλους και τους ευχόμαστε καλή δύναμη στο έργο τους.

ΤΟ ΝΕΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας συγκροτήθηκε σε Σώμα ως εξής:

Πρόεδρος: Αθανάσιος Κεράνης

Αντιπρόεδρος: Παντελής Λιάπης

Γραμματέας: Ιωάννης Αθανασόπουλος

Ταμίας: Γεώργιος Δημόπουλος

Ειδικός Γραμματέας: Νικόλαος Βίγλας

Σύμβουλοι: Σπύρος Δερματάς,

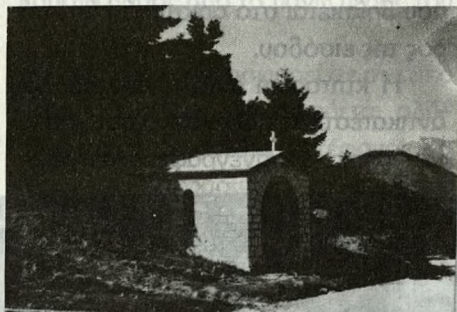
Δημήτρης Κρίκος

ΟΙ ΑΚΡΑΙΟΙ ΦΡΟΥΡΟΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

2. Η ΑΓΙΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

«... Τότε που ήλθε η πανούκλα η Αγία Αικατερίνη μας έσωσε... Δεν προλαβαίναμε να θάβουμε τους νεκρούς, ούτε παπάς δεν ζύγωνε,

Το ξωκκλήσι της Αγ. Αικατερίνης όσπου φάνηκε η Αγία Αικατερίνη, μεγάλη η χάρη Της και μ' ένα κέρι τρία βράδια έδωχνε το κακό...».

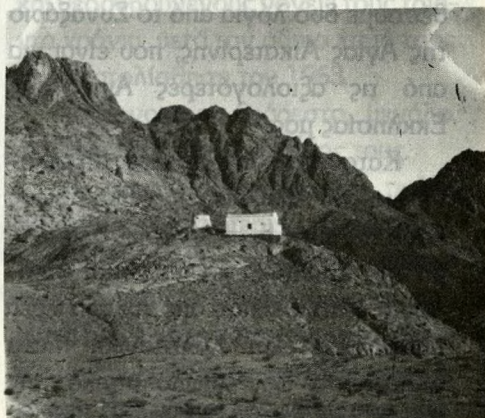
Αυτά έλεγε η γιαγιά μου η Παπαχαλαμπίνα και κάπως έτσι αποτύπωσαν στη μνήμη τους οι παλνοί Μικροχωρίτες την εμφάνιση της Αγίας Αικατερίνης την εποχή του μεγάλου θανατικού.

Τότε, μεταξύ 1915 και 1918 η χολέρα και η Ισπανική γρίπη εξολόθρευσαν δεκάδες εκατομμύρια Ευρωπαίων. Το ίδιο γινόταν και σε πρηγνούμενες εποχές.

Το Μικρό Χωριό, όπως κι άλλες περιοχές γύρω, έζησαν στιγμές απελπισίας και μεγάλης δοκιμασίας. Κατά πάσα πιθανότητα τον καιρό εκείνο

ίσως και παλαιότερα με ανάλογα περιστατικά πρέπει νάγινε το ξωκκλήσι της Αγίας Αικατερίνης που βρίσκεται στα δεξιά του δρόμου, προς τις Γκρεμενίτσες, εκεί που αρχίζει το μονοπάτι για τον Αν-Νικόλα. Ονομα κτήτορα δεν φαίνεται πουθενά. Ίσως νάναι κάποιος που είχε το κωράφι του εκεί κοντά. Στον χώρο αυτόν είδαν πολλοί την μορφή της Αγίας Αικατερίνης, την ύχτα με το κέρι να χτυπάει το θανατικό.

Στα 1958 η Μικροχωρίτισσα Αικατερίνη Παπαδημητρίου (το γένος Κοντσούκη) που απ' τα 1920 παντρεύτηκε κι έζησε σ' όλη της την ζωή στην Αμερική, έχοντας ζωηρά στην μνήμη της το μεγάλο θανατικό του

Ξωκκλήσι στο όρος Σινά (Αίγυπτος)

1918 θέλησε στη χάρη της Αγίας να φκιάξει σαράντα χρόνια αργότερα ένα καινούργιο ξωκκλήσι.

Έτσι ακριβώς απέναντι απ' το παλιό υπάρχει σήμερα ένα καλοχτισμέ-

νο ξωκκλήσι που κτίστηκε «Δαπάναις Αικατερίνης Δ. Παπαδημητρίου», όπως μας πληροφορεί η κτιτορική πλάκα πάνω από την είσοδο.

Εκτοτε τα δύο ξωκκλήσια, αντικρουστά το ένα απέναντι στο άλλο μοιάζουν με παραστάτες που καταπεύουν την διέλευση προς όλες τις κατευθύνσεις του δρόμου.

Ίσως θα πρέπει να θυμηθούμε εδώ, ότι στο όνομα της Αγίας Αικατερίνης είναι αφιερωμένη η Μονή του Ορους Σινά (Αίγυπτος) όπου η Αγία Ελένη έκτισε το πρώτο παρεκκλήσιο στα 330 μ.Χ. και θεωρείται το αρχαιότερο μοναστικό ίδρυμα της «καθ' ημάς Ανατολής».

Το όνομα Αικατερίνη αφθονεί στο Μικρό Χωριό καθώς και στην γύρω περιοχή και αξίζει γι αυτό να παραθέσουμε δυο λόγια από το Συναξάριο της Αγίας Αικατερίνης, που είναι μια από τις αξιολογότερες Αγίες της Εκκλησίας μας.

Καταγόταν από Πριγκιπική οικογένεια της Αλεξάνδρειας. Πάνσοφος κόρη της εποχής της γνώριζε ολόκληρη την Ελληνική και Ρωμαϊκή φιλολογία. Κατηχηθείσα από ευλαβή ιερέα βαπτίσθηκε στη Χριστιανική πίστη αλλάζοντας το ειδωλολατρικό της όνομα από Αιθερία σε Αικατερίνα.

Μαρτύρησε στους φοβερούς διωγμούς του Ρωμαίου άρχοντα της Αιγύπτου Μαξιμίνου τον 4ο μ.Χ. αιώνα και η μνήμη της τιμάται τόσο από την Ορθόδοξη, όσο και την Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία στις 25 Νοεμβρί-

ου κάθε χρόνο. (Βλ. Γ. Μουστάκης, Βίος - Μαρύριο Αγίας Αικατερίνης, 1990).

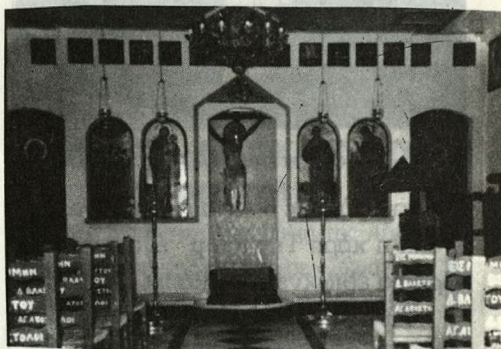
Για την Επιτροπή Πρόνοιας Μ.Κ.

ΑΛΛΗΛΗΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΙΣΤΗ Η...

3. ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ

«Εις μνήμην των γονέων μας Χρήστου και Κωνσταντίας Μαστρογεωργοπούλου, τα τέκνα των, 1973», μας πληροφορεί η κτιτορική πλάκα που βρίσκεται στο αριστερό κάτω μέρος της εισόδου.

Η κτιτορική αυτή πλάκα μάλλον αντικατέστησε παλαιότερα που φαίνεται υπήρχε και ανέγραφε: «Ανηγέρθη

Το εσωτερικό των Αγ. Αποστόλων μετά την ανακαίνισή του.

υπό Χρ. Χαρ. Μαστρογεωργοπούλου εν έτει 1924». Όπως μας πληροφορούν τα παιδιά του αείμνηστου Χρήστου Χ. Μαστρογεωργοπούλου ο πατέρας τους ανήγειρε την όμορφη εκκλησία των Αγίων Αποστόλων για να εκπληρώσει τάμα και επιθυμία της μητέρας του.

Γιατί όμως η γιαγιά Αικατερίνη ήθελε την εκκλησία αυτή εκεί τόσο διακαώς δεν γνωρίζουμε.

Γεγονός είναι ότι ο ναός αυτός αποτελεί διεύρυνση σε αντικατάσταση παλαιότερου ναΐσκου του κοιμητηρίου που υπήρχε εκεί για αρκετές γενεές, αφού όπως λέει και η παράδοση, εκεί υπήρχε νεκροταφείο, το παλαιότερο ίσως του Μικρού Χωριού.

Αψευδείς μάρτυρες της ύπαρξης νεκροταφείου είναι τα άπειρα οστά που ευρίσκονται ακόμη και σήμερα σε κάποιο βάθος από το πάνω μέρος του δρόμου.

Όπως μας πληροφορεί σε σχετικό γράμμα του που δημοσιεύεται ολόκληρο σε άλλη σελίδα ο Στέφανος Χρ. Μαστρογεωργόπουλος, «η εκκλησία των Αγίων Αποστόλων είναι έργο των αιμνήστων γονέων μας που την έκτισαν το έτος 1923 εις μνήμην των γονέων του πατέρα μας Χαραλάμπους και Αικατερίνης Μαστρογεωργοπούλου.

Η τοποθεσία ήτο κοιμητήριο, όπου και ακόμη διακρίνονται από την επάνω πλευρά κόκκαλα σε ελάχιστο βάθος.

Η εκκλησία ανηγέρθη στην τοποθεσία που ήτο το οστεοφυλάκιο. Πολύ παλαιά το χωριό μας ήτο εις τα Καλύβια, κατόπιν ήρθαν εις την Ρούγαν, πλησίον των Αγίων Αποστόλων και μετά μετακόμισαν εις την σημερινήν τοποθεσίαν του Παλαιού Μικρού Χωριού.

Η εκκλησία των Αγίων Αποστόλων είναι χειροτονημένη με Δεσπότη και με οστά Αγίων εις

το Ιερόν. Είναι κανονική εκκλησία, όπου ημπορούν να γίνουν γάμοι, βαπτίσεις και χειροτονία ιερέων...».

Πραγματικά μετά την ανακαίνιση του 1973, το καλοκαίρι του 1993 έγινε ριζική αναμόρφωση του εσωτερικού του ναού που του έδωσε άλλη όψη. Μαρμάρινο δάπεδο, ανακαίνιση θυρών, παραθυριών, ταβανιού, καθισμάτων κλπ Για το θεάρεστο αυτό έργο ήλθαν από την Καλιφόρνια και δούλεψαν νυχθημερόν για δύο μήνες τα αδέρφια Λεωνίδας, Λευτέρης και Στέφανος Μαστρογεωργόπουλος.

Παιδιά του Χρήστου και της Κωνσταντίνας θέλησαν μαζί με τον αδελφό τους Παναγιώτη που δεν μπόρεσε να έλθει κι αυτός, να κάνουν το καλύτερο μνημόσυνο για τους ευσεβείς και θεοσεβούμενους γονείς τους τριάντα χρόνια μετά τον άδικο χαμό τους στην κατολίσθηση του 1963.

Το έργο τους θεάρεστο, μεγάλο, δαπανηρό και άξιος ο κόπος τους.

Η ανακαίνιση άλλαξε πολλά πράγματα στο εσωτερικό του ναού.

Επισημαίνουμε πάντως την διατήρηση αρκετών παλαιών εικόνων απ' αυτές που είχαμε καταγράψει το 1961-62 και δημοσιεύσαμε το 1969, όπως η εικόνα στο μέσον του ναού που γράφει κυκλικά: «Εγώ εποίησα γην και Ανθρωπον επ' αυτής, εγώ τη χειρί μου εστερέωσα τον ουρανόν, ίδετε, ίδετε, ότι εγώ ειμί και ουκ έστι Θεός πλην εμού».

Η εικόνα του Αγίου Ιωάννου του

Προδρόμου και ο Σωτήρ του κόσμου, στο τέμπλο φιλοτεκνημένο από τον ζωγράφο Γ. Σαραφιανό, Λαμία 1924.

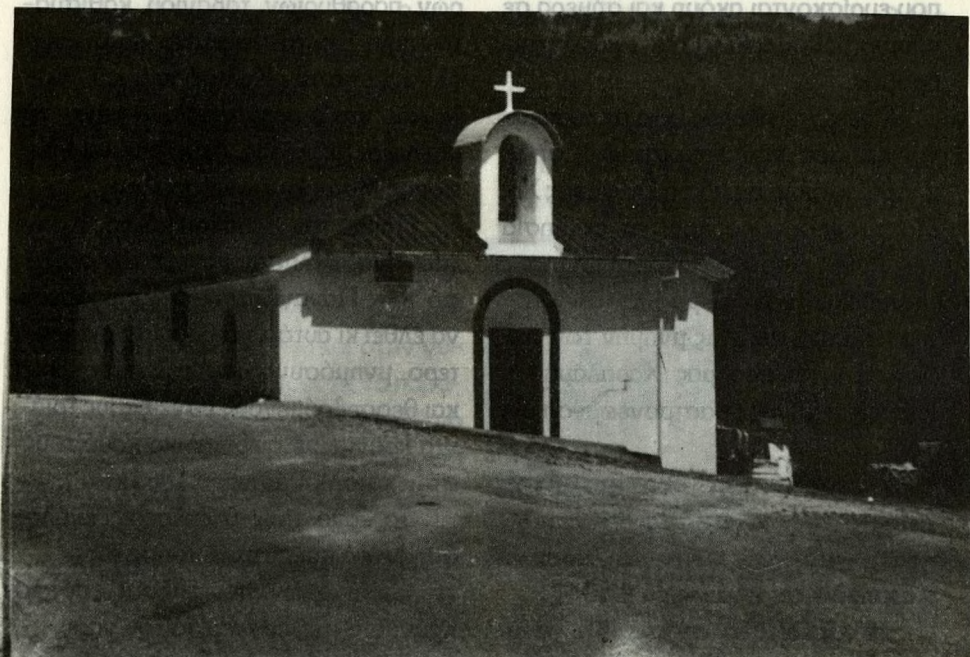
Τα δυο μανουάλια «εις μνήμην Αικατερίνης Χαρ. Μαστρογεωργοπούλου 1924».

Επίσης η Παντάνασσα στο αριστερό μέρος του τέμπλου, πάλι του Σαραφιανού, 1924 και άλλες μικρότε-

ρες αλλά και νεώτερες εικόνες.

Σήμερα χάρις στην τελευταία ανακαίνιση η υγρασία έχει πλέον εξουδερευθεί, γεγονός που θα συμβάλει στην διατήρηση εικόνων και άλλων εκκλησιαστικών αντικειμένων για άλλες γενεές.

(Στο επόμενο ο Αη-Γιάννης και ο Αη-Γιώργης).

Οι Άγιοι Απόστολοι μετά την ανακαίνιση (καλοκαίρι 1993)

ΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ + ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΠΟΛΥΖΟΥ
(1894 - 1967)

Β'

Συνεχίζουμε την δημοσίευση του ημερολογίου του αξιωματικού Μικροχωρήτη στρατηγού Δ. Πολύζου, που είχε την καλωσύνη να μας το διαθέσει δακτυλογραφημένο ο γιος του Διονύσιος Δ. Πολύζος.

Το διαθέσιμον έτος 1910-11 μετέβην εις Κωνσταντινούπολιν όπου εμπορεύετο ο πατήρ μου ίνα εκμάθω ξένην γλώσσαν.

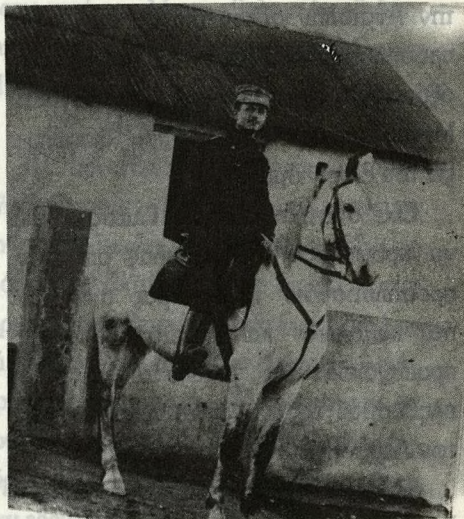
Ο πατήρ μου επεθύμει να ακολουθήσω οικονομικός επιστήμας. Συνίστα εν τέλει να εκμάθω την Γαλλικήν εφόσον Γαλλική Στρατιωτική Σχολή θα ήρχετο εις την Ελλάδα.

Αντέτεινα ότι με τας γνώσεις που είχα ήδη της Γαλλικής θα ετελειοποιούμην διά της μελέτης μόνος μου, και ότι θα επεδίωκα εις την Κωνσταντινούπολιν να μάθω Γερμανικά. Ενεγράφην λοιπόν εις την Αυστροουγγρικήν Σχολήν Σαιν Ζωρζ εις τα Σκαλάκια του Γαλατά. Επί τη συμπλήρωσει μινός μου έδωκαν το δεύτερον βραβείον. Εις την VORBEREITUNGS KLASSE είμεθα περί τους 60 μαθηταί εξ ων περί τους 30 Έλληνες, 15 Τούρκοι και οι λοιποί παντοίων εθνοτήτων εξ ων απετέλειτο η Κωνσταντινούπολις.

Οι Τούρκοι εκάθηντο χωριστά και φορούσαν πάντα το φέσι. Ένα μόνον Τούρκο Τζελαλεδίν, ο οποίος ήτο πολύ καθυστερημένος εκάθητο με τους Έλληνας και ειδικώς μπροστά από τον Ταταυλιανό Ιωαννίδη και εμέ. Ητο τόσοσ δε ευτραφής παρά ότι 12 ή 13ετής ώστε μας εκάλυπτε και τους δύο. Όταν τους εξήταζεν ο θαυμά-

σιος Ούγγρος καθηγητής μας Σέσα εξαιρετικώς πολύγλωτος ο καϊμένος ο Τζελαλεδίν παρεκάλει να τον βοηθήσωμε σουιλέ μπε, πράγμα που ευκαρίστως έκαμνα εφόσον εννοούσα τα Τουρκογερμανικά.

Όταν όμως εκάθητο ο Τζελαλεδίν ο φίλος μου Ιορδάνης έβασε καρφίτσες εκεί

Ο στρατηγός Δ. Πολύζος ως ταγματάρχης στην Μ. Ασία.

που θα εκάθητο ο Τζελαλεδίν αλλά αυτός λόγω του πάχους του προφανώς δεν το αντελαμβάνετο καν. Οι Τούρκοι όμως ζηλοτύπως παρηκολούθουν τον Τζελαλεδίν.

Αιτηγός των Τούρκων ήτο ο Φουάτ, ο οποίος εις τον πίνακα μια φορά ενώ ο Σέσα του υπηγόρευσε Κωνσταντινούπολη

αυτός έγραψε Σταμπούλ.

Τότε ο Ούγγρος εμείδισε και τον ηρώτησε τι λέξεις είναι το Σταμπούλ. Ο Φουάι έτοιμος απάντησε. Τουρκική. Ο Σέσα τότε ηρώτησεν ημάς τους άλλους. Εγερθείς υπεστήριξα ότι είναι Ελληνική λέξις και ανάγεται εις την εποχήν του Βυζαντίου όταν εις όλα τα μέρη της Αυτοκρατορίας συκνοτάτη ήτο η φράσις, στην Πόλι εξ ου το Σταμπούλ. Ει αυτό ο Ούγγρος συνεφώνησε και είπεν η λέξις λοιπόν είναι Ελληνική. Εκείνην την εποχήν αι διάφοροι προπαγάνδαι έδρων εις όλην την Ανατολήν αλλού διά θρησκευτικόν προσπλυτισμόν αλλού δι' εθνικόν και ήτο οξύτατος ο αγών που διεξήγεν πράγματι Μέγας πατριάρχης Ιωακείμ προς διαφύλαξιν του Ελληνισμού.

Είχε συστήσει Σχολήν Γλωσσών διά να προφυλάξη Ελληνόπαδας από τον προσπλυτισμόν. Το ιδιόκ μας σχολείον ήτο καθολικόν και εγένετο καταφανής προπαγάνδα ιδίως μεταξύ του ρευστού πληθυσμού της Κωνσταντινουπόλεως και των Λεβαντινών.

Είκα συγκροτήσει ομάδα, η οποία συστηματικώς αντέδρα. Οι προσπλυτισταί όμως ευρίσκοντες υποστήριξιν από προξενεία Μεγάλων Δυνάμεων διέθετον τα τρομερά καρακόλια (Τούρκικη αστυνομία). Ο κίνδυνος που διέτρεχα ως αρχηγός ήτο πρόδηλος.

Κατάπληκτος όμως έμαθα από τους ιδικούς μας ότι οι Τούρκοι συμμαθηταί με εφύλαττον διαθέτοντες συστηματικώς φρουράν. Τούτο με εξέπληξεν. Δεν ήξευ-

ρα πού να το αποδώσω έως ότου έμαθον ότι η προστασία που εύρισκεν ο Τζελαλεδίν σε μένα εξετιμήθη.

Ο αγών όμως συνεχίζετο. Είχομεν καταφανώς κερδίσει αρκετούς από τους αμφιρρέποντας ονόματι Καστελάνο να μείνη μετά το μάθημα. Αυτός έστρεψεν αμέσως προς εμέ ερωτηματικώς τι να κάνει. Παρέμεινα κι εγώ μαζί του, εις πρόσκλησιν δε του Ζένυτλις να φύγω του απάντησα, θα φύγω μαζί με τον Καστελάνο, τον οποίο τραβούσεν ήδη ο καλόγηρος.

Συνήφθη ένας μικρός αγών τραβώντας εκατέρωθεν τον Καστελάνο οπότε ελύθη το ζωνάρι του καλογήρου. Τέλος υπερνίκησα και εφύγαμε τροχάδην.

Το αποτέλεσμα ήτο να αποβληθώ από την Σχολήν. Μετά μίαν ή δύο ημέρας όμως ο λαμπρός πράγματι Ούγγρος καθηγητής μου έστειλε και με προσεκάλεσε να συνεχίσω την φοίτησιν εις την Σχολήν. Δεν συνέκισα όμως διότι κατήλθον εις τας Αθήνας διά να προπαρασκευασθώ διά την Σχολήν των Ευελπίδων. Υποδιευθυντής της Αυστριακής Σχολής, ήτις είχε πλήρες Γυμνάσιον, ήτο ο δρ. Χίλιγκερ λάτρης της αρχαίας Ελληνικής, την οποίαν ωμίλει με ερασμακίην προφοράν. Κατά τα διαλείματα περιεπάτει συχνά μαζί μου και εζήτει πληροφορίας επί των Ελληνικών πραγμάτων με εξαιρετικόν φιλελληνικόν ενδιαφέρον. Μου προέτεινε δε να δεχθώ δαπάναις της Σχολής να σταλώ εις την Βιέννην να συνεχίσω σπουδάς εις το εκεί Πανεπιστήμιον. Ηυχαρίστησα και απειποιήθην

την προσφοράν αυτήν.

Σχολή Ευελπίδων - Πόλεμος του 1912.

Εισήλθον εις την Σχολήν την 14 Νοεμβρίου 1911. Είμεθα 170 υποψήφιοι διά 20 θέσεις. Επί πλέον ήσαν περί τους 10 υποψήφιοι διά δέκα θέσεις εξ αλυτρώτων κωρών του ελληνισμού. Το 1914 (μετά τους πολέμους 1912 - 13) εισήλθον 370.

Αι εξετάσεις εγίνοντο γραπταί και προφορικαί πρωί - απόγευμα. Διήρκεσαν δύο μήνας. Τρομερά ήσαν τα προφορικά, δύο εκ των υποψηφίων ελλιποθύμησαν προ του τεραστίου μεγαλοπίνακος. Προφορικά παρηκολούθουν οι συγγενείς των υποψηφίων. Το επόμενον έτος κατηργήθησαν αυτά. Το 1912 τον Σεπτέμβριον διενύομεν το δεύτερον έτος ότε εκηρύχθη ο πόλεμος κατά της Τουρκίας παρά της Ελλάδος, Βουλγαρίας, Σερβίας και του Μαυροβουνίου. Κατά την 3ην πρωϊνήν ο πελώριος Ιωάννου υποδιοικητής της Σχολής ήλθεν εις τον θάλαμον μας εξύπνησε και μας

ανήγγειλε περιχαρής, ήλθεν η μεγάλη ώρα που περιμέναμεν, εγώ φεύγω (πήγαινε διά την Ηπειρον, όπου ανεδείχθη μέγας πολέμαρχος.

Τα μαθήματα διεκόπησαν και ονομασθέντες λοχίαί με στολήν Ευελπίδος ανελάβαμε υπηρεσίαν εις τα συντάγματα ως εκπαιδευταί κατά τα τέλη Οκτωβρίου. Ομως εκρίθη ότι είμεθα χρήσιμοι εις τα πολεμικά μέτωπα και ίδια ως στελέχη νέων σχηματισμών. Μετά του λαμπρού δε καθ' όλα συμμαθητού μου Βρασίδα Σοφιανού ετοποθετήθημεν εις τον λόχον φοιτητών, όστις μετά του λόχου εθελοντιών εξ Αμερικής απετέλεσε Διλοχίαν, απεστάλημεν Ηπειρον.

Ηπειρος - Αρτα

Εις την Ηπειρον εφθάσαμεν ατμοπλοϊκώς εις την Πρέβεζαν την επομένην της καταλήψεώς της. Επλεύσαμε δε εις Κόφραιναν διότι τα μεταξύ Πρεβέζης και Αρτης εδάφη δεν είχαν εκκαθαρισθή. Κατά ατμοπλοϊκόν ταξείδιον Πειραιώς - Κόφραινα οι στρατιάται εδεινοπάθησαν εκ του συνωστισμού και της βροχής, διαμαρτύροντο δε θορυβωδώς. Οι βαθμοφόροι δεν εδείξαμεν πολύ ενδιαφέρον και τούτους εξηγίωσεν.

Όταν απεβιβάσθημεν εις την Κόφραιναν είχαν ήδη νυκτώσει ο οδός προς Αρταν κεκαλυμμένη υπό των πλημμυρών του Αράχθου 20 εκ-40 μ. Εξεκινήσαμεν διά την Αρταν με ένα οδηγόν. Επορευόμεθα εις την πλημμυρισμένην οδόν κεκαλυμμένην από λάσπην, κορμούς δέντρων

κλπ. κατ' άνδρα κρατούμενοι από τον μανδύαν του προηγούμενου.

Με τα συχνά δε παραγγέλματα των επί κεφαλής οι τελευταίοι εβασανίζομεθα διότι με το προσοχή δεξιά ή αριστερά εξεκλίναμεν της πορείας ούτως ώστε ουδέποτε εβαδίσαμεν επί της οδού. Η απόσταση ήτο περί τας 3 ώρας ημείς όμως πορευόμενοι άνευ στάσεως εφθάσαμε εις την Αρταν περί την 3ην μεσονύκτιον εξηντηλημένοι. Εις την Αρταν εμείναμεν 4 ή 5 ημέρας. Εις Αγγλος λοχαγός Τράμπαν, νομίζω πολεμικός ανταποκριτής ενδιεφέρθη διά τους Ευέλπιδας και προσεφέρθη να μας κάμη διαλέξεις πράγμα που με συγκίνησιν ενθυμούμεθα.

Ένα απόγευμα εξεκινήσαμεν διά το Μέτωπον, ως εσχηματίσθη μετά την κατά την ημέραν ταύτην γενομένην κατάληψιν της οχυράς θέσεως Πέντε Πηγάδια. Ως ενύκτωσε η πορεία έγινε επίμοχθος. Δεν εβλέπαμε τίποτε. Η οδός ήτο ένα στενό μονοπάτι. Εκρατούμεθα από τον μανδύαν του προηγούμενου διά να μη καθώμεν.

Ευρισκόμενος εις την ουράν της φάλαγγος εύρον εις εν σημείον πολλούς άνδρας συγκεντρωμένους, περί πυράν καίτοι αδιακόπως έβρεχε. Είχον αποκοπέι της φάλαγγος. Τους επέπληξα που απεκόπησαν και τους ξεσήκωσα να συνεχίσωμεν την πορείαν ερευνώντες εις το σκοτάδι και την βροχήν να ανεύρωμεν το μονοπάτι. Εφωτιζόμεθα με δαυλους. Ένας είχεν ένα γλόμπον εις τον οποίον διετρείτο αναμμένον το σπερματσέτο. Το μέρος που εκινούμεθα ήτο μία γλώσσα εδάφους σχημα-

τισμένη από ένα μεγάλο και ένα μικρότερον που νούντο. Εκινούμεθα επί κρημνού βάθους 10 έως 20 μ. υπό το φως του γλόμπου που μας εστράβωνε. Εις το αυτό ύψος εκινούμεθα τέσσαρες ή πέντε οπότε ξαφνικά εκρημνίσθη ένας μας ήτο ο Σαμπανίδης εθελοντής Κ/πολίτης ιατρός. Έτσι διεφυλάχθημεν οι υπόλοιποι... ο γδούπος του κρημνιζομένου Σαμπανίδη ηκούετο. Το όπλον του έμεινεν εις τον κρημνόν. Εφώνασα επ' αρκετόν να βεβαιωθώ ότι ζη. Κάποτε ηκούσθη βεβαιών ότι ζη και να απομακρυνθώμεν διότι είναι μεγάλος ο κρημνός και ότι κύτπησε στην πλάτην. Αναγκαστικώς τον αφήσαμεν επανελθόντες στη φωτιά, όπου έπεσα να κοιμηθώ πάντοτε θυμωμένος με εκείνους που άφησαν να αποκοπή η φάλαγγα.

Οι στρατιώται μου νόμισαν ότι απεκοιμήτην με προσοχή με εσκέπασαν με εν αντίσκηνον να με προφυλάξουν από την βροχήν. Ητο η πρώτη βραδιά εκστρατείας.

Όταν εξημέρωσε είδαμε το έδαφος με τον κρημνόν και το χωριό Κουμουτσάδες, που ήτο 200 - 300 μ. μακρυνά. Συνηνώθημεν με τον λόχον και εκινήσαμεν διά τα 5 Πηγάδια. Ο Σαμπανίδης ήτο ζωντανός, αλλά στουμπισμένος. Εις το στρατόπεδον υπήχθηκεν εις το σύνταγμα Κρητών.

Ημείς ο λόχος φοιτητών ως 3ος λόχος και οι εξ Αμερικής εθελονταί ως 2ος. Καίτοι επολεμήσαμεν ως διλοχία μακράν του Σ/ματος εις το άκρον δεξιόν με τους ευζώνους.

Επεσκέφθηκεν τα ιστορικά Πέντε Πηγάδια όπου οι τούρκοι είχον ρίψει πώ-

ματα. Μεταξύ των παθόντων Ελλήνων ήτο και ο λοχαγός τότε πυροβολικού Τηλέμαχος Καράκαλος, όστις υπέφερε εν συνεχεία εις την ζωήν του υποστάς πολλάς στομαχεκτομάς και εντεροτομάς. Εις τα Πέντε Πηγάδια μείναμε σχεδόν ένα μήνα χωρίς να κάνωμεν ασκήσεις.

Μίαμ ημέραν δε ο διοικητής του λόκου έφεδρος ανθυπολοχαγός του 1897 και δι' αυτό και μόνον ήδη υπολοχαγός και διοικητής λόκου με ερώτησεν τώρα πως αρχίζει η μάχη, με το παράγγελμα **Λόκος εμπρός προς μάχην**. Βέβαια εις τον καλόν εκείνον άνθρωπον πρεσεπάθησα να μεταδώσω όσα ήξευρα περισσότερα.

Οι άνδρες του λόκου ήταν κατά πλειοψηφίαν Κρήτες, οι οποίοι εις τας διανομάς ιδίως ήσαν νευρικοί και ενίστε ανυπόφοροι.

Κάποτε εξοικονομήθησαν βαρέλια νερού και τα μουλάρια του Λοκου τα έφεραν γεμάτα από τον Λούρον, ο οποίος διήρχετο προ ημών άλλα 500 και πλέον μέτρων αποτελών βαθυτάτην τάφρον.

Ο ανθυπασπιστής Κ. Μουτσούλας ανέλαβε να κάμη την διανομήν ως περισσότερον έμπειρος. Εταξε λοιπόν τον λόκον έχων ως βάση την σειράν υπηρεσίας των διμοιριών. Ούτως ήρχισεν η διανομή. Μετ' ολίγον όμως ήρχισαν αι οπίσω διμαίρια να δυσφορούν και να σπρώχνουν έως ου προεκληθή πλήρης αταξία. Εις μά-

την προσεπάθει ο Μουτσούλας να αποκαταστήση κάποιαν τάξιν εξηγών ότι θα επαρκέση για όλους.

Τέλος εξηναγκάσθη να απειλή ή μήπως προτιμάτε να κυθή το νερό, το οποίον εκ του συκωστισμού, εκύνετο εν τω μεταξύ, η απάντησις από τας περισσότεράς φωνάς ήτο: να κυθή. Και έτσι εκύθη το πολύτιμον νερό.

Υστερα από ένα μήνα εις την Αετοράκη κατά τας μάκας εξοικονόμησα ολίγα σακκιά κουραμάνα και ήρχισεν εις το σκοτάδι ολίγα μέτρα από τον μανδρότοικον που ήτο η γραμμή μάκας η διανομή.

Παράκλησις μου που είχα περισσότερον την ευθύνη της μάκας να κάμουν σιγά, διότι οι Τούρκοι που ήσαν πολύ κοντά θα ήρχιζαν τα πυρά. Δεν άργησεν όμως να αρχίση οκλοβοή και πατηθούν οι κουραμάνες στη λάσπη. Ετσι πήγε χαμένο το φωμί που είχαμε μέρες να ιδούμε.

Εις τον λόκον ήσαν στρατιώται από πολλά μέρη της Ελλάδος και του εξωτερικού μεταξύ αυτών ήσαν και περί τους 40 Αρκάδες, οι οποίοι είναι δίκαιον να ομολογηθή, ήσαν υπέροχοι.

Μεταξύ αυτών ήταν ο αρχηγός των, ας είπωμεν, Φατούρος δήμαρχος Στεμνίτης. Εκ των Κρητών ήσαν ικανοί οι διακριθέντες, ων δεν είναι δυνατόν να ενθυμούμαι τα ονόματα.

(Συνεχίζεται)

ΑΠ' ΟΣΑ ΘΥΜΑΜΑΙ

Γράφει ο Σταύρος Γεωργούλης

Εν αρχή εποίησεν ο Κύριος τον Ουρανόν και την γην και εν συνεχεία τους πρωτόπλαστους που τους εγκατέστησε στον Παράδεισο, όπου την περνούσαν ζωή και κότα ρακατεύοντας όλη μέρα, κωρίς να τους απασχολεί η βιοτική μέριμνα, τα ενοικιοστάσια κλπ. Και θα την περνούσαν αυτοί καλά και μεις καλύτερα αν δεν υπήρχε ο όφης και δεν ορεγότανε η Εύα το ξυνόμπλο. Κι αυτό το ξυνόμπλο (έτσι λέγανε τότε το πονηρόν) έγινε αιτία να τους κάνει έξωση ο Κύριος και από νοικοκυραίοι αυτοί μεν να βρεθούν στους πέντε δρόμους «εν ερημίαις πλανώμενοι και ταις οπές της γης υστερούμενοι θλιβόμενοι κακοκούμενοι κλπ. Εμείς δε να πληρώνωμε τις αμαρτίες του μήλου εις τον αιώνα τον άπαντα. Σ' αυτές λοιπόν τις οπές στην αρχή βρίσκανε καταφύγιο άνθρωποι και ζώα. Πολύ αργότερα καταλήξανε να ζούνε μαζί και στις μέρες μας άρχισαν να ξεχωρίζουν κάπως τα τσανάκια τους.

Και πριν καταλήξουνε στις σημερινές σταυλαχυρώνες ζώα και άνθρωποι μένανε μαζί υπό την αυτήν στέγην οι μεν άνθρωποι στο πάνω πάτωμα τα δε ζώα στο ακούρι και επικοινωνούσανε εκτός απ' την ακρόπορτα και με τη γλαβανή.

Στο ακούρι ή κατώϊ ήτανε και η κάβα που λέμε σήμερα με το κρασί και το ρακί κι ακόμα η καρδάρα με το βούτυρο και τα σκόπλα με το τυρί και το κλωτσούρι. Κι απαραίτητα με τα ζώα ζούσανε και οι κότες

που κουρνιαζανε στα ξύλα και γεννούσαν τα αυγά τους στις φωλιές κάτω από τα πακνιά ή στις ειδικές παραθύρες.

Ενα καλοκαίρι λοιπόν ένας μπόμπιρας παραθεριστής Αθηναίος που ήξερε όλες τις μάρκες από τα αυτοκίνητα, αλλά ελάχιστα από τα γαϊδούρια και μάλιστα τα γνήσια γαϊδούρια παρακολουθούσε από την ακρόπορτα με περιέργεια το πάκνιασμα του γαϊδουριού.

Δίπλα στο πακνί ήταν η φωλιά με τα αυγά και η νοικοκυρά πήρε δυο φρέσκα αυγά να φιλέψει το παιδί. Εκείνο όμως αρνήθηκε να τα πάρει και ξέρετε γιατί; «Δεν τρώω εγώ αυγά από... γαϊδαρο» της είπε.

Και συνεχίζω μ' άλλο:

Ετσι τάκουσα κι έτσι σας το λέω. Μπορεί νάγινε στο κωριό μας ή και σ' άλλο κωριό. Μπορεί νάγινε το πιθανότερο στην Κατοχή με την πείνα ή και σ' άλλη εποχή.

Στείλανε λέει η ιστορία ένα κοριτσάκι σ' ένα σπίτι για κάποιο θέλημα. Έτυχε όμως εκεί η νοικοκυρά να ψήνη πίτα στη γάστρα. Μοσχομύριζε η πίτα και η μικρή ξέχασε το θέλημα και περίμενε τη νοικοκυρά να βγάλη την πίτα και να της δώσει κανένα κομματάκι.

Αλλά για την νοικοκυρά πέρα έβρεχε. Αντί να κάνει την ευγενική χειρονομία δασκάλευε το κορίτσι ότι πέρασε η ώρα και πρεπει να γυρίσει σπίτι της που θα τη γυρεύει η μάνα της. Τη μικρή όμως την κρα-

τούσε δεμένη η μυρωδιά της πίτας και με διάφορες δικαιολογίες δεν έλεγε να ξεκολλήσει. Και η νοικοκυρά πάλι απ' τη μεριά της δεν έλεγε να υποχωρήσει.

Πείσμα η μια, πείσμα και η άλλη. Και η ώρα περνούσε και η πίττα στη φωτιά κινδύνευε να καί.

Κι έτσι κάποια στιγμή που ο εκνευρισμός έφτασε σε αδιέξοδο ακούστηκε η μικρή να μονολογεί εκεί που στρογγυλοκαθότανε πεισματωμένη. «Και μένα η μάνα μου θα με δειρεί, αλλά και σένα η πίττα σου θα καεί».

Σε άλλη παρόμοια περίπτωση κι αυτό είναι γεγονός ότι συνέβηκε στην Κατοχή με την πείνα ο μουσαφίρης δεν περίμενε και με τα παρακάλια του κατάφερε την νοικοκυρά να βγάλει άψητη ακόμα τη λαχανόπιτα να του δώσει να φάει για να ντιϊκώσει να βγάλει το δρομο ως το Μεγάλο Χωριό.

Υπάρχει ακόμα και άλλη μια παρόμοια περίπτωση. Κι αυτή στην Κατοχή με την πείνα. Βγήκε η δική μας στη γύρα περιδιβάζοντας σαν την αλεπού στα κοτέτσια να βρει κάτι για φαΐ και ήταν τυχερή γιατί σε κάποιο σπίτι βρήκε λαχανόπιτα στη φωτιά. Εκεί θες η πείνα που δεν κρατιότανε, θες το ότι δεν ήταν σίγουρη αν περίμενε να ψηθεί η πίτα θα φιλοτιμιότανε και η νοικοκυρά να τη φιλέψει.

Ενήργησε κεραυνοβόλα εφαρμόζουσα όχι το «πέσε πίττα να σε φάω», αλλά το «συν Αθηνά και χείρα κινεί». Διαλαθούσα

που λένε την προσοχή της νοικοκυράς σήκωσε τη γάστρα και απηφώντας τη φωτιά άρπαξε την πίτα στην ποδιά της κι έγινε λαγός, αφού άφησε τη γάστρα στη θέση της. Κι ούτε γάτα ούτε ζημιά.

Ηταν αργά πια, όταν η νοικοκυρά διαπίστωσε την αρπαγή της ωραίας λαχανόπιπτας. Σχολίασε βέβαια το γεγονός της αναλήψεως, αλλά δε βγήκε τίποτα. Η ζημιά έγινε, γιατί δε βρέθηκε τρόπος να μείνει «η πίττα ακέρια και ο σκύλος χορτάτος».

Εχουν δίκιο που λένε ότι η πείνα είναι κακός σύμβουλος και μην περιμένετε να πούμε περισσότερα για την Ελένη όχι βέβαια την Ωραία, αλλά για την άλλη που σκάρωσε τη δουλειά, μια και είπαμε να μη λέμε ονόματα. Και μια που πολύς λόγος έγινε για τις πίπτες αναλογιστήκατε ποτέ, πόσες πίπες ξέρετε; Εγώ έχω ακούσει για σπανακόπιπτες, γαλατόπιπτες, ζυμαρόπιπτες, κρεατόπιπτες, κοτόπιπτες, τραχανόπιπτες, χορτόπιπτες, τυρόπιπτες, πρασόπιπτες, κολοκυθόπιπτες, λουκανόπιπτες, ζαμπονόπιπτες, γιαουρτόπιπτες, βασιλόπιπτες, φανουρόπιπτες και τέλος... κυλόπιπτες.

Εσείς πόσες ξέρετε;

Για όποιον δεν ενδιαφέρεται ισχύει το ότι «από πίτα που δεν τρως τι σε νοιάζει κι αν καεί». Τουναντίον όποιος ενδιαφερθή και βρη και άλλες τόσες πίπτες που υπάρχουν θα λάβη δώρο ένα ταψί πίτα της αρεσκείας του. Και καλή όρεξη.

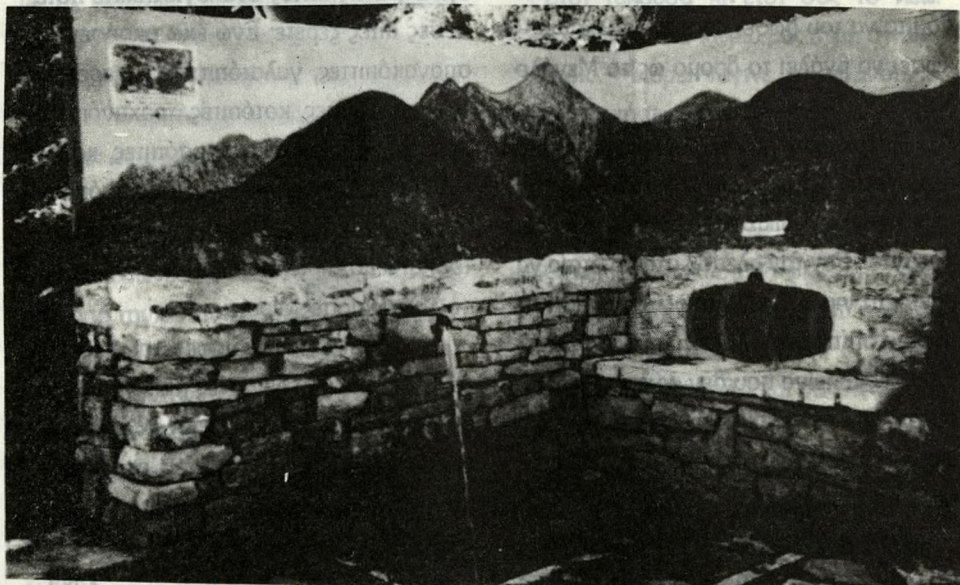
Σ.Ν.Γ.

Η ΑΓΑΠΗ

Πίσω απ' τα ελατοσκέπαστα βουνά
η Αγάπη μου με περιμένει...
Είναι αγνή σαν το λουλούδι του Μάη,
είναι γλυκειά σαν τη δροσιά της αυγής.
Μοιάζει μ' ένα όμορφο διαμάντι
Εχει χίλιες ωραίες όψεις...
Λάμπει σαν τον κατάσπρο ήλιο.
Εγώ την αγαπώ, την αγαπώ.
Πίσω απ' τα όμορφα πεύκα
πίσω απ' τις γερασμένες οξυές,
εκεί έζησε το περισσότερο καιρό.
Νεράϊδα του βουνού είναι,
νερό καθαίο στην τρεχούμενη πηγή.
Είναι από λευκό φως.
Είναι από γαλάζιον ουρανό
Είναι από το Έχος της καρδιάς μου.
Εγώ την αγαπώ,
πίσω από τα ελατοσκέπαστα βουνά.

Αθήνα

Σταύρος Παρζάλης

Η καινούργια «Καστανόβρυση». Έργο και φιλοτέχνηση
περίγυρου ναού Πάνου Κεράνη.

ΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ - ΣΤΕΚΙΑ ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΚΑΙ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΙΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

Ως μαθητής στην δεκαετία του '50 κατέβαινα με φίλους, συγκωριανούς και συγγενείς πολλές φορές στο λιμάνι του Πειραιά.

Πηγαίναμε για να υποδεχθούμε ή το θλιβερότερο να αποχαιρετήσουμε και να ευκηθούμε καλό κατευόδιο σε συγγενείς και συγκωριανούς, που έπαιρναν το «παμπόρι», δηλ. το υπερωκεάνειο, τότε, για το μακρινό ταξίδι της Αμερικής, που κράταγε 15 ημέρες περίπου.

Πολύ αμυδρά θυμάμαι ότι στην βουρκωμένη ατμόσφαιρα η μόνη παρήγορη γωνιά, όπου συγκεντρώνονταν οι πατριώτες για λίγες κουβέντες του ξενιτεμού, ήταν το περίπτερο του Πάνου και Νίκου Κεράνη και αργότερα του Ξενοφώντα Ζορμπαλά, όλα κοντά στο σημερινό Τελλωνείο του Πειραιά.

Αργότερα, γύρω στα 1958-62 ως φοιτητής, το φιλόξενο στέκι το δικό μου αλλά και άλλων όταν πηγαίναμε στο Πανεπιστήμιο ήταν το περίπτερο του αείμνηστου Αλέκου Σ. Κομπορόζου που βρισκόταν στην Ακαδημίας, δίπλα από το Πανεπιστήμιο.

Εκεί τα νέα του χωριού έφθαναν φρέσκα και καταναλώνονταν αμεσώς. Εμπαιναν τα σχέδια για το καλοκαίρι, τις επισκέψεις, τις συναντήσεις, αλλά και «φιλοσοφούσαμε» διαβάζοντας

τους τίτλους και τα περίεργα των εφημερίδων.

Μπροστά μας είχαμε το γελαστό πρόσωπο του Αλέκου που πάντα είχε λόγο, ώσπου ορφανέψαμε με τον θάνατό του τον Φεβρουάριο του 1960.

Ευτυχώς ο συνεργάτης του Αλέκου Γιώργος Ραυτόπουλος συνέχισε και στάθηκε ευσυγκίνητος φίλος του χωριού μας, ευαίσθητος στους καμμούς και τα προβλήματά μας ως τώρα τελευταία ενισχύοντας ποικιλοτρόπως και τον Σύλλογό μας.

Παράλληλα λίγα βήματα πιο κάτω είχαμε και τον φίλο Μεγαλοχωρίτη Θανάση Σκαρπή, που το περίπτερό του ήταν φιλόξενο για όλους τους Ευρυτάνες και τα θέματα συζήτησης ήταν ευρύτερα, όχι μόνο Ευρυτανικά, αλλά και κοινωνικοπολιτικά. Εκεί ο Θανάσης μας εξομολογήθηκε την απόφασή του να γυρίσει στο Μεγάλο Χωριό πιστός στα αγνά οράματά του.

Αργότερα ως δικηγόρος, αλλά και ενεργό μέλος της Αδελφότητας οδηγήθηκα στο περίπτερο του Νίκου Δ. Κεράνη στην Ομόνοια.

Εκτός από τον Νίκο βάρδιες έκανε λίγο νωρίτερα εκεί και ο Σταύρος Γεωργούλης κι έτσι το τοπίο της Ομόνοιας έπαιρνε ανθρώπινη όψη και μάλιστα έντονα. Μικροχωρίτικη μέχρι πέρυσι, οπότε ο Νίκος αποφάσισε να

το παραχωρήσει σε άλλον. Αλλωστε η Ομόνοια είχε γίνει κόρος αγνώριστος πλέον! Πάντως, όπως λέμε, η «γειτονιά άδειασε» για μας τους Μικροχωρίτες.

Τα τελευταία χρόνια η ιστορική πλατεία της Ομόνοιας συνδέθηκε με το κύμα των παράνομων μεταναστών, κυρίως Αλβανών, που κατέκλυσαν τη χώρα μας προς αναζήτησιν καλύτερης τύχης.

Κάπως έτσι την είδαν, δηλ. ως τόπο κυρίως συνάντησης και οι εσωτερικοί μετανάστες από τις αρχές του αιώνα μας. Και φυσικά οι Ευρυτάνες και οι Μικροχωρίτες δεν απετέλεσαν εξαίρεση. Μάλιστα μαζί με την παράπλευρη πλατεία Λαυρίου που σήμερα έχει χάσει την παλιά αίγλη της υπήρξαν δυο φημισμένοι «κοσμικοί τόποι» εκτός των άλλων και για τους Μικροχωρίτες / Ευρυτάνες.

Ο φημισμένος ΕΛΑΤΟΣ, Η ΕΥΡΩΠΗ, ΤΟ ΛΑΥΡΙΟΝ, ΚΑΦ. ΤΣΟΥΚΑΝΑ, ΠΛΑΣΤΗΡΑ κ.α. έγραψαν ιστορία για όλους τους Ευρυτάνες πριν και μετά τον πόλεμο. Εκτός βέβαια από αυτά τα κέντρα αναψυχής και διασκέδασης υπήρχαν και πολλοί επαγγελματίες με τα καταστήματά τους μέσα και γύρω από την Ομόνοια, όπως το ιστορικό ξενοδοχείο Μπάγκειον που λένε ότι ανήκε στους Μικροχωρίτες αδελφούς Παπακωνσταντίνου και σώζεται μέχρι σήμερα.

Το κατάστημα Ηλεκτρικών ειδών των αδελφών Κομπορόζου επί της Μπενάκη, το κεντρικό Πρατήριο Σιγαρέτων ΚΕΡΑΝΗ, (Πλ. Κάνιγγος) όπου για πολλά χρόνια στεγάσθηκε ο Σύλλογός μας κ.α. Ακόμα και γραφεία ελευθέρων επαγγελματιών, όπως το ιατρείο Ε. Πιστιόλη, τα δικηγορικά γραφεία Ι. Καρδαρά, Φαλλίδα και άλλα που δεν είναι του παρόντος να τα περιγράψουμε.

Πρόθεσή μας σήμερα είναι να θυμίσουμε έναν ξεχωριστό επαγγελματικό κόρο στο κέντρο της Ομόνοιας που ανήκε μέχρι πρότινος για 50 περίπου χρόνια στον Μικροχωρίτη Νίκο Δ. Κεράνη.

Αν και στο «πόδι» υπήρξε κέντρο διέλευσης, συνάντησης, πληροφόρησης και ανταλλαγής μηνυμάτων, για πολλούς Μικροχωρίτες μετά την Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Αφορμή παίρνουμε από την συνταξιοδότηση πλέον του Νίκου Κεράνη που όπως όλοι δικαιούται κι αυτός μετά από 50 χρόνια επαγγελματική ζωή να ξεκουρασθεί.

Για την Αδελφότητά μας ακόμη και τούτα τα τελευταία χρόνια με τα πολλά μέσα επικοινωνίας του περιπέτρο του Νίκου στάθηκε μοναδικής χρησιμότητας. Ήταν ο «άνθρωπός μας» στην Ομόνοια που εξυπηρέτησε το έργο της Αδελφότητας εκτός των άλλων και διότι «ήταν πάντοτε εκεί». Να δώσει ή να πάρει, για λογαριασμό

μας ή και να προωθήσει το έργο της Αδελφότητας. Οσοι δεν συναλλάχθηκαν με αυτό τον τρόπο δύσκολα θα μπορέσουν να καταλάβουν τον σημαντικό ρόλο που έπαιξε. Τώρα που μας έλειψε αρχίζει να γίνεται αισθητή η απουσία αυτού του τρόπου «διεκπεραιώσεως» μηνυμάτων και πραγμάτων για λογαριασμό της Αδελφότητας. Τα μηνύματα και γράμ-

ματα και πράγματα τα μεταφέρει πλέον το άψυχο ταχυδρομείο, το απρόσωπο τηλέφωνο. Οι προσωπικοί μας δεσμοί και διαμεσολαβήσεις λιγοστεύουν και οι τρόποι συνεργασίας τεχνοκρατούνται και αυτοματοποιούνται. Έτσι λιγοστεύουν οι ευκαιρίες επαφών κι οι άνθρωποι απομακρύνονται μεταξύ τους.

Μ.Σ.Κ.

Το περίπτερο του Παναγιώτη Δ. Κεράνη στην Πανεπιστημίου, μπροστά στην Αγροτική Τράπεζα (1955-59).

νοέλη τρεφέστατη στοτόμνηση ακακίαι
σπασηρηπόση ριζιμορδικοτσκαυόση
λοιτρεδ ριμύλοκπατσουρη ιθιωναφέλιπ
ακ νι οσηπασαν ριζιμορδικοτσκαυόση
-δαρεκοκετ ριζιμορδικοτσκαυόση
-ιλ τοτρεδ ριμύλοκπατσουρη ιθιωναφέλιπ
τοτρεδ ριμύλοκπατσουρη ιθιωναφέλιπ
ύστρετα ριμύλοκπατσουρη ιθιωναφέλιπ
κίμυλοκπατσουρη ιθιωναφέλιπ
ΜΕΜ ριμύλοκπατσουρη ιθιωναφέλιπ

Το 1994
ας ξαναμιλήσουμε
με λέξεις απλές, καθημερινές
και ανθρώπινες.

<i>Α</i> γάπη	<i>Ι</i> δανικά	<i>Ρ</i> ωμοσύνη
<i>Β</i> ιβλίο	<i>Κ</i> αλοσύνη	<i>Λ</i> υπέπεια
<i>Γ</i> ενναιότητα	<i>Ρ</i> ογική	<i>Τ</i> ιμότητα
<i>Δ</i> ημοκρατία	<i>Μ</i> ειριοπάθεια	<i>Υ</i> περηφάνεια
<i>Ε</i> ιρήνη	<i>Ν</i> ιάτα	<i>Φ</i> ιλία
<i>Ζ</i> ωή	<i>Λ</i> αστερία	<i>Χ</i> αρά
<i>Η</i> δος	<i>Ο</i> μόνοια	<i>Ψ</i> υχραιμία
<i>Θ</i> άρρος	<i>Π</i> ολιτισμός	<i>Ω</i> ριμότητα

Χρόνια Πολλά
Ντόρα Μπακογιάννη

Ο Βασίλης Μίχος, και λίγα λόγια για τα δύσκολα χρόνια

Ενας ζωντανός και χρήσιμος άνθρωπος έφυγε από κοντά μας. Ο Βασίλης Μίχος ο Πρόεδρος μας.

Το κενό που δημιούργησε ο χαμός του είναι μεγάλο. Οχι μόνο για την αγαπημένη του σύζυγο και τα αδελφια του, αλλά και για όλους εμάς, για όλο το χωριό.

Έχω πενήντα χρόνια που παρακολουθώ και συμμετέχω στα κοινά του χωριού, και δεν διστάζω να πω ότι ο Βασίλης Μίχος υπήρξε ένας από τους καλύτερους προέδρους που υπηρέτησαν το χωριό. Ισάξιους του Ι. Κοματά, Δ. Παπαδημητρίου, Ν. Δημόπουλου, Κ. Πριόβολου, Ε. Παπαδη για τα νεώτερα χρόνια.

Υπήρξαν βέβαια και οι προηγούμενοι καλοί κοινοτάρχες που κρατούσαν το χωριό σε ακμή. Ο Βασίλης υπήρξε Πρόεδρος σε δύσκολους καιρούς, και παρ' όλο που πέρασαν χρόνια από τον καταστροφικό εμφύλιο πόλεμο, για τα ανθρώπινα θύματα και τις υλικές ζημιές, τα μίσση που δημιουργήθηκαν, η διαφθορά των συνειδήσεων που ήλθαν μετά αυτός ήταν αμερόληπτος, δίκαιος, και δεν ξεχώριζε τους ανθρώπους σε δεξιούς, αριστερούς, τους υπηρετούσε όλους πάντα μπροστά, πρώτος στη χαρά, και τη λύπη του καθενός μας, μας έκανε να αισθανόμαστε μια ασφάλεια ξέροντας ότι κάποιον έχουμε να μας βοηθήσει σε μια δύσκολη στιγμή.

Ο Βασίλης Νίχος βάδισε στα ακνάρια

Του Δημ. Σ. Δερματά

που δημιουργήσαμε εμείς με Πρόεδρο τον εξαιρετικό Στυλιανό

μετά την Κατοχή.

νό κοινοτικό συμβούλιο.

αριστερούς να αντιμετωπίσει

σκολες καταστάσεις, που δημιούργησε ο πόλεμος, και αξίζει να αναφέρω εδώ, μια συνέντευξη που έδωσε ο Ν. Δημόπουλος στον Μ. Κουτσούκη στο περιοδικό το 1989.

Λέει λοιπόν ο Νίκος για την τότε κατάσταση:

«Είμασταν όλοι μονιασμένοι, είχαμε αγάπη και πνεύμα συνεργασίας, ανεξάρτητα από κομματικές ή πολιτικές τοποθετήσεις. Αυτοί που ήσαν στα πράγματα ήταν σεβαστοί και εισακούονταν από όλους. ΕΡΩΤ. Μπορείτε να μας πείτε πιο συγκεκριμένα τι συνέβη τότε; ΑΠΑΝ. Θα προσπαθήσω, αλλά να με συγχωρείς δεν θυμάμαι χρονολογίες. Θυμάμαι πρώτα απ' όλα ότι η Νομαρχία Ευρυτανίας λόγω της καταστάσεως διώρισε το Κοινοτικό Συμβούλιο που είχε πρόεδρο τον Δημήτριο Παπαδημητρίου, εμένα αντιπρόεδρο και αργότερα όταν έφυγε ο Παπαδημητρίου εκτελούσα χρέη προέδρου.

Άλλοι σύμβουλοι ήταν ο Δημήτριος Δερματάς και ο Νικ. Πολύζος. Η ταχτική μας ήταν να συζητούμε τα θέματα όλοι μαζί και να δίνουμε λύσεις υπερκομματικές χωρίς διακρίσεις σε αριστερούς ή δεξιούς.

Ετσι καταφέραμε να κρατήσουμε το χωριό μονιασμένο. Ήσαν όλοι ευχαριστημένοι».

Τότε πάρθηκε η απόφαση με την συγκατάθεση των χωριανών να μείνουν τα χρήματα που στείλωναν στην αμερική για να γίνει ένα έργο στο νοσοδοχείο. Επίσης αποφασίστηκε να γίνει ο δρόμος από το χωριό στην πόλη. Ο δρόμος αυτός έγινε καταμερισμός κοπή-σανε κομμάτια και ο καθένας έφτιαχνε το δικό του και τέλειωσε ο δρόμος».

Ενα πράγμα ουσιαστικό παράλειψε να πει ο Δημόπουλος είναι ότι πήραμε απόφαση για να αντιμετωπίσουμε την τρομοκρατία που δημιουργήθηκε από τους δεξιούς παρακρατικούς και το Αντάρτικο που άρχισε να ξαναγίνεται.

Όταν έρχονταν οι παρακρατικοί παρουσιαζόταν ο Δημόπουλος και όταν έρχονταν οι αντάρτες παρουσιάζουμε εγώ και φροντίζαμε να τους αντιμετωπίζαμε προσφέροντάς τους ότι ζητούσαν και κατ' αυτόν τον τρόπον γλυτώναμε το χωριό από δυσάρεστες συνέπειες. Αυτό το διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ κατοχής και εμφυλίου.

Του εμφυλίου που μας επιβλήθηκε από τον ξένο παράγοντα περισσότερο, γιατί δεν τον ήθελε κανένας άνθρωπος από τον λαό είτε δεξιός, λέγονταν είτε αριστερός.

Αυτά ποιός φταίει θα τα γράψει η ιστορία, δεν είναι του παρόντος. Του παρόντος είναι τι κάνουνε οι άνθρωποι όπου και αν ανήκαν, κατά τη δύσκολη αυτή και μετέπειτα περίοδο και τη στάση του Β. Μί-

χα (ο οποίος όπως έμαθα, από τη θέση που υπηρετούσε όχι μόνο δεν έβλαψε κόσμο αλλά γλύτωσε πολλούς).

Προσωπικά δεν θέλησα να λάβω μέρος στον εμφύλιο πόλεμο και η κατάληξή μου ήταν η Μακρόνησος, επειδή έλαβα μέρος στην αντίσταση κατά των κατακτητών στην κατοχή στην Μακρόνησο, στην οποία πέρασα μία από τις δύσκολες περιπτώσεις, αφού δεν ήμουν τόσο καλός μαθητής και δεν υπόγραφα δηλαδή να αποκηρύξω τη συμμετοχή μου στην αντίσταση, γιατί η δήλωση δεν ήταν μόνο να αποκηρύξει τους αγώνες και να απαρνηθείς τις ιδέες σου, αλλά έπρεπε να γίνεις κτήνος, να δείρεις τους συναδέλφους σου στρατιώτες, να τους συκοφαντήσεις, να εξευτελιστείς. Εγώ δεν είχα επίδοση σε αυτά, και βασανίστηκα όσο ελάχιστοι, πήρα απολυτήριο από κει με κάκιστη διαγωγή το οποίο θεωρώ ως το καλύτερο παράσημο!

Τώρα η ζωή μας δεν ήτανε καλύτερα έξω υπήρχαν τα πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων.

Όσοι προσαρμόζονταν με την κατάσταση και ήθελαν να πετύχουν κάτι μια θεσούλα, κάπου ένα ταξίδι στο εξωτερικό έπρεπε να δείξουν κάποιον ζήλο έπρεπε κάτι να κάνουν εις βάρος των άλλων που δεν είχαν τις δικές τους επιδόσεις, και η αλήθεια είναι ότι αναδείχτηκαν μεταξύ αυτών σπουδαία και αδίστακτα ταλέντα λαοπολογίας και ανανδρίας.

Εγώ αφού δεν τα έκανα στη Μακρόνησο αυτά τα πράγματα δεν θα τα έκανα βέβαια έξω όσα και αν υπέφερα.

Εν δείγμα γι αυτή την κατάσταση είναι από τις εκλογές του 1961 όπου η βία και νοθεία «και έδωσε το δικαίωμα στον μεγάλο Δημοκράτη Γ. Παπανδρέου που έφερε στην Αθήνα, και έβαλε τα προζύμια για όλα τα μετέπειτα δεινά μας» να κάνει τον ανένδοτο αγώνα.

Μας κάλεσαν λοιπόν στο κοινοτικό γραφείο εμένα και του Κώστα Ζορνιπά. Παρόντες ο Ταγματάρχης των ΤΕΑ Κοινοτικοί Σύμβουλοι και άλλοι... τιτλούχι της καταστάσεως.

Ο Ταγματάρχης έβγαλε το πιστόλι και άρχισε να μας φοβερίζει λέγοντάς μας ότι ξέρει γιατί τον πληροφόρησαν ότι για τους 31 ψήφους που πήρε η ΕΔΑ στις εκλογές το 1958 υπεύθυνοι είμασταν εμείς οι δύο, και ότι αν ξανακάνουμε κάτι τέτοιο βλέπαμε τι μας περίμενε, θα μας εκτελούσε. Αλλά δεν έφτασε αυτό μετά από το γραφείο πήγαμε όλοι μαζί στο καφενείο του Κοντογιάννη που ήταν γεμάτο.

Άρχισε να λέει στον κόσμο π.κ. Ταγματάρχης, ότι εδώ είναι ένας που προπαγάνδιζε, για την ΕΔΑ και έχει ένα μεγάλο σπίτι και γω κάθομαι σε μια φτωχή κάμαρα, και όταν σας ξαναμιλήσει να τον σκοτώσετε, και από τη μια πόρτα της φυλακής θα μπειτε και από την άλλη θα σας βγάλω εγώ.

Ο άνθρωπος ήταν γελοίος, αλλά δεν έπαυε να είναι και επικίνδυνος και να επηρεάζει τον κόσμο.

Τα παραπάνω τα γράφω για να δείξω

την τότε κατάσταση και τη στάση του Βασιλη Μίχου που ήταν πρόεδρος, ο οποίος... όχι μόνο δεν άκουσε τις προτροπές του κ. Ταγματάρχη να με σκοτώσει αλλά με σύστησε για δουλειά στο ;;;; σε δικούς του ανθρώπους.

Αφού θα ήταν κάπως δύσκολο μετά από αυτή την τρομοκρατία να βρω δουλειά στο χωριό στις οικοδομές.

Το είπαμε και παραπάνω ο Βασίλης ήταν αγαπητός από όλους γι αυτό και στην κηδεία του συγκεντρώθηκε τόσος κόσμος. Οσους δεν είχε η Αγία Σωτήρα ούτε στα εγκαίνιά της και όλοι δακρυσμένοι για τον ανεπάντεχο χαμό του. Γιατί ήταν καλός άνθρωπος, δίκαιος, προστάτης των αδυνάτων, προσίτος στην υπηρεσία του, και ενδιαφερόμενος για εχθρούς και φίλους ομοϊδεάτες και αντιπάλους.

Ας είναι ελαφρό το χώμα που τον σκεπάζει.

Το Μικρό Χωριό ορφάνεψε από ένα δικό του άνθρωπο. Ας ευχηθούμε ότι οι αντικαταστάτες του θα ακολουθήσουν τα παραδείγματα και δεν θα φατριάζουν.

Το χωριό τώρα δεν έχει δύσκολα προβλήματα να λύσει. Με κατανόηση, με ανοχή και αλληλοεκτίμηση ας προσπαθήσουν οι νεότεροι να συνεχίσουν τα καλά παραδείγματα των προηγούμενων καλών Προέδρων και ειδικότερα του Βασιλη Μίχου.

Δημ. Σ. Δερματάς

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ (ΜΝΗΜΗΣ) ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας μέσα σε διάστημα λιγότερο από 2 μήνες (Μάρτιος - Μάιος 1993) συνήλθε εκτάκτως κατόπιν προσκλήσεως του Προέδρου εξ αιτίας του θανάτου τριών Μικροχωριτών που ανάλωσαν μέρος της ζωής τους στα κοινά.

Εξέδωσε αντίστοιχα ψηφίσματα και για τους τρεις.

Παρουσιάζονται περιληπτικά πιο κάτω:

ΨΗΦΙΖΕΙ

1. Στη μνήμη του Δημητρίου Ν. Πολύζου (30 Μαρτίου 1993) ο οποίος διετέλεσε επί τριακονταετία Γραμματέας της Ενώσεως το «Βελούχι» (ΗΠΑ) και Πρόεδρος αυτής κλπ., όπως διατεθεί το ποσόν των 50.000 δρχ. στην Πανευρυτανική Ένωση για την ενίσχυση υποτροφιών σε Ευρυτάνες σπουδαστές και σπουδάστριες.

2. Στη μνήμη του Επαμεινώνδα Παπαδή, ο οποίος διετέλεσε επί σειρά ετών Πρόεδρος της Κοινότητας Μικρού Χωριού, ενοριακής επιτροπής κλπ., όπως διαθέσει το ποσόν των 50.000 δρχ. για την αγιογράφηση της Αγ. Κυριακής, του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας.

3. Στην μνήμη του Βασιλείου Π. Μίχου ο οποίος απέθανε εν ενεργεία Πρόεδρος διατελέσας και επί σειράν ετών και κατ'επαλήθη Πρόεδρος της Κοινότητας Μικρού Χωριού, και ενοριακός επίτροπος όπως διατεθεί το ποσό των 50.000 δρχ. υπέρ του Ι.Ν.

της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Μικρού Χωριού Ευρυτανίας.

- Αποσταλούν συλλυπητήρια τηλεγραφήματα στις οικογένειές τους.

- Μέλη του Δ.Σ. παρακολουθήσουν τις κηδείες τους.

- Εκφωνηθούν οι πρέποντες επικηδείοι λόγοι.

- Εξαρθεί το έργο των μεταστάντων από τον τύπο και ιδιαίτερα το περιοδικό της Αδελφότητας «Τα Μικροχωρικά Γράμματα».

Για το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος: ΚΛ. ΚΟΥΤΣΟΥΚΗΣ

Ο Γραμματέας: Ι. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Στη μνήμη του Βασιλείου Μίχου τέως Προέδρου της Κοινότητας Μικρού Χωριού Ευρυτανίας

Αείμνηστε Βασίλη, Αγαπμέ μας Πρόεδρε,

Εφυγες πρόωρα,

Εσύ που είχες σαν στόχο στη ζωή σου την προσφορά της καλής σου υπηρεσίας και ανθρωπιάς προς τους Μικροχωρίτες και όλους τους συνανθρώπους σου.

Σαν Πρόεδρος της Κοινότητας πάντα έλεγες θέλω την καλή συνεργασία όλων μας για την προώθηση των θεμάτων της Κοινότητας και την πρόοδο του Χωριού.

Στα θέματα που αφορούσαν την Κοινότη-

πια ήσουν αθύρβος, αλλά υπομονετικός και μεθοδικός, έβρισκες για όλα λύσεις, γι αυτό πέτυχες τόσα πολλά για το Μικρό Χωριό μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα, όμως η μοίρα σε χτύπησε πάνω στη δράση και έτσι δεν μπόρεσες να δεις όλα τα έργα σου ολοκληρωμένα.

Τα δρομολόγησες όμως όλα και με τη δική σου υπογραφή προχωρούν στην περαιώσή τους, κοιμήσου ήσυχα εμείς όλοι θα σε ευγνωμονούμε.

Το πέρασμά σου ήταν γόνιμο και

προοδευτικό και το όνομά σου θα μείνει για πάντα ζωντανό.

Δέξου το τελευταίο αντίο από όλο το Κοινοτικό Συμβούλιο του Μικρού Χωριού και το Γραμματέα της Κοινότητάς σου.

Να είναι ελαφρύ το κόμα που θα σε σκεπάσει.

Αιωνία σου η μνήμη

Αθαν. Κ. Κοντογεώργος

(Γραμματέας Κοινότητάς

Μικρού Χωριού Ευρυτανίας)

Ο αιώνηστος Πρόεδρος Βασ. Μίχος κουβαλώντας τα προικιά σε γάμο στον «άπάνω μαχαλά» (1960).

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ**

Μικρό Χωριό, 19 Μαΐου 1993
Αριθ. Πρωτ. 286

Προς:

Την Αδελφότητα Μικροχωριτών
«Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος»

Σας στέλνουμε το εκδοθέν ψήφισμα του Κοινοτικού Συμβουλίου Μικρού Χωριού, ύστερα από την αναγγελία του θανάτου του Βασιλείου Μίκου τέως Προέδρου της Κοινότητας Μικρού Χωριού.

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας
Φ. ΠΑΣΠΑΛΑΡΗΣ

ΨΗΦΙΣΜΑ

Στο Μικρό Χωριό σήμερα στις 19 Μαΐου 1993 και στο Κοινοτικό Κατάστημα συνήλθε σε έκτακτη συνεδρίαση το Κοινοτικό Συμβούλιο ύστερα από την αναγγελία του θανάτου του Βασιλείου Μίκου τέως Προέδρου της Κοινότητας Μικρού Χωριού Ευρυτανίας που πέθανε στις 18 Μαΐου 1993 στις 17.00 ώρα στη Θεσσαλονίκη και αποφάσισε τα εξής:

1. Το Κοινοτικό Συμβούλιο Μικρού Χωριού να παραστεί στην κηδεία του μεταστά- ντος και να καταθέσει στεφάνι δαπάνη της Κοινότητας.

2. Εκφράζει τα θερμά συλλυπητήρια προς το σύζυγο του μεταστάντος.

3. Αντίγραφο του παρόντος να σταλεί στην Αδελφότητα Μικροχωριτών «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ» για την καταχώρηση στο περιοδικό.

4. Να καταχωρηθεί στον τοπικό τύπο.

Ο Πρόεδρος Φ. ΠΑΣΠΑΛΑΡΗΣ. Ο Γραμματέας ΑΘ. Κ. ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΟΣ. Τα Μέλη: Α. ΦΛΕΓΓΑΣ, Α. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Χ. ΦΛΩΡΟΣ, Χ. ΜΟΥΤΟΓΙΑΝΝΗΣ, Κ. ΜΠΟΥΡΑΣ, Β. ΜΠΟΥΡΑΣ.

★

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ**

Μικρό Χωριό 30 Απριλίου 1993
Αριθ. Πρωτ. 329

Προς

Την Αδελφότητα Μικροχωριτών
«Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος»

Σας στέλνουμε το εκδοθέν από το Κοινοτικό Συμβούλιο Μικρού Χωριού Ψήφισμα ύστερα από την αναγγελία του θανάτου του Επαμεινώνδα Κ. Παπαδή τέως Προέδρου της Κοινότητάς μας που πέθανε την νύκτα της 13ης Απριλίου 1993.

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας
Φ. ΠΑΣΠΑΛΑΡΗΣ

ΨΗΦΙΣΜΑ

Στο Μικρό Χωριό σήμερα, 1η Απριλίου 1993, συνήλθε εκτάκτως το Κοινοτικό Συμβούλιο Μικρού Χωριού ύστερα από την αναγγελία του θανάτου του Επαμεινώνδα Κ. Παπαδή τέως Προέδρου της Κοινότητας Μικρού Χωριού Ευρυτανίας αποφάσισε τα εξής:

1. Το Κοινοτικό Συμβούλιο Μικρού Χωριού να παραστεί στην ληδεία του μεταστά- ντος και να καταθέσει στεφάνι στη σορό του

δαπάνη της Κοινωνίας.

2. Εκφράζει τα θερμά συλλυπητήρια στα τέκνα του μεταστάσιου.

Αντίγραφο του παρόντος να αποσταλεί στην Αδελφότητα Μικροχωριτών «Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος» για την καταχώρηση στο περιοδικό που εκδίδει αυτή και να καταχωρηθεί στον τοπικό τύπο.

Ο Πρόεδρος Β. ΜΙΧΟΣ. Ο Γραμματέας ΑΘΑΝ. ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΟΣ. Τα Μέλη: Φ. ΠΑΣΠΑΛΑΡΗΣ, Α. ΦΛΕΓΓΑΣ, Α. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Χ. ΦΛΩΡΟΣ, Κ. ΜΠΟΥΡΑΣ, Β. ΜΠΟΥΡΑΣ.

★

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ**

Μικρό Χωριό 30 Απριλίου 1993

Αριθ. Πρωτ. 238

Προς

Τον κ. Πρόεδρο της Αδελφότητας Μικροχωριτών «Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος»

Σας στέλνουμε το εκδοθέν από το Κοινοτικό Συμβούλιο Μικρού Χωριού ψήφισμα επί της αναγγελίας του θανάτου του Δημητρίου Ν. Πολύζου τέκνου του Μικρού Χωριού που πέθανε στις ΗΠΑ στις 31.3.1993.

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας

Φ. ΠΑΣΠΑΛΑΡΗΣ

★

ΨΗΦΙΣΜΑ

Στο Μικρό Χωριό σήμερα στις 14 Απριλίου 1993 συνήλθε σε έκτακτη συνεδρίαση το Κοινοτικό Συμβούλιο Μικρού Χωριού ύστερα από την πληροφορία του θανάτου του Δημητρίου Ν. Πολύζου εκ Μικρού Χωριού καταγομένου που πέθανε στις 31.3.1993 στις Η.Π. Αμερικής και αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Με θλίψη και οδύνη εκφράζει τα θερμά συλλυπητήρια στη σύζυγο και τα τέκνα του μεταστάσιου Τάκη Πολύζου, εκλεκτού τέκνου του Μικρού Χωριού της Ευρυτανίας.

2. Απευθύνει προς την Ένωση Ευρυτάνων της Αμερικής «ΤΟ ΒΕΛΟΥΧΙ» της οποίας διετέλεσε Πρόεδρος και Γ. Γραμματέας επί σειρά ετών, συλλυπητήρια και εξάρει τη δράση του Μικροχωρίτη Τάκη Πολύζου.

3. Το παρόν να αποσταλλεί στους οικείους του μεταστάσιου και στους:

α) Την Ένωση Ευρυτάνων Αμερικής «ΤΟ ΒΕΛΟΥΧΙ».

β) Να καταχωρηθεί στον τοπικό τύπο.

γ) Να αποσταλεί στην Αδελφότητα Μικροχωριτών «Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος» για τη δημοσίευση στο περιοδικό που εκδίδεται απ' αυτή.

δ) Να αποσταλεί στην Εφημερίδα που εκδίδει η Ένωση Ευρυτάνων της Αμερικής «ΤΟ ΒΕΛΟΥΧΙ» της οποίας ο μεταστάσιος εξέδιδε επί 30 και πλέον χρόνια.

Ο Πρόεδρος Β. ΜΙΧΟΣ. Ο Γραμματέας ΑΘΑΝ. ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΟΣ. Τα Μέλη: Φ. ΠΑΣΠΑΛΑΡΗΣ, Α. ΦΛΕΓΓΑΣ, Α. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Χ. ΦΛΩΡΟΣ, Κ. ΜΠΟΥΡΑΣ, Β. ΜΠΟΥΡΑΣ.

ΜΑΡΙΑ ΚΕΡΑΝΗ

Μια αιωνόβια Μικροχωρίτισσα στην Αμερική

Η Μαρία Κεράνη σε λίγους μήνες θα γίνει 100 χρονών. Προχθές η κόρη της Ισμήνη Μπάρλα βρήκε τη μητέρα της ανεβασμένη στο σπίτι της πάνω σε μια σκάλα και βλαστολογούσε τη κληματαριά.

Είναι δύσκολο να κάθεται χωρίς να κάνει τίποτε, κι αυτό γιατί της έγινε συνήθεια στο χωριό.

Η Κεράνη ζει για 24 χρόνια στην Αμερική. Πριν από αυτό έζησε στο Χωριό της κοντά στο Καρπενήσι που λέγεται Μικρό Χωριό. Έχει 100 περίπου σπίτια. Εκεί έζησε, παντρεύτηκε και μεγάλωσε τρία παιδιά, και επέζησε στα χρόνια του πολέμου. Θα έχη την ευκαιρία να δη το Ελληνικό φεστιβάλ και να θυνηθή τα έθιμα του χωριού της.

Το Μικρό Χωριό είναι σαν όλα τα χωριά της Ελλάδος. Τα σπίτια είναι κοντά το ένα με το άλλο, με πέτρα χτισμένα και σκεπασμένα με κόκκινα κεραμύδια. Οι δρόμοι είναι στενοί από ασφαλτο και χώμα. Το πιο σπουδαίο μέρος είναι η εκκλησία και το σχολείο που είναι κοντά - κοντά.

Όλοι ξέρουν ο ένας τον άλλο και είναι συγγενείς εξ αίματος ή συγγενεύουν με γάμο.

Της Κεράνη η ζωή είναι απλή στα νειάτα της. Το να δουλεύει στα χωρά-

φια ήταν από ανάγκη από το να πηγαίνει στο σχολείο. Παντρεύτηκε σε ηλικία 21 ετών τον γείτονά της Δημήτρη με υπόδειξη των γονέων της και είχε τρία παιδιά. Είχε το σπίτι της τέσσερις κάμαρες και ένα τζάκι να τους ζεσταίνη. Η πιο απαραίτητη δουλειά ήταν το κόψιμο ξύλων για το χειμώνα και η βοσκή των ζώων. Καλλιεργούσαν σιτάρι για να κάνουν κάνουν ψωμί και είχαν και τον κήπο για χορταρικά και φρούτα το καλοκαίρι και ξερά φασόλια για το χειμώνα. Γάλα και τυρί το φτιάχναν στο σπίτι της. Όση δουλειά ήταν μέσα στο σπίτι και έξω απ' αυτό. Δεν είχε ηλεκτρισμό και χρησιμοποιούσε λάνπα πετρελαίου και κεριά μέλισσας που τα έφτιαχνε στο σπίτι. Τα ρούχα τα πλένανε έξω με ζεστό νερό που το ζεσταίνανε στο τζάκι.

Τα έπιπλα ήταν πολύ απλά και τα πατώματα τα σκουπίζανε και τα σφουγγαρίζανε κάθε μέρα στα γόνατα. Το στόλισμα του σπιτιού γινόταν με μαξιλάρια, καλιά και κουβέρτα κεντημένη στο χωριό με τα χέρια.

Ο αργαλιός που είχε μόνο αυτή στο χωριό και που ήταν τόσο καλή στη δουλειά της που στα νέα κορίτσια έκανες τα προικιά τους. Κοινωνική ζωή ήταν τα βράδια όταν τελείωναν τις δουλειές τους μαζεύονταν σε φιλικά σπίτια κεντούσαν ή έπλεκαν μι-

COMMUNITY

Asheville Greek Festival

RECREATING A GREEK VILLAGE

λούσαν για τα παιδιά τους και το απαραίτητο κουτσομπολιό του χωριού της. Οι άνδρες μαζεύονταν στο καφενείο που δεν επιτρέπονταν να πάνε γυναίκες και παίζανε τάβλι, έπιναν καφέ ή ούζο και μιλάγανε για πολιτικά.

Η Κεράνη λέει ότι η ζωή στο χωριό ήταν ήρεμη και ήσυχη εκτός την περίοδο του πολέμου. Ο άνδρας της πέθανε στα χρόνια του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου. Ήταν η χειρότερη εποχή που έζησε ποτέ το χωριό. Το φαγητό ήταν πολύ λίγο και 20 άτομα πεθάνανε από πείνα.

Θυμάται την ημέρα που η οικογένειά της και συγχωριανοί της φεύγαν από τα σπίτια τους και πήγαιναν στα βουνά γιατί έρχονταν οι Γερμανοί στο χωριό της. Επαιρναν ναζι τους φαγητό και ψωμί τυλιγμένο σε πετσέτες χειροποίητες και το έδωσε στη κόρη της να φορτωθή στη πλάτη της.

Από το βουνό που είμαστε κρυμμένοι κοιτάζοντας το χωριό μας με δάκρυα τα σπίτια του χωριού καίγονταν και οι Γερμανοί πήραν ότι βρήκαν και

άφησαν πίσω τους μόνο στάχτη.

Αυτό κράτησε εννέα ημέρες ώσπου γυρισαμε στο χωριό μας. Στη διάρκεια των πολέμων είχαμε πολύ λίγο φαγητό. Εφόσον είμαστε στο τέλος τους ζωντανοί είμαστε τυχεροί και ποτέ δεν χάσαμε την πίστη μας. Χτίσαμε το σπίτι μας με χρήματα από τη δουλειά της στον αργαλειό. Το 1963 κατολήσθησε το χωριό και κάθηκαν 13 συγχωριανοί μας. Το κράτος μας βοήθησε να ξαναχτίσουμε τα σπίτια μας. Η Κεράνη έφυγε και πήγε στην Αθήνα να ζήσει με το γιο της πριν έρει εδώ κοντά στην κόρη της στην Αμερική.

Πάντα σκέφτομαι το χωριό μου, ήταν σκληρή η ζωή και αν πάω τώρα εκεί θα βρω πολλές δουλειές να κάνω. Με τα χρόνια λίγα πράγματα άλλαξαν. Τώρα έχουν ηλεκτρισμό έχουν δρόμους ασφαλτοστρωμένους και νερό, αλλά η ζεστασιά των ανθρώπων και η ήρεμη ζωή είναι το ίδιο.

demitasse of Greek coffee or ouzo and discussed politics.

Life in Mikro Horio was basic and peaceful, Keranis said, except during times of war.

Keranis' husband died during World War II, the worst period in history for the village. Food was scarce and 20 people starved to death. Keranis recalls the day when her family and other villagers had to flee their homes because

Germans troops were making their way up the mountains.

Keranis remembered grabbing mostly food and wrapping loaves of bread in a woven tapestry she made. "I remember giving it to my daughter to carry on her back," she said.

"It wasn't long after we were in hiding that we looked back at our village in tears." Beneath them their homes crumbled in flames as the Nazis looted leaving only ashes behind. It was nine days before the villagers felt it safe to return.

"During all of these wars, we had little food," Keranis said. "But as long as we were alive, we considered ourselves lucky. We never lost faith."

Keranis was able to rebuild her home with money she earned weaving. Then, in 1963, a landslide destroyed the whole village killing 13 people.

Village life was never be the same after that, she said. Although the Greek government paid to have the homes replaced, Keranis went to live in Athens with her son before joining her daughter in the U.S.

She often thinks of her village. "It was a hard life," she said. "And if I went now, there would be so many chores to do. Over the years, nothing has changed much: Yes, they now have electricity, paved roads and running water. But the friendliness of the people and the simplicity of life is the same."

Keroene lamps and candles (homemade) were used for light. Clothes were washed by hand outside in hot water that had been heated over the fireplace. Furnishings were simple and floors were swept and scrubbed daily on hands and knees. Decor focused on hand-woven pillows, rugs and blankets.

Weaving was a craft Keranis did best. She was so good that young girls in the village would seek her out to help create their prikas (dowries).

Social life was abundant in the evenings when chores were completed. Women would gather at a friend's home with their sewing and talk about their children or review the latest village gossip. Men met in the kafeneion (coffee house), which was off limits to women, to play a game of tavli (backgammon) as they sipped a

By Tula Andonaras
STAFF WRITER

Maria Keranis is a few months short of celebrating her 100th birthday.

The other day her daughter, Ismini Barlas, found Keranis up on a ladder at their Haw Creek home trimming a grapevine. "It's hard to keep her still," Barlas said. "She's not used to doing nothing, especially after having lived in the village."

Keranis has lived in America for the past 24 years. Before that, her days were spent in a mountainous region in the midwest mainland of Greece called Karpenisi. Her town of more than 100 houses, Mikro Horio (Little Village), is where she grew up, got married, raised three children and survived the ravages of war.

Keranis will have the opportunity to revisit a village scene much like her own at the Asheville Greek Festival, Friday through Sunday in the City-County Plaza. The seventh annual festival will also feature a varied menu of Greek foods and pastries, crafts, imported Greek grocery items, live bouzouki music and native Greek dancing. Festival hours are 10 a.m. to 8 p.m. on Friday and Saturday and 11 a.m. to 6 p.m. on Sunday.

Mikro Horio is like many mountain villages in Greece. The stone and red tile homes are close together, separated only by narrow winding dirt or asphalt roads. The main focus of the village is the church where the school is also located. Everyone knows one another. Some residents are blood related. Other families join at the wedding altar.

Keranis' life was simple growing up. Schooling at that time wasn't as important as working in the fields. She married when she was 21 on command of her parents to the neighbor's son, Dimitri, and had three children.

Keranis' home had four rooms and one fireplace to heat them. Chopping wood for the winter was almost as important a chore as taking the lambs and cattle to the fields to graze, gathering wheat to make bread and raising foods like vegetables and fruit in the summer and dried beans to store for food in the winter. Dairy products, especially cheeses, were also made at home.

As much work went on inside the house as on the outside. There was no electricity.

Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

γραμμένη με αίμα

ΕΤΣΙ ΠΟΛΕΜΗΣΑΜΕ ΤΟΝ ΚΑΤΑΚΤΗΤΗ

ΚΑΙ ΔΙΗΓΩΝΤΑΣ ΤΑ ΜΗ ΚΛΑΙΣ

Γράφει ο Χρ. Γιαννακόπουλος

Η'

Φτάσαμε τα καράματα στη Μακρ-
κώμη. Από κει και πέρα ξανοιγόταν ο
κάμπος της Φθιώτιδας. Στο τρίστρατο -
Μακρράκωμη - Πλατύστομο - Λαμία,
στο απάνω μέρος του δρόμου ήταν το
νεκροταφείο της Μακρράκωμης. Ανεβή-
καμε και μπήκαμε μέσα απ' το μαντρό-
τοιχο και παρατηρούσαμε τον ευθύ,
αμαξινό δρόμο, που έρχεται απ' τη Λα-
μία. Καθίσαμε αρκετή ώρα. Υπήρχε μία
πληροφορία όχι βέβαια βέβαια ότι πρό-
κειται να έρθει κάποια φάλαγγα Γερμα-
νική στη Μακρράκωμη. Δεν δώσαμε και
μεγάλη σημασία, αλλά είχαμε και το
νου μας. Ο ήλιος είχε δύσει για τα καλά
και ζεστάθηκε το κορμί μας και στεγνώ-
σαμε από τα νερά και τις λάσπες της νύ-
χτας, μόνο οι πατούσες και τα δάχτυλα
των ποδιών μας πονούσανε γιατί αυτό
το τρίήμερο με την εκκαθαριστική των
κιπλερικών είχαν διαλυθεί τα άρβυλά
μας και είμασταν οι πιο πολλοί χωρίς
παπούτσια ή το λιγότερο χωρίς πάτους

και σόλες και είχαμε καταματώσει τα
πόδια μας. Σε κάποια στιγμή βλέπουμε
στην ευθεία του δρόμου προς Λαμία να
έρχεται προς εμάς το πρώτο Γερμανικό
αυτοκίνητο. Πήραμε θέσεις αμέσως και
σημαδεύαμε. Ο καπετάν Περικλής μας
είπε «Δεν θα ρίξετε ντουφεκιά, αν δεν
ρίξω εγώ πρώτος. Θα περιμένω να έρ-
θουν κοντά στα εξήντα - εβδομήντα μέ-
τρα για να γίνει σωστή ζημιά στο πρώτο
τους αυτοκίνητο. Οι γερμανοί έρχονταν
περιμέναμε να δούμε πόσο μεγάλη ήταν
η φάλαγγα αλλά δεύτερο αυτοκίνητο
δεν φάνηκε. Το πρώτο που είχαμε δει
πλησίαζε και πλησίαζε μέχρι που δίνει
το σύνθημα ο καπετάνιος με μια ντου-
φεκιά, και ταυτόχρονα πατάμε όλοι τις
σκανδάλες των όπλων μας και τα αυτό-
ματα και μια συνεχή βολή που έρριξε ο
οπλοπολυβολητής μας το γερμανικό
αυτοκίνητο έπεσε στο καντάκι του δρό-
μου και οι γερμανοί στρατιώτες που
ήταν στην κλειστή με τεντόπανο καρό-

τσα του φορτηγού τους πηδούσαν κάτω όσοι δεν είχαν σκοτωθεί με τις πρώτες δικές μας μπαταρίες και φεύγανε προς το δρόμο των λουτρών Πλατυστόμου.

Εκεί πια τους είχαμε πάρα πολύ κοντά μας και τους θερίσαμε. Τους έβλεπες να πέφτουν ένας-ένας νεκροί στο δρόμο και ήταν κάμποσοι. Ένας μας ξέφυγε προς τον κάμπο. Ετρεξα και κατέβαινα στο δρόμο να δω που πάει, αλλά κρύφτηκε σε κάποιο καντάκι και τον έχασα. Λίγο πιο πάνω από εμάς άκουσα φωνές από άντρες και γυναίκες, προφανώς Μακρακωμίτες που είχαν τραβηχτεί στα υψώματα. «Πρόσεξε συναγωνιστή, είναι κοντά σου ο γερμανός θα σε σκοτώσει». Στάθηκα για λίγο και παρατηρούσα με το όπλο έτοιμο.

Τότε είδα έναν αντάρτη δικό μας, που τον είχε εντοπίσει το Γερμανό, που ήταν κρυμένος και πήγε από το αντίθετο μέρος από μένα, τον πλησίασε και του τραβάει μια ντουφεκιά και τον ξάπλωσε νεκρό. Ήταν ο τελευταίος που είχε μείνει ζωντανός.

Τους μαζέψαμε όλους τους σκοτωμένους και τους βγάλαμε στο δρόμο. Το φορτηγό τους δεν είχε καμιά σοβαρή ζημιά.

Ο καπετάν Περικλής μας είπε, μαζέψτε τα όπλα τους και όποιος δεν έχει άρβυλα ή κλένη, να πάρει από τους σκοτωμένους.

Στην άκρη στο καντάκι ήταν σκοτωμένος ένας νεαρός γερμανός, γύρω

στα εικοσιδυό του χρόνια. Η κοιλιά του ήταν ανοικτή από ριπή αυτομάτου, και όλα μαζί, κοιλιά και άντερα που είχαν βγει όλα έξω, είχαν ένα χρώμα μπλε-μελανό.

Δεν ξέρω αν τον λυπήθηκα, αλλά το μόνο που σκέφτηκα εκείνη την ώρα ήταν, αν ήμουν εγώ στη θέση του, ποιός γερμανός θα με λυπότανε. Εσकुψα και του έβγαλα τις καινούριες μπότες που φορούσε, και τις μάλλινες κάλτσες που ήταν κι αυτές καινούριες ολόμαλλες κονιρές σε άσπρο χρώμα. Φαίνεται πως το ίδιο εκείνο πρωί είχε ντυθεί τα καλά του.

Πέταξα τη λασπουριά μαζί με τις χιλιοτρύπιες δικές μου κάλτσες και τα διαλυμένα άρβυλά μου και φόρεσα του γερμανού. Μόλις φόρεσα τις κάλτσες μου κατάλαβα ζεστασιά στα πόδια μου. Δεν είχε ακόμα κρυώσει ο σκοτωμένος. Φόρεσα και τις μπότες του, δερμάτινες καινούριες και ήταν ζεστότερες από τις κάλτσες.

Του πήρα και το αυτόματο όπλο του ΜΑΡΣΙΠΙ μαζί με την ειδική δερμάτινη ταινιοθήκη του. Τους φορτώσαμε όλους τους σκοτωμένους στο φορτηγό τους και τους στείλαμε με οδηγό έναν αντάρτη δώρο στο Καρπενήσι στη XIII Μεραρχία να τους θάψουν. Φύγαμε και εμείς για άλλη άγνωστη κατεύθυνση.

Υστερα από όλη αυτή την ταλαιπωρία, την πείνα, την νευρικότητα από τη μέρα που μπήκαν οι Γερμανοί στο Καρπενήσι και το κάψανε μέχρι την τελευ

ταία μέρα αυτής της εκκαθαριστικής τους επιχείρησης με την ενέδρα που τους στήσαμε στη Μακρακώμη, είχαμε πια αποκάμει και είμασταν όλοι ξεπνεωμένοι. Το χειρότερο ήταν το φόρτωμα των σκοτωμένων Γερμανών στο φορτηγό τους.

Οι νεκροί, άλλοι πνιγμένοι στα αίματα, άλλοι με τις κοιλιές και τα άντερα τους έξω, μας έφερναν αναγούλα, όμως έτσι είναι. Αυτά έχει ο πόλεμος που δεν τον προκαλέσαμε εμείς βέβαια. Στο δρόμο σέρνοντας τα πόδια μου, σκεπτόμουννα πόσο κοντά πέρασα απ' το κωριό μας και δεν μπόρεσα να πάω να δω την οικογένειά μου, τι κάνει και να με δουν και κείνοι, που είχαμε πολύ καιρό, να ανταμώσουμε.

Δεν έξερα καν αν ξαναστήσανε κάποια στέγη στο σπίτι μας που είχαν κάψει και γκρεμίσει συθέμελα οι Γερμανο-Ιταλοί.

Εδώ, σ' αυτό το σημείο που ξαναδιαβάνει η θύμησή μου απ' την Ευρυτανία, θάθελα να κρατήσω μιας στιγμής ιερή σιγή στη μνήμη της νεώτης μας που πέρασε και δεν θα την ξαναζήσουμε. Της νεώτης όλων μας, ζωντανών και πεθαμένων για να συναντηθούμε νοερά στην άδοξη εκείνη εποχή, που ζήσαμε αγαπημένοι προσφέροντας με καρά τα χρυσά μας νειάα θυσία στο βωμό της λευτεριάς.

Την πολυπόθητη εκείνη λευτεριά με όσες θυσίες κι αν μας ζήταγε κι όλο βιαζόμασταν κι όλο χτυπούσε η καρδιά

μας, γιατί αργεί γιατί δεν έρχεται πιο γρήγορα, χωρίς να φανταζόμαστε ποτέ, τι καλούδια θα μας έφερνε τάχα αυτή η όμορφη και ντυμένη στα αρακνοϋφαντα κιλιάκρινη κοπέλλα »Λευτεριά« σε μας τις κιλιάδες λαού που πεθαίναμε για κάρη της Θυμάμαι όλους εκείνους που συνεργαστήκαμε ή ακόμα που συναντηθήκαμε στην πορεία του αγώνα. Χωρίς να ξεχωρίζω ποτέ ποιός ήταν ο πρώτος και καλλίτερος. Είμασταν όλοι παιδιά της Κατοχής και του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου.

Ποιόν να πρωτοθυμηθώ από τόσους και τόσους. Τι να πρωτοπαινήσω απ' τα πολλά προτερήματα του φίλου μας Μιχάλη Φαλλή, που δούλεψε τόσο ειλικρινά, τόσο τίμια, και ακούραστα μέχρι την τελευταία του πνοή για τη λευτεριά, χωρίς να προλάβει να τη δει, όπως ήθελε καθώς δεν πρόλαβε να καρεί ούτε τα δυο τουκοριτσάκια και τη γυναίκα που και αυτή η δόλια κάθηκε την ίδια εποχή με τον άνδρα της κι έμειναν τα κοριτσάκια τους πεντάρφανα. Ευτυχώς τα μάζεψε η γιαγιά και ένας θείος τους. Τι να πω για το φίλο μας Ναπολέοντα Πολύζο, οικογενειάρχη κι αυτός με γυναίκα και δυο παιδάκια, το ένα κορίτσι, το άλλο αγόριμ που κάθηκε μέσα σ' αυτή τη μπόρα που μας είχε βρει. Επίσης ο αξέχαστος Γιάννης Μανίκας κυνηγημένος από παιδί ακόμα απ' την ασφάλεια με φυλακές και εξορίες σε όλη του τη ζωή μέχρι το θάνατό του για το δίκιο του λαού μας.

Ο Μανίκας ήταν ο πρώτος στο χωριό που μας έκανε απλά μαθήματα Μαρξισμού. Το κατεστημένο, είχε κυκλοφορήσει στους χωριανούς μας την ιδέα ότι είναι εκτός από κομμουνιστής και αντίχριστος. Για το λόγο αυτό οι γριές του χωριού όταν τον συναντούσαν πρωί στο δρόμο τους κάνανε το σταυρό τους, και φτύνανε τρεις φορές στον αέρα, για να μην τις βρει κανένα κακό από αυτό το συναπάντημα με το Γιάννη τον κομμουνιστή.

Είναι τόσοι πολλοί οι αγωνιστές ζωντανοί και πεθαμένοι που καλύτερα θάνατο να σταματήσω, γιατί τι θάβγαινε άραγε να γράψω σ' ένα λευκό ψυχοκάρτι τα ονόματα όλων των νεκρών φίλων μας αγωνιστών, να τα διαβάσει και να τα λιβανίσει κάποιος παπάς στην εκκλησία κάποιο ψυχοσάββατο, αφού δεν είχαν τολμήσει τόσα χρόνια ούτε οι μάναδες τους να ξύσουν τέτοια πληγή.

Μόνο εμείς οι τυχεροί που ζούμε ακόμα θα ανακουφήσουμε την ψυχή τους ζωντανεύοντάς τους στη μνήμη μας, σε κάποια ήρεμη στιγμή, μοναξιάς και αναπόλησης.

Τραβήξαμε ψηλά προς το Σμόκοβο και πέρασε στα ημιορεινά χωριά της Καρδίτσας. Όλος ο κόσμος κράταγε γερά. Ήταν καλά οργανωμένος και είχε πάρει τον αγώνα σαν χρέος του προς την πατρίδα.

Και τι δεν έδωσε αυτή η περιοχή. Πάρα πολύ έμπυχο και άψυλο υλικό. Εκείνη την εποχή δεν είχαν αποφασίσει

οι Ιταλοί να στεριώσουν κάποιο στρατιωτικό τους τμήμα στην περιοχή αυτή. Μόνο καμιά εξόρμηση κάνανε σύντομη και ξαναφεύγανε προς τις μεγαλύτερες πόλεις Λάρισα - Λαμία. Το δικό μας τμήμα δε στεκόταν πουθενά μόνιμα. Γυρνούσαμε από περιοχή σε περιοχή τον κάμπο σαν να φρουρούσαμε ή περιμέναμε κάτι.

Ο κάμπος όσο νάναι είχε την δυνατότητα να προσφέρει ψωμί σε κάποιο τμήμα μας πιο άνετα από τα ορεινά χωριά, και ο ύπνος για μας ήταν ανεκτικότερος στα σχολεία που κοιμόμασταν περνώντας στο κάθε χωριό ή σε κάθε εκκλησιά. Ειδικά στις εκκλησιές εγώ δεν είχα κανένα πρόβλημα. Τους άφηνα όλους να μπουνε πρώτοι μέσα να διαλέξουν τη θέση που θα πλαγιάσουν και εγώ μπαίνοντας τελευταίος, τραβούσα χωρίς βιασύνη στο μόνο σημείο που ήταν φτιαγμένο με σανίδι, ενώ όλη η εκκλησία ήταν στρωμένη με τιμιμενένια πλακάκια. Το σημείο αυτό ήταν ο άμβωνας που ανεβαίνει ο παπάς από τη σκαλίτσα του, και λέει το Ευαγγέλιο κάποιες επίσημες γιορτές. Μικρός χώρος βέβαια και ημικυκλικός, αλλά δε βαριέσαι δεν με πείραζε αυτό εμένα. Διπλώνομουν σαν γάτος και έκανα έναν ύπνο θαυμάσιο, γιατί όλος αυτός ο μικρός χώρος, κλεισμένος ημικυκλικά ήταν από στεγνά σανίδια.

Ντυνόμουνα τη χλαίνη μου και κουλουριαζόμουνα για ύπνο. Κουβέρτα φυσικά δεν υπήρχε.

Εδώ λοιπόν σ' αυτή την περιοχή οι Γερμανοί και Ιταλοί, ορισμένες φορές λυσάγανε απ' το κακό τους και κάνανε εξορμήσεις, ιδιαίτερα όταν άκουγαν τη νύχτα κάποιο θόρυβο αεροπλάνου να κινείται στην περιοχή μας. Σύντομα μάθαμε εμπιστευτικά ότι πιο πάνω από εμάς ήταν το αεροδρόμιο του ΕΛΑΣ. Οι Γερμανοί-Ιταλοί είχαν πληροφορίες για την ύπαρξη του αεροδρομίου μας (δεν λείπουν ποτέ οι προδότες, γιατί βλέπεις σπίτι χωρίς αποχωρητήριο δεν γίνεται).

Ερχονταν και ψάχνανε τακτικά με ανιχνευτικά τους αεροπλάνα σε όλα τα βουνά της περιοχής Καρδίτσας, όμως ποτέ δεν τα κατάφεραν να το εντοπίσουν μέχρι που αμφέβαλαν για την ύπαρξή του.

Πραγματικά λοιπόν υπήρχε αεροδρόμιο δεν ήταν θρύλος, και μάλιστα πολλοί δικοί μας και ξένοι υπεύθυνοι του αγώνα προσγειώθηκαν και απογειώθηκαν από αυτό το αεροδρόμιο για το Κάιρο.

Το αεροδρόμιο αυτό ανοίχτηκε με όλες τις προδιαγραφές σε κατάλληλο σημείο στην περιοχή του χωριού (Νευρόπολη Καρδίτσας).

Όταν ήταν εντελώς έτοιμος ο διάδρομος προσγειώσης και απογείωσης, ήρθε η σειρά της προστασίας του αεροδρομίου από τα αεροπλάνα τα Γερμανικά και Ιταλικά. Η μόνη θετική προστασία ήταν να μην φαίνεται από πουθενά ότι υπάρχει.

Πολύ δύσκολο πρόβλημα, αλλά όχι

και ακατόρθωτο «Η φτώχεια τέχνες μάθαινε». Βρέθηκε η λύση και ήταν η πιο ενδεδειγμένη. Σε όλη την έκταση του αεροδρομίου με υπολογισμό και μαθηματική ακρίβεια, ανοίχτηκαν με λαστούς τρύπες στο έδαφος, σε τέτοιο βάθος και ανάλογη διάμετρο, ούτως ώστε να μην ενοκλούν καθόλου την προσγείωση ή την απογείωση του αεροπλάνου.

Σε όλες αυτές τις τρύπες έκωσαν μέσα από ένα νεαρό και ψηλόλιγνο έλατο, που κόψανε από άλλα σημεία του δάσους, ευτυχώς από έλατα τουλάχιστον εκείνη την εποχή εφμασταν πλούσιοι.

Ετσι λοιπόν το αεροδρόμιο του ΕΛΑΣ καλύφτηκε απόλυτα, και από ψηλά φαινόταν μια τέλεια δασωμένη περιοχή. Στην κάθε περίπτωση που λάβαιναν μήνυμα από το Κάιρο ότι θα έρθει την τάδε ημερομηνία και ώρα (νυκτερινή πάντα) να προσγειωθεί αεροπλάνο, άρχιζε η εργασία της αποκάλυψης του αεροδρομίου. Βγάζανε τα έλατα από τις τρύπες και τα κρύβανε στην άκρη του αεροδρομίου, που άρχιζε ξανά το δάσος για να τα χρησιμοποιήσουν πάλι μετά την απογείωση. Έτσι οι Γερμανοί-Ιταλοί ποτέ δεν βρήκαν και δεν πίστεψαν ότι πράγματι υπήρχε το αεροδρόμιο φάντασμα του ΕΛΑΣ, πίσω από την πλάτη τους.

Ξεκινήσαμε ξανά συνταγμένοι σε φάλαγγα και αντίτρα και προχωρούσαμε στον κάμπο με σύντομη πορεία, σαν να

πρόκειταν να φύγωμε για μακρινή περιοχή.

Ο καιρός ήταν στεγνός και ο ήλιος έλαμπε. Οι αντάρτες έδειχναν όλοι ζωηροί στην πορεία και πείραζε ο ένας τον άλλο με αστεία και παροιμίες! Διαβαίναμε την Καρδίτσα έξω από την πόλη στη θέση που λεγόταν Λεύκα. Η φάλαγγα βάδιζε σωστά χωρίς να κόβεται όπως συμβαίνει όταν αρχίζει η μεγάλη κούραση.

Περνώντας λοιπόν σ' αυτό το σημείο που είχε αν όχι σωστό αυτοκινητόδρομο, οπωσδήποτε όμως καρόδρομο απ' ότι θυμάμαι, είδα ότι η φάλαγγα έφτασε σε ένα μικρό συνοικισμό αποτελούμενο από τρία - τέσσερα μικρά σπιτάκια τυποποιημένα σαν κρατικά. Δεν μου έκαναν καμμία εντύπωση, μέχρις ότου βλέπω απ' το πίσω μέρος της φάλαγγας που βρισκόμουν, έναν αντάρτη φίλο μου απ' τη Λαμία να ξεκόβει απ' τη γραμμή βιαστικός με το γυλιό του φορτωμένος στην πλάτη και να μπαίνει σε ένα από αυτά τα σπιτάκια.

Σκέφτηκα πως θα δίψασε και πήγε να ζητήσει νερό.

Σε δυο τρία λεπτά, άντε το πολύ τέσσερα έδισα και εγώ στο σημείο που τον είδα να χάνεται, και τον ξαναβλέπω να βγαίνει απ' το σπιτάκι πάλι, αναποκοκκινισμένος, σπότης και καμαρωτός με το γυολιό σφικτοδεμένο στην πλάτη του κανονικά.

Τον συνόδευε μια σχεδόν νέα γυναίκα με τη ρόμπα της ριγμένη στην

πλάτη της και τον κρατούσε αγκαλιά από τη μέση του με καρές και καϊδολογήματα.

Μπήκε ο φίλος μου πάλι στη φάλαγγα και τα πόδια του πετούσαν φωτιές, λες και είχε βγάλει φτερά.

Κοίταξα το σπιτάκι και είδα ότι είχε ένα οικόσημο. Ένα κύκλο στρογγυλό και στη μέση ένα σταυρό βαμένο με σκούρα μπογιά σαν τιμόνι από παλιό αυτοκίνητο.

Κατάλαβα τι έγινε αλλά με τους δικούς μου υπολογισμούς δεν έβγαине λογαριασμός, τότε πρόλαβε μέσα σε τρία τέσσερα λεπτά να κάνει τόσο σοβαρές δουλειές. Περισσότερο με μέρδευε ο γυλιός. Ηθελε τουλάχιστον τρία λεπτά όσο σβέλτος και να ήταν να λύσει τα λουριά που τον φορτωνότανε στην πλάτη του και άντε πάλι να τον ξαναφορτωθεί, μετά βέβαια από το χρόνο που θα του έτρωγε η κυρίως δουλειά για την οποία πήγε.

Φαίνεται όμως ότι εγώ έκανα λογαριασμό χωρίς τον ξενοδόχο. Όταν τον ρώτησα, τότε πρόλαβες μωρέ θεοσκοτωμένη να βγάλεις το γυλιό; μου έλυσε αυτό το απίθανο για μένα σημείο λέγοντάς μου: «Μα δεν τον έβγαλα το γυλιό».

Με την πολύ απλή αυτή εξήγηση με έκανε σκόνη. Μου θύμισε πως είχα ξαναδεί μια ίδια τέτοια περίπτωση έκτακτης ανάγκης, ένα άλογο φορτωμένο με δυο τεράστια σακιά καλαμπόκι, να ηντάει επάνω σε μια φοράδα που του κού-

νησε την ουρά της.

Συνεχίσταμε την πορεία για τη Φιώτιδα και φτάσαμε στο χωριό Παλιόκαστρο. Οργανωμένο χωριό που προσέφερε πολλές υπηρεσίες στον αγώνα. Ιδιαίτερα οι νέοι. Για διαμονή τακτοποιήθηκαν στη μικρή αίθουσα του σχολείου που βρισκόταν στην επίσης μικρή πλατεία του χωριού. Είχε πιάσει μέρα με τη μέρα παλιόκαιρος. Κάποιο βράδυ επιστρέφοντας με βροχή από κάποια αποστολή μπήκαμε μέσα στο σχολείο για ύπνο. Γέμισε η μικρή αίθουσα και εγώ τελευταίος όπως συνήθιζα. Ομως δεν είχε άλλο χώρο στην αίθουσα και βρέθηκα στην είσοδο που τη θυμάμαι πολύ καλά ακόμη. Ήταν στρωμένη με δυο τρεις πέτρινες τετράγωνες χοντρές πλάκες. Εκεί λοιπόν χωρίς στρώμα και με τα ρούχα νωπά απ' τη βροχή ξευκίσαμε. Τα ξημερώματα σηκωθήκαμε, αλλά δεν αισθανόμουν καθόλου καλά. Σε λίγο άρχισα να νοιώθω ζαλάδες. Ποιός ξέρει πόσο πυρετό είχα. Γιατρός, θερμόμετρο, ασπιρίνες ήταν άγνωστα είδη για μας. Αρχισα να βρίσκομαι σ' άλλο κόσμο.

Ο καπετάνιος είδε φαίνεται τα χάλια μου και παρακάλεσε τους νέους στην πλατεία αν είναι δυνατόν να με τακτοποιήσουν σε κάποιο ζεστό κατάλυμα.

Πράγματι με πήγαν σε ένα σπίτι που βρισκόταν στο κάτω ακριβώς μέρος της πλατείας. Ευτυχώς οι άνθρωποι μου πέταξαν μια κουρελού στη μέση ενός κώρου που ήταν εντελώς αδειανός και ξάπλωσα κάτω χωρίς να ξέρω αν ζω.

Καθώς μου είπαν μετά, ήμουν δυο ημερόνυχτα πεσμένος απάνω σ' αυτή την κουρελού. Την τρίτη μέρα άρχισα να αισθάνομαι. Ηρθε ο καπετάνιος και με ρώτησε αν είμαι καλύτερα και αν θα μπορέσω να ακολουθήσω το τμήμα μας γιατί φεύγουμε για την Ηπειρο. Του είπα πως καλούτσικα αισθάνομαι θα ακολουθήσω. Κάνοντας ξερό κουράγιο σηκώθηκα τρέμοντας και ανέβηκα στην πλατεία, όπου συνάντησα όλους τους φίλους που ετοιμάζονταν για τη μακρινή πορεία. Κοντά στο μεσημέρι είχε ετοιμασθεί συσσίτιο. Ήταν κρέας βραστό και πήραμε από δυο μερίδες. Ρουφήξαμε το ζεστό ζουμί με λίγο κρέας και το υπόλοιπο το κρατήσαμε για το βράδυ. Εκείνο το ζεστό κρεατόζουμο με ανακούφισε ύστερα από τη διήμερη αυτή ταλαιπωρία και συνήλθα αρκετά. Συζητούσαμε στην πλατεία μεταξύ μας όλοι οι αντάρτες για το τι συμβαίνει και φεύγουμε για την Ηπειρο. Το συμπέρασμά μας ήταν, ο Ζέρβας!

(Συνεχίζεται)

ΑΥΤΗ ΗΤΑΝ ΓΕΝΝΑΙΑ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ

Του ΑΝΤΡΕΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Καλοκαιριάτικη νύχτα του 1943. Νύχτα κατοχής. Στην οδό Βαλινών, στου Γκύζη, ένα νέο παιδί και μια κοπέλα περπατούν πλάι-πλάι. Ο δρόμος είναι έρημος. Εκεί κοντά είναι το σπίτι του κοριτσιού. Ο νέος λέει σιγά:

—Έχω να σου πω και κάτι άλλο, αλλά όχι απόψε. Θα σε δω αύριο το βράδυ.

—Εν τάξει, Λευτέρη.

—Γειά σου, Μπίτρις...

—Σου είπα δεν θέλω να με λες Μπίτρις.

—Μα έτσι δεν σε φώναζαν στην Αμερική; Πώς θέλεις να σε λέω;

—Με τ' όνομά μου, Παναγιώτα.

—Μμ! Δε μ' αρέσει. Θα σε λέω...

Εκανε ότι σκέφτεται...

—Το βρήκα θα σε λέω Πετρούλα. Μοιάζει σαν ελληνικό υποκοριστικό του Μπίτρις. Σ' αρέσει;

—Αφού σ' αρέσει εσένα!

—Γειά σου, λοιπόν... Πετρούλα.

—Γειά σου... νουνέ!...

Ακούστηκε το χαρούμενο γέλιο της. Τα γαλάζια μάτια της κοιτούσαν γελαστά τον Λευτέρη. Μέσα τους είχαν ένα παράξενο φως. Ο Λευτέρης της έσφιξε το χέρι.

—Θα σε δω αύριο. Έτσι δεν είναι;

—Και βέβαια...

Ο Λευτέρης βάδισε για το σπίτι του.

Τον συγκινούσε βαθειά αυτό το ξανθό όμορφο κορίτσι. Ολη η παρέα τους μιλούσε με θαυμασμό για το θάρρος του, για τον καλό του χαρακτήρα. Το είχαν για καμάρι τους που ήταν μαζί τους στην ίδια επονίτικη ομάδα...

Πριν από λίγο ο Λευτέρης, η Πετρούλα, μαζί με άλλα παιδιά της συνοικίας μοίραζαν προκηρύξεις. Η εντολή ήταν να μη μείνι σπίτι που να μην πάρη την προκήρυξή του. Εκπληρώθηκε με το παραπάνω. Ο Λευτέρης θαύμασε κι αυτή τη βραδιά την αεικίνητη κοπέλα που σκορπούσε σε όλους αισιοδοξία και κέφι. Κι όταν τέλειωσε το μοίρασμα, τη συνόδευε ως το σπίτι της. Και στο δρόμο της έλεγε:

—Είσαι το καλύτερο κορίτσι που έχω γνωρίσει. Δεν είναι μόνο που είσαι όμορφη, έχεις και κάτι άλλο. Είσαι θαρραλέα, έχεις μιαν απλότητα, έναν αυθορμητισμό...

—Σταμάτα Λευτέρη, γιατί θα τα... πιστέψω.

—Μα δεν σου τα λέω αστεία. Είσαι ο τύπος της Αθηναίας Επονίτισσας. Είσαι ένα αντιπροσωπευτικό κορίτσι της Αθήνας.

—Μα εγώ γεννήθηκα στην Αμερική.

—Δεν έχει σημασία. Οι γονείς σου είναι Έλληνες. Είσαι από προπολεμικά

στην Ελλάδα. Σε τραβούσε η πατρίδα. Σ' αγαπούσε και σε ήθελε κοντά της.

-Κι εγώ την αγαπάω.

-Είσαι ένα εξαιρετο κορίτσι.

-Δεν είμαι τίποτε, Λευτέρη. Είμαι ένα κορίτσι όπως τόσα άλλα.

Ο Λευτέρης ήθελε να της πει τι ένοιωθε γι αυτήν. Είχαν φτάσει όμως στην οδό Βαλτινών. Επρεπε να χωρίσουν. Θα της μιλούσε αύριο.

Όταν έφτασε στο σπίτι του ο Λευτέρης έβγαλε από το συρτάρι μια μεγάλη ελληνική σημαία (την είχε κρυμμένη η μητέρα του) και την τύλιξε σε ένα καρτί. Θα την έπαιρνε μαζί του αύριο στη διαδήλωση.

Σιγοτραγουδούσε με κάποια παράξενη συγκίνηση. Ήταν τόσο μεγάλη η αυριανή ημέρα. Ο λαός ετοιμαζόταν να κατεβή στους δρόμους. Η Αθήνα θα έδινε ένα μάθημα στους Γερμανούς, που θέλοντας να εξοικονομήσουν δυνάμεις, έφερναν τους Βουλγάρους στη Μακεδονία. Αύριο ξημέρωνε μια μέρα μάχης.

Ο Λευτέρης σκεπτόταν την ώρα που θα ξεδίπλωνε την ελληνική σημαία και θα προχωρούσε πρώτος απ' όλους. Αυτό ήταν η φιλοδοξία του. Να προχωρήσει με τη σημαία πρώτος. Κι από πίσω ν' ακολουθάει, χιλιάδες και χιλιάδες ο λαός...

Και μετά, όταν όλα τέλειωναν, θα συναντιόταν με την Πετρούλα. Θα μιλούσαν για τον πυρετό αυτής της μέρας. Θα μιλούσαν για τις μεγάλες στιγμές

που είχαν ζήσει. Κι αφού τάλεξαν όλα θα μένανε για λίγο σιωπηλοί. Τότε θα την κοίταζε στα μάτια και θα της έλεγε: «Πετρούλα, πρέπει να σου πω απόψε και κάτι άλλο. Ολον αυτό τον καιρό... και σήμερα ακόμη περισσότερο, νιώθω...».

Έτσι κάπως θα της μιλούσε για την αγάπη του. Τι θα του απαντούσε; Νιώθει να καρδιοχτυπά από τώρα. Αύριο ξημέρωνει μια αλλιώτικη μέρα. Κοίταξε στον τοίχο το ημερολόγιο - 21 Ιουλίου. Εβγαλε το καρτάκι και το πέταξε. Βιαζόταν να φέρη την άλλη μέρα...

Κι η άλλη μέρα ξημέρωσε. 22 Ιουλίου 1943. Ο Λευτέρης βγαίνει από το σπίτι του για να κατέβει στην Αθήνα. Οι δρόμοι, οιαυλές, τα πεζοδρόμια, είναι γεμάτα προκηρύξεις. Στους τοίχους φρεσκογραμμένα γράμματα: «Εξω οι Βούλγαροι. ΕΠΟΝ Γκύζη». «Θάνατος στους Γερμανούς κατακτητές. ΕΑΜ». Κάθε τοίχος και μια κραυγή. Ο Λευτέρης κατεβαίνει με τα πόδια προς το κέντρο κοιπάζοντας συνεχώς το ρολδί του. Πρέπει να είναι στο ραντεβού του ακριβώς. Η οργάνωση δίνει μεγάλη σημασία στην ακρίβεια των ραντεβού. Εάν όλα γίνουν σύμφωνα με το σχέδιο, οι κατακτητές θα αιφνιδιαστούν. Θα βρεθούν ξαφνικά μπροστά στον συγκεντρωμένο όγκο του λαού.

Ο Λευτέρης πρέπει να βρίσκεται στις 9.30 ακριβώς στη γωνία Μιλιτιάδου και Πραξιτέλους. Εκεί έχει ορισθή τόπος συγκεντρώσεως της οργανώσεως

του. Και φτάνει ακριβώς. Ολόκληρη σχεδόν η Πραξιτέλους έχει καλυφθεί από κόσμο. Ο Λευτέρης ψάχνει να βρει τους φίλους του...

Στις 9.45 η προσυγκέντρωση ξεκινά προς τα πάνω. Ένα σιωπηλό ποτάμι από χιλιάδες ανθρώπους κατακλύζει την οδό Κολοκοιτρώνη. Ο Λευτέρης ψάχνει να δει την Πετρούλα. Διασχίζει με κόπο το πλήθος για να φτάσει μπροστά. Σε μια στιγμή ανάμεσα από τα άλλα κεφάλια διακρίνει το ξανθό κεφάλι της Πετρούλας. Είναι στην πρώτη σειρά. «Πού αλλού μπορούσε νάταν» σκέφτεται ο Λευτέρης. Και προχωρεί να φτάσει κοντά της.

Η τεράστια φάλαγγα έχει φτάσει στη Σταδίου. Ολόκληρος ο μεγάλος δρόμος ως κάτω στην Ομόνοια έχει καταληφθεί από το λαό. Όλοι βαδίζουν γρήγορα και σιωπηλά προς την Πανεπιστημίου. Μέσα σε ελάχιστα λεπτά η Πανεπιστημίου έχει πλημμυρίσει από κόσμο. Το σχέδιο πέτυχε απολύτως. Η μεγάλη στιγμή έχει φτάσει. Ακούγεται η κραυγή «Εξω οι Βούλγαροι!». Το επαναλαμβάνουν ρυθμικά μυριάδες στόματα.

Η Αθήνα συγκλονίζεται. Υστερα, όλο αυτό το πλήθος, εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι, τραγουδούν μαζί τον Εθνικό Ύμνο: «Σε γνωρίζω από την κόψη του σπαθιού την τρομερή»... Ανάηχοι της Αλβανίας ανεμίζουν τις πατερίτσες τους. Οι Επονίτες υψώνουν πανώ: «Όχι, στους Βουλγάρους». Η διαδήλωση προχωρεί. Είναι ένα φοβε-

ρό ξέσπασμα οργής. Ένας λαός ενωμένος που τολμά να αναμετρηθεί άοπλος με την πιο κτηνώδη πολεμική μηχανή που γνώρισε η ανθρωπότητα. Μια παντοδύναμη ανθρωποθάλασσα που η φωνή της αντηχεί σαν να πέφτουν χιλιάδες κεραυνοί: «ΕΛΛ», «Ε-ΑΜ». Και μετά το τραγούδι: «Μαύρη είν' η νύχτα στα βουνά...».

Ο Λευτέρης που βρέθηκε κάπου εκεί κατά τα Προπύλαια, προχωρή να φτάσει στην κεφαλή της διαδηλώσεως. Ακούει κάποιον ομιλητή που φωνάζει:

«Λαέ της Αθήνας. Σήμερα δίνουμε μια μάχη ιερή. Πρέπει να νικήσουμε. Οι Γερμανοί κατακτητές θέλουν ν' αποδυσμεύσουν δυνάμεις για να τις ρίξουν στα μέτωπα της Αφρικής και της Ρωσίας, όπου οι σύμμαχοί μας οι Ρώσοι και οι Αγγλοαμερικάνοι, τους πιέζουν φοβερά. Γι αυτό θέλουν να παραδώσουν τη Θεσσαλονίκη μας σήμερα και μεθαύριο ίσως και την Αθήνα, στους υποταχτικούς των, τους Βουλγάρους φασίστες. Το Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο σας καλεί...».

Οι ιαχές δεν άφησαν τον Λευτέρη ν' ακούσει παρακάτω. Σε λίγο βρέθηκε στην πρώτη σειρά. Ανάσανε. Ξεδίπλωσε αμέσως τη σημαία και τη σήκωσε ψηλά σ' ένα ξύλο που πήρε από κάποιον άλλον διαδηλωτή. Η γαλανόλευκη σημαία του σκλαβωμένου έθνους ανεμίζει επικεφαλής της διαδηλώσεως. Ο Λευτέρης νιώθει περήφανος. Κι εκείνη τη στιγμή ένα χέρι πιάνει κοντά με το δικό του τη

σημαία.

Γυρίζει και βλέπει δίπλα του την Πετρούλα. Τον κοιτούσε με τα φωτεινά γαλάζια μάτια της. Δεν πρόλαβαν να πουν τίποε. Η διαδήλωση είχε ξεσπάσει στην κραυγή: «Λευτεριά ή θάνατος». Κι ύστερα ο Εθνικός Ύμνος. Ο Λευτέρης ένιωθε να συγκλονίζεται. Προχωρούσε, τώρα, κοιπάζοντας μπροστά. Τραγουδούσε με όλη τη δύναμη της ψυχής του.

Τον είχε συνεπάρει το μεθύσι της μάχης. Ήταν τόσο δυνατές αυτές οι στιγμές. Όλα τα άλλα είχαν σβήσει. Ακόμη κι η χαρά του που βάδιζε δίπλα στην Πετρούλα..

Όλα έγιναν τόσο ξαφνικά. Από το Μετοχικό Ταμείο Στρατού (από το σημείο που είναι τώρα η «Ισόλα») ξεπρόβηλάν πέντε γερμανικά τανκς. Προχωρούσαν καταπάνω στους διαδηλωτές. Οι πυργίσκοι τους ήταν ανοικτοί: Σε κάθε πυργίσκο ένα βαρύ πυροβόλο. Πίσω από κάθε πολυβόλο το μούτρο ενός Γερμανού. Η λαοθάλασσα συνέχισε να βαδίζει. Και τα πολυβόλα άρχισαν να ξερνάνε φωτιά και σίδερο. Ο κόσμος έτρεχε να προφυλαχθεί. Μέσα σε κείνη την κοσμοκαλασιά ο Λευτέρης έχασε από δίπλα του την Πετρούλα. Η σημαία είχε μείνει στα χέρια της. Τα γερμανικά τανκς προχωρούσαν πάντοτε. Είχαν φτάσει τώρα στο ύψος της οδού Αμερικής. Και τότε, βλέπει μια μεγάλη ομάδα από νέους να προχωρή προς την κατεύθυνση των τανκς. Στην πρώτη σειρά ανέμιζε η ελληνική σημαία. Ο Λευτέρης

δεν μπορούσε να δει ποιος την κρατάει. Είδε όμως το πρώτο τανκς να ξεκόβει από τα άλλα και να τρέχνη προς την κατεύθυνση των νέων. Αυτοί για μια στιγμή σκορπάνε. Ύστερα όμως συγκεντρώνονται και όλοι μαζί, έχοντας μπροστά τη σημαία, προχωρούν ξανά εναντίον του τανκς.

Το καλύβδινο τέρας δεν σταματά. Ούτε οι νέοι υποχωρούν. Ο Λευτέρης από τη θέση που είναι δεν μπορεί να διακρίνη καλά. Βλέπει όμως την ελληνική σημαία να πλησιάζη στο τανκς, τη βλέπει να είναι σχεδόν πάνω στο τανκς, ύστερα βλέπει τους νέους να τρέχουν και το τανκς να σταματά. Απέναντι από το σταματημένο τανκς μπροστά από το πολυβόλο του στέκεται όρθια μια ξανθιά λυγερή κοπέλλα. Η καρδιά του Λευτέρη πάει να σπάση. Είναι η Πετρούλα. Πλαίί της, πάνω στην ασφαλτο, είναι πεσμένη η ελληνική σημαία με σπασμένο το κοντάρι. Η σημαϊούλα με τον αγκυλωτό σταυρό δίπλα στον πυργίσκο είναι ξεσχισμένη. Η κάννη του πολυβόλου σημαδεύει το κορμί ης Πετρούλας. Ακούγεται μια ριπή. Η Πετρούλα λυγίζει και πέφτει στην ασφαλτο. Το τανκς αρχίζει να προχωρή.

Οι ερπύστριές του παρασέρνουν μαζί τους το κορμί του κοριτσιού.

Ο Λευτέρης έχει ορμήσει τρέχουν καταπάνω στο τανκς. Μαζί τ...
λοι νέοι. Ακούγεται πάλι...
Μια σφαίρα βρίσκει το...
ώμο. Το αίμα τρέχει. Ν...

ται αλλά δεν σταματά. Σαν σε όνειρο βλέπει τα τανκς να κάνουν στροφή και να φεύγουν. Βλέπει το σώμα της Πετρούλας ακίνητο στη μέση του δρόμου. Τα μαλλιά της στολίζουν με χρυσάφι την μαύρη άσφακτο. Ακριβώς μπροστά στην Καθολική εκκλησία.

Εκεί την άφησε το τανκς. Εκεί φτιάσει κοντά της. Τη βλέπει τώρα καθαρά. Βλέπει το αγαπημένο όμορφο πρόσωπο, τα μεγάλα αμυγδαλωτά γαλάζια μάτια, τον ολόλευκο λαιμό. Οι ερπύστριες σεβάσθηκαν το ιερό λείψανο της ηρωϊκής κόρης.

Το σχισμένο φόρεμά της άφηνε να φαίνονται οι αγαλματένιοι ώμοι της.

Τρεις κοπέλλες σπκώνουν επάνω το σώμα της ηρωϊδας. Λάμπει σαν ήλιος. Ο Λευτέρης είναι πολύ κοντά. Δεν αντέχει άλλο. Τα μάτια του σκοτεινιάζουν. Και σφωριάζεται κάτω λιπόθυμος. Είχε χάσει πολύ αίμα...

Συνήλθε στον θάλαμο του νοσοκομείου. Δίπλα του στα κρεβάτια, ήταν κι άλλοι τραυματίες. Του μίλησαν με αγάπη. Του είπαν ότι βρίσκεται στο στρατιωτικό νοσοκομείο, στη Μονή Πετράκη.

—Εδώ έχουν φέρι και την κοπέλλα που σκοτώθηκε. Θέλουν να την θάψουν κρυφά οι Γερμανοί.

—Πού την έχουν; ρώτησε ο Λευτέ-

...θάλαμο. ...στην θάψουν οι Γερ...
Πρέπει να την πάρου-

με. Να την θάψουμε εμείς...

—Μην ανησυχείς έχουμε ειδοποιήσει.

—Πρέπει να τη φυλάξουμε, να μην προλάβουν οι Γερμανοί.

Ο Λευτέρης σηκώθηκε και βγήκε στον διάδρομο. Είδε φως στο γραφείο και πλησίασε. Ακουσε κάποιον να λέει:

—Τι κοπέλλα! Πήδηξε επάνω στο γερμανικό τανκς και ξέσχισε την γερμανική σημαία. Άλλοι λένε ότι ήθελε να στήση πάνω στο τανκς την ελληνική σημαία. Μπορούσε να φύγει, αλλά έμεινε κι αντιμετώπισε το τανκς. Πρόσωπο με πρόσωπο... Πρωτοφανής ηρωϊσμός. Αύριο όλοι οι ραδιοσταθμοί των συμμάχων θα μεταδίδουν αυτό το απίστευτο γεγονός...

Ο Λευτέρης πλησίασε στην πόρτα. Ήταν κάποιος καλοντυμένος κύριος που τηλεφωνούσε. Εκείνη τη στιγμή έλεγε:

—Θέλεις και τον επίλογο; Προ μισής ώρας το πτώμα εκλάπη. Μάλιστα εκλάπη. Οι Γερμανοί έχουν αναστατωθεί.

Ο Λευτέρης δεν ήθελε περισσότερα για να καταλάβη. Σε λίγα λεπτά «δραπέτευε» από το νοσοκομείο. Ετρεχε για του Γκίζη. Σε μια στιγμή κοίταξε το ρολόϊ του. Τα μάτια του βούρκωσαν. Ένας λυγμός τούσφιξε το λαιμό. «Καλό μου κορίτσι σε σκότωσαν», ψιθύρισε, δαγκώνοντας τη γροθιά του. Ήταν η ώρα που είχαν πει να συναντηθούν με την Πετρούλα. Και η Πετρούλα δεν τον είχε

γελάσει...

Ήταν αργά διαν έφτασε στου Γκύ-
ζη. Αποσπάσματα Ιταλών γυρνούσαν
στις γειτονιές και έβαχναν τα σπίτια. Εί-
χαν εντολή από τα Ες-Ες να βρουνε το
πτώμα. Δεν βρήκαν τίποτε. Το άψυχο
κορμί της ηρωίδας φυγαδεύονταν από
σπίτι σε σπίτι.

Ο Λευτέρης βρήκε τα παιδιά της ορ-
γάνωσης και ύστερα από λίγη ώρα
έμπαινε κρυφά, μαζί με ένα φίλο του
στην εκκλησία του Αγίου Ελευθερίου.
Εκεί πάω στο γυναικωνίτη είχε εναποτε-
θεί, τελικά, το λείψανο του νεκρού κο-
ρισσιού.

Το μισοσκόταδο μέσα στην εκκλη-
σία, οι χαμπλές φλόγες των καντηλιών
που τρεμόπαιζαν μπροστά στις εικόνες,
η μυρωδιά των κεριών και του λιμανιού
δημιουργούσαν μια ατμόσφαιρα γεμάτη
υποβλητικότητα και μυστήριο. Τα δι-
στακτικά βήματα του Λευτέρη αντιχού-
σαν παράξενα μέσα στην απόλυτη σιγή.
Η καρδιά του χτυπούσε. Είχε την εντύ-
πωση πως βρισκόταν σ' έναν άλλον
κόσμο, γεμάτο σκιές και αιώνια γαλήνη.

Θυμήθηκε όσα άκουγε μικρός για
τον κάτω κόσμο. Εδώ ήταν η αγαπημέ-
νη του. Κι αυτός ερχόταν να την βρη. Ας
μπορούσε να την πάρη μαζί του στη ζωή
και στο φως...

Ερριξε μια ακόμη ματιά στην εκκλη-
σία κι ύστερα ανέβηκε με δέος στον
γυναικωνίτη... Η Πετρούλα κειτόταν
εκεί, κλωμή, ακίνητη, πανέμορφη. Ήταν
ντυμένη με το καλύτερο φόρεμά της. Τα

χρυσά μαλλιά της σκορπούσαν χρυσές
ανταύγειες στο φως των καντηλιών. Ο
Λευτέρης γονάτισε δίπλα της.

—Πετρούλα ήλθα... Όπως είχαμε
πει...

Ενιωσε έναν πόνο στο τραύμα του.
Ενιωθε το κέρι του, κρεμασμένο σε ένα
μαντήλι, σαν ξένο. Τα δάκρυα κυλού-
σαν από τα μάτια του...

—Αγαπημένη... Όλοι μιλάνε για σέ-
να.. Θυμάσαι που σουλεγα χθες πως
είσαι ένα εξαίρετο κορίτσι; Δεν με πί-
στευες. Είσαι τώρα μια ηρωίδα..

Απλώσε το κέρι του και άγγιξε, σαν
σε χάδι το μέτωπό της. Ήταν παγωμένο.
Η όψη του και το άγγιγμά του έδιναν
την εντύπωση του μάρμαρου...

—Θα σου μιλούσα απόψε για κάτι
μεγάλο. Γι αυτό ήθελα να σε συναντή-
σω. Μα το πιο μεγάλο απόψε είναι που
πέθανες. Από δω και μπρος σκοπός της
ζωής μου θα είναι να εκδικηθώ το θάνα-
τό σου... Σου τ' ορκίζομαι... Σου τ' ορ-
κίζομαι...

Η Πετρούλα έμεινε εκεί ασάλευτη
κι ωραία, και, καθώς κάποιο καντήλι
άφηνε τις τελευταίες του αναλαμπές,
νόμιζες πως ένα αδιόρατο γλυκό χαμό-
γελο χάραζε στα χείλη της.

Ετσι συναντήθηκαν δυο παιδιά της
κατοικικής Αθήνας για τελευταία φορά...
Εκείνη ήταν δέκα οκτώ χρονών. Εκεί-
νος είκοσι...

Η οργάνωση είχε αποφασίσει να
ταφεί η Παναγιώτα Σταθοπούλου στην
αυλή της εκκλησίας του Αγίου Ελευθε-

ρίου (Αρεως).

Την άλλη μέρα η Αθήνα μαζεύτηκε στον Γκύζη να κηδέψει την μικρή ηρωίδα της. Λουλούδια από κάθε γειτονιά στόλισαν το φέρετρό της. Άνδρες, γυναίκες, παιδιά, νέοι, νέες, γέροι, γριούλες, ήλθαν ν' αποχαιρετήσουν το κορίτσι που θυσιάστηκε για την λευτεριά. Ένας δάσκαλος είχε ανεβή στο πεζούλι της εκκλησίας και μιλούσε στο λαό.

—Οι θρύλοι του 21 ξαναζουν. Ολόκληρη η Ελλάδα, ολόκληρη η Ευρώπη μιλάει με σεβασμό για τον ηρωισμό του λαού μας. Ολόκληρη η ξεσηκωμένη Ελλάδα κλίνει το γόναυ μπροστά στην νεκρή Επονίτισσα που έφραξε με τα στήθη της το δρόμο στη φασιστική κινωδιά.

Δυο παλληκάρια έσκαβαν στην αυλή τον τάφο.

Δεν ήταν όμως γραφτό να δεχθεί την Σταθοπούλου η γη της συνοικίας της. Αστυνομικοί του Ε' Αστυνομικού Τμήματος και πάνοπλοι Ιταλοί, έζωσαν την εκκλησία. Απαγόρευσαν την ταφή και ήθελαν να πάρουν το λείψανο.

Τα στελέχη της ΕΠΟΝ και του ΕΑΜ, ο λαός υπεράσπισαν την νεκρή τους. Ένας Ιταλός αξιωματικός μπροστά σε τόσο μεγαλείο, «έσπασε» και συλληπίθηκε δακρυσμένος την μητέρα της Σταθοπούλου και τις δυο αδελφές της (η Παναγιώτα ήταν η μεσαία).

—Ούνα τέλλα ραγκάτζα! (ένα τέτοιο κορίτσι), έλεγε συνεχώς...

Τελικά το φέρετρο σκεπασμένο με την ελληνική σημαία, τοποθετήθηκε στο κατώ ενός ταξί και μεταφέρθηκε στον Ζωγράφου. Το συνόδευσαν τιμητικά πέντε αγωνιστές των οργανώσεων της Αντίστασης.

Εκεί υπάρχει ακόμα ο τάφος της Παναγιώτας Σταθοπούλου... Μια μαρμαρίνη πλάκα και ένας σταυρός. Τίποτε άλλο...

Τι έγινε ο Λευτέρης; Δεν τον ξαναείδε κανείς στον Γκύζη. Αλλωστε ήταν καινούργιος στη συνοικία. Κανείς δεν μπορούσε να πη αν το «Λευτέρης» ήταν πράγματι το όνομά του ή ένα ψευδώνυμο που έπαιρναν οι αγωνιστές στην παρανομία της κατοχής... Ίσως το αληθινό του όνομα να ήταν Γιώργος, Τάσος, Νίκος, Αντώνης...

Εμείς ακούσαμε να τον φωνάζουν Λευτέρη. Το βράδυ της ταφής τον είδαν μόνο του πάνω από τον τάφο να αφήνει λίγα λουλούδια. Τον άκουγαν κάτι να ψιθυρίζει:

—Ήρθα να σ' αποχαιρετήσω, Πετρούλα.. Αντίο... Αντίο για πάντα...

Ίσως αυτό είπε. Και έφυγε...

Ο Λευτέρης βγήκε στο αντάρτικο. Ήταν πάντα στην πρώτη γραμμή. Μια νύχτα, λίγες ώρες πριν από μια επιχείρηση κατά των Γερμανών έδειξε τη φωτογραφία της Πετρούλας.

—Αυτή ήταν παλληκάρι. Ορμησε πάνω σ' ένα γερμανικό τανκς. Και σκοτώθηκε. Ήταν δεκαοκτώ χρονών...

—Πώς την ξέρεις;

—Η Παναγιώτα Σταθοπούλου δεν είναι;

—Όλη η Ελλάδα την ξέρει. Και θα τη μάθη όλος ο κόσμος. Όταν λευτερωθούμε θα στηθή το άγαλμά της στο κέντρο της Αθήνας. Και θα τη διαβάζουν τα παιδιά στα σχολεία...

Ο Λευτέρης έσκυψε το κεφάλι για να μη φανούν τα βουρκωμένα του μάτια.

—Πόσο ήθελα να το δω, ψιθύρισε...

Υστερα από λίγες ώρες σκοτώθηκε. Δεν πρόλαβε να δη τη λευτεριά...

Αν ζούσε...

Εικοσιένα χρόνια έχουν περάσει από τη θυσία της μικρής κόρης της Αθήνας. Ούτε η Κυβέρνηση, ούτε ο Δήμος Αθηναίων την έχουν τιμήσει. Κι όμως η Παναγιώτα Σταθοπούλου τίμησε με τα χαμένα της νειάτα την Αθήνα και την Ελλάδα. Θυσιάστηκε μπροστά στα μάτια του λαού, στο κεντρικότερο σημείο της πρωτεύουσας, κάτω από το φως του καλοκαιριάτικου ήλιου. Αντιμέτωπισε μόνη, σαν σε αρένα, το μαύρο ασφάλινο τέρας, ενώ χιλιάδες κόσμος παρακο-

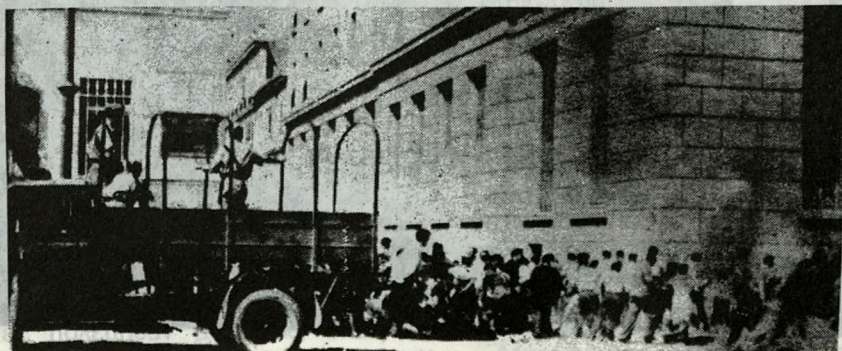
λουθούσε με κομμένη ανάσα την άνιση πάλη.

Και το δεκαοκτάχρονο κορίτσι της Αθήνας νίκησε. Η νίκη του ήταν ο θάνατός του...

Η Αθήνα, ο λαός δεν ξέχασαν ποτέ την Σταθοπούλου. Τα λόγια αυτά ας είναι ένα ελάχιστο μνημόσυνο στη μνήμη της...

Α. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΓΑ!

Με την συμπλήρωση 50 χρόνων από τον ηρωικό θάνατό της, οι πέντε αδελφές το γένος Ιωάννου Αθ. Πριγκηφίλη, ιατρού, πρωτεξαδέλφες της ηρωίδας Παναγιώτας Ι. Σταθοπούλου, υπέβαλαν αίτηση στην Κοινότητα Μεγάλου Χωριού Ευρυτανίας στις 15.1.94 για την ανέγερση μνημείου, δίπλα στην Εκκλησία του Αγ. Αθανασίου. Ήταν έστω και τώρα μια ευγενική πρωτοβουλία και οφειλόμενη τιμή στην αγνή νέα που έδωσε τα νιάτα της για την πατρίδα!

Στιγμιότυπο από την ηρωική πορεία μπροστά στην Τράπεζα Ελλάδος (1943)

**ΜΝΗΜΕΙΑ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ
ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ**

1) Δήμου Αθηναίων στο Πεδίο του
Αρεως (απέναντι από το σπίτι της,
Βαλτινών 30).

ΕΔΩ ΕΖΗΣΕ Η ΗΡΩΪΔΑ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

ΕΠΟΝΙΤΙΣΑ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΚΟΤΩΘΗΚΕ ΑΠΟ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΤΑΝΚΣ

ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΔΙΑΔΗΛΩΣΗ

22.7.43

2) Πολιτείας

ΕΔΩ ΕΠΕΣΑΝ ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ
ΔΙΑΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΤΗΣ

ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΘΟΔΟΥ ΤΩΝ
ΒΟΥΛΓΑΡΩΝ ΦΑΣΙΣΤΩΝ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΣ ΑΟΠΛΟΙ ΤΑ
ΧΙΤΛΕΡΙΚΑ ΤΑΝΚΣ ΤΗΝ 22.7.1943

ΟΙ ΕΠΟΝΙΤΕΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ

17 ΕΤΩΝ

ΘΩΜΑΣ ΧΑΤΖΗΘΩΜΑΣ 20 ΕΤΩΝ

ΚΟΥΛΑ ΛΙΛΗ 19 ΕΤΩΝ

3) Ο τάφος της Παναγιώτας Σταθο-
πούλου στην είσοδο του νεκροταφεί-
ου Ζωγράφου.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ Ι. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΠΕΣΕ

ΗΡΩΪΚΩΣ ΤΗΝ 22.7.43

ΕΤΩΝ 17

ΕΔΩ ΕΖΗΣΕ Η ΗΡΩΪΔΑ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ
ΕΠΟΝΙΤΙΣΑ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΚΟΤΩΘΗΚΕ ΑΠΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ
ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΔΙΑΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ 22

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΕΣ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟ 1994 ΩΣ ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΠΟΛΛΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Μια συνοπτική περιοδολόγηση στη δημιουργική πορεία και τις άτυχες στιγμές του Μικρού Χωριού.

Ξεκινώντας τη συνεργασία με το περιοδικό σας για πρώτη φορά, θα ήθελα να κάνω μια ιστορική αναδρομή σε μερικές χρονολογίες του Μικρού Χωριού, που συχνά διαφεύγουν, γιατί πιστεύω ότι αυτές σημάδεψαν την ιστορία του και την παραπέρα πορεία του. Υπάρχουν βέβαια και οι κακές χρονολογίες όπως και οι καλές, με τις οποίες είναι συνδεδεμένο το χωριό. Λόγου χάρη δεν μπορούμε να ξεχάσουμε ότι το 1823 το Μικρό Χωριό θρήνησε το θάνατο του Μάρκου Μπότσαρη, που είχε στρατοπεδεύσει εκεί πριν επιτεθεί στους Τουρκαρβανίτες. Η χάρη που ζήτησε ο Μάρκος από τον ταπεινό λειψία του Μικρού Χωριού δεν ευοδώθηκε και έτσι ο Μάρκος ώδευσε προς το θάνατο, όπως προείδε ο ίδιος, όταν είπε στον παπά του χωριού να ανάψει κι ένα κερί γι' αυτόν. Ο παπάς ήταν εκεί βέβαια και το εξομολογήθηκε όταν ο Μάρκος επέστρεψε την άλλη μέρα στους ώμους των παλληκαριών του λαβωμένος ή πεθαμένος. Κι όλοι οι Μικροχωρίτες έτρεξαν βουβαμένοι να προσκυνήσουν τον μεγάλο καπετάνιο, τον γενναίο αρχηγό που τίμησε τα χώματά τους. Η τύχη τό'φερε να μη χαρεί το γλέντι της νίκης που θα ακολουθούσε στο Μικρό Χωριό, αν ζούσε ο «πεφιλημένος αρχηγός», όπως τον αποκαλούσαν, όσοι Μικροχωρίτες πολέμησαν μαζί του, όπως ο Ι. Ζορμπαλόπουλος ή Ζορμπαλάς και άλλοι. Ένας από αυτούς, ο Δανίλης, έτρεξε από το Μικρό Χωριό στο Μεσολόγγι για να φέρει το άσχημο μαντάτο στην οικο-

Γράφει ο Συνεργάτης Χωρίς Όνομα
γένεια και την Κυβέρνηση.

Μια κι άρχισα με τις κακές χρονολογίες ας τις αποτελειώσω να ξαλαφρώσω και μετά να μπω στις πιο ευχάριστες. Έναν αιώνα αργότερα, στα 1913, τα στρατεύματά μας νικούσαν τους Τούρκους και τους Βουλγάρους κι ελευθέρωναν τη Θράκη και Μακεδονία, αλλά το Μικρό Χωριό θρηνούσε πάλι το χαμό των ηρωικών παιδιών του, όπως ο Νικόλαος Δερματάς στη μάχη του Λαχανά και ο Σταύρος Μουχρίτσας στη Δοϊράνη, ενώ στην Κων/πολη πέθανε ο μεγάλος ευεργέτης του Εθνικού στόλου Σπ. Σιδερίδης, που πρώτος έφτιαξε τον Αη-Νικόλα.

Όμως στα 1933 ανήκει η μέρα που για πρώτη φορά πάτησε το αυτοκίνητο στο προσδευτικό και ιστορικό Μικρό Χωριό. Παρά το δέος που προκάλεσε η κινούμενη αυτή μηχανή, «το θηρίο» όπως την ονόμασαν οι γεροντότεροι, αυτό επισκέφτηκε τον πάνω και τον κάτω «μαχαλά» κι έμεινε για λίγες ώρες να το περιεργαστούν οι μαθητές του Σχολείου.

Το 1943 το χωριό δεν σταματάει να θάβει τους νεκρούς από την πείνα και τις κακουχίες της Κατοχής, αλλά και τον σεβάσμιο Κων/πολίτη Κων. Κοκκάλα, που δολοφονείται άγρια από αντάρτες που παρερμήνευσαν τη συμπεριφορά του ή εκτελούσαν διαταγές άγνωστο ποιών. Δέκα χρόνια αργότερα, όμως, το 1953, η συλλογική προσπάθεια ανοικοδόμησης και προκοπής του χωριού κορυφώνεται με την ανέγερση του Ξενώνα του χωριού.

Το παλιό χάνι, απ' όπου πέρασαν διάσημοι Έλληνες και ξένοι πειρηγητές, ξαναχτίζεται σύγχρονο χάρη στη γενναϊόδωρη χρηματική δωρεά των Μικροχωριτών Αμερικής και τη σοφή επιλογή των αρχόντων της Κοινότητας.

Το 1963 η τελική καταστροφή. Το Μικρό Χωριό κόβεται στα δυο, τα ένα κομμάτι θάβεται στα έγκατα της γης μαζί με δεκατρείς ανθρώπινες ψυχές, ογδόντα τόσα σπίτια, αμέτρητα κατοικίδια ζώα και όλο το βίος των ανθρώπων του. Το σημαντικότερο όμως είναι ότι αυτή η φοβερή θεομηνία έθαψε κοντά στα άλλα και ό,τι ιστορικό είχε το μέρος αυτό του χωριού που ήταν το παλαιότερο. Εκεί ήταν λ.χ. τα αρχοντικά φρούρια των Σιδεραίων, των Ζορμπαλαίων, των Μητσοπουλαίων, Καμπουραίων, Παπαδιαίων, Καναθαίων, Καλατζαίων κ.α. Το ιστορικό κτίριο του Δημοτικού Σχολείου, το πρωτότυπο για την εποχή του υδραγωγείου του Σφήκα, που έγινε τον 19ο αιώνα με χρήματα του καζαντισμένου στην Αίγυπτο Μικροχωρίτη και άλλα πολλά, τα παλιά μαγαζιά, τα πλακοστρωμένα δρομάκια αλλά και τα καινούργια σπίτια των Αμερικανών με τις όμορφες αυλές, όπως το Κομματέικο, το Πλακέικο ή το Μαστρογεωργοπουλείκο και τόσα άλλα, που δυστυχώς ούτε σε φωτογραφίες δεν βρίσκονται πλέον γιατί χάθηκαν κι αυτές μαζί.

Στάθηκα σ' αυτές τις χρονολογίες γιατί λήγουν στο ψηφίο τρία (3), που φαίνεται ότι ήταν όλες τις φορές τόσο τυχερό για το Μικρό Χωριό.

Μα τώρα λέω να περάσω σε χρονολογίες που λήγουν σε τέσσερα, πιο τυχερό αυτό γιατί νομίζω στάθηκε πιο δημιουργικό κι ευχάριστη κι ας το συσχετίζουν μερικοί με τα δίσεκτα χρόνια. Και για να το δείξω αυτ'ο δεν θα χρειαστεί να πάω πολύ πίσω. Να αρχίσουμε κι εδώ από τον δέκατο ένατο αιώνα. Το 1894 η φημισμένη οικογένεια του χωριού, οι Σιδεραίοι, οι

Κων/πολίτες προύχοντες, χτίζουν το ιστορικότερο κτίσμα που σώζεται σήμερα, δηλ. το καμπαναριό. Αληθινό αρχιτεκτονικό κόσμημα που φέτος (1994) συμπληρώνει έναν αιώνα ζωής και αξίζει να προσεχθεί γιατί συνδέεται με την ιστορία του Μικρού Χωριού. Περνούσες κάτω απ' αυτό για να μπει στον περίβολο της παλιάς εκκλησίας της Μεταμόρφωσης, στην οποία τόσο καπεταναίοι του 1821 πέρασαν και προσκύνησαν, τόσο γάμοι του χωριού τελέστηκαν και τόσο άρχοντες κατέβαιναν απ' τα χρυσοποίκιλτα άτια τια τους για να εκκλησιασθούν.

Λίγο αργότερα, το 1924, είναι η χρονιά που συμπληρώνεται η ανέγερση του ιερού ναού της Μεταμόρφωσης, που σήμερα φαντάζει τόσο όμορφη αλλά και τόσο μεγάλη για ένα τόσο μικρό χωριό. Ο δραστήριος και νέος τότε εφημέριος Παπαθανάσης, εγκαινίασε την ποιμαντική του θητεία ενθαρρύνοντας τους Μικροχωρίτες να ανοικοδομήσουν μια καινούργια εκκλησία. Έργο δικό τους η νέα εκκλησία, που έδειξε πόσα μπορεί να επιτύχει ένα χωριό όταν είναι ενωμένο κι όταν η ηγεσία του είναι εμπνευσμένη και ξέρει πού να το οδηγήσει. Ήταν όμως κι έργο των Μικροχωριτών της Κων/πολης που από χρόνια συγκέντρωναν χρήματα κι αποστέιλαν πολλές χρυσές λίρες στην κατάλληλη στιγμή, για να ευοδωθεί το ιερό αυτό έργο. Αλλά και η Επιτροπή που διαχειρίστηκε το έργο, στάθηκε άξια της αποστολής της. Η παλιά εκκλησία βέβαια της Μεταμόρφωσης, αυτή απ' την οποία πέρασε ο Μάρκος Μπότσαρης και στην οποία εκκλησιάζονταν οι καπεταναίοι Μικροχωρίτες αγωνιστές του 1821 ως τα βαθιά γεράματά τους, δυστυχώς δεν διατηρήθηκε αλλά γκρεμίστηκε. Μαζί μ' αυτήν χάθηκαν πολλές μαρτυρίες για την ιστορία του χωριού, τους εφημέριους που είχε, τους προεστούς του. Όσοι ζουν σήμερα από τους παλιούς, ελάχιστοι την θυμούνται. Οι εικόνες, τα βιβλία, τα χρυσά και ασημένια καντήλια και σκεύη

κλπ. μεταφέρθηκαν στη νέα εκκλησία και στα γύρω ξωκκλήσια. Αυτό προκύπτει απ' τις χρονολογίες τους που είναι αρκετά παλιές. Δυο μνηαία που είχαν ιδιόγραφη φράση του παπά του χωριού, το ένα στα 1832 (Ιουλίου 20) και το άλλο στα 1834, κανείς δεν ξέρει πού βρίσκονται σήμερα, ενώ υπήρχαν πριν πέσει το χωριό και ρημάξει ο τόπος. Τότε σκόρπισαν και πολλές εικόνες και εκκλησιαστικά βιβλία, που ακόμη ψάχνουμε να βρούμε. Δυστυχώς, οι καλοί μας εκείνοι πρόγονοι άφησαν μόνο την Αγία Τράπεζα να μας θυμίζει την ύπαρξη της παλιάς Μεταμόρφωσης.

Μαζί με την μεταμόρφωση, ο ζήλος κι η ευσεβεία ενός Μικροχωρίτη, του Χρήστου Χαρ. Μαστρογεωργόπουλου, την ίδια χρονιά ανήγειρε την πανέμορφη, μικρότερη εκκλησία των Αγίων Αποστόλων. Συνδέεται κι αυτή με την ιστορία του Μικρού Χωριού, γιατί εκεί φαίνεται ήταν ο χώρος της τελευταίας κατοικίας των Μικροχωριτών, ίσως για πολλούς αιώνες.

Μετά το 1924, που στάθηκε τόσο δημιουργικό, έρχεται το 1934 που συμπληρώνει θριαμβευτικά τη δεκαετία που εγκαινίασε το 1924. Δάσκαλος του χωριού είναι ο Γεώργιος Παπαδής που διαπίστωσε τις ελλείψεις του Δημοτικού Σχολείου, που είχε γράψει ενός τουλάχιστον αιώνα ιστορία. Βρισκόταν κοντά στα σπίτια των προυχόντων καπεταναίων του χωριού που το συντηρούσαν για να πηγαίνουν τα παιδιά τους να μαθαίνουν γράμματα και να μην είναι στραβά σαν αυτούς, που οι αγώνες δεν τους άφηναν να καθήσουν στα θρανία. Άλλωστε από τα μέρη τους ο Κοσμάς ο Αιτωλός περνώντας πολλές φορές άφησε ευχή και κατάρα... Χτίστε Σχολειά, απ' αυτά θα ελευθερωθεί το Γένος...

Χτισμένο το Σχολείο με το μόχθο τους και με χρήματα απ' τους καζαντισμένους στην Πόλη. Δυστυχώς, η κητο-

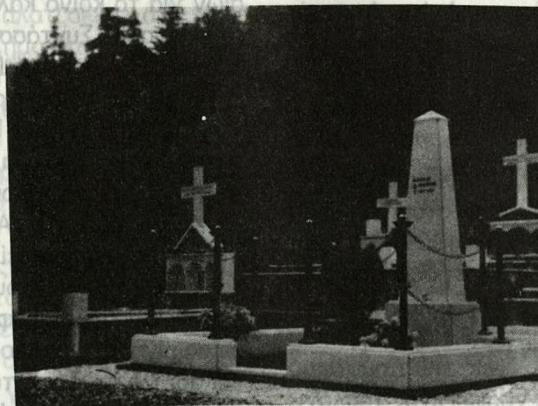
ρική τλάκα, που υπήρχε στην είσοδο θάφτηκε μαζί με το κτίριο στη φοβερή καταστροφή του 1963. Ωστόσο, διασώθηκαν ως εμάς μερικά ονόματα ιστορικών δασκάλων, όπως του Σήψα, του Κουκουβή, του Κουστέλου, του Παπαγιάννη, του Ράγκου, του Τσιτσεκλή, του Χάσκου, του Τσέντου κ.α. Ο πρώτος όμως Μικροχωρίτης δάσκαλος, μαθητής των παραπάνω, ο Γ. Παπιαδής, όταν ανέλαβε το Σχολείο, διαπίστωσε ότι για τους 120 μαθητές ήταν μικρό το κτίριο και ανέλαβε έτσι εκστρατεία ανοικοδόμησης του νέου Δημοτικού Σχολείου. Ασπάζονται την ιδέα όλοι οι Μικροχωρίτες, βοηθούν βγάζοντας την πέτρα και την ξυλεία, όπως έκαναν πριν δέκα χρόνια για την ανέγερση της Μεταμόρφωσης. Οργασμός προσωπικής εργασίας και θυσιών για το κοινό καλό, για διάκριση και πρωτοπορία. Συντάσσονται μαζί τους και οι Μικροχωρίτες της Πόλης που συγκεντρώνουν αφειδώς χρήματα. Πρώτος ο νεαρός τότε Σπύρος Κομπορόζος, εννενηκοντούτης σήμερα, που τους κινητοποιεί όλους να στείλουν τον οβολό τους. Αλλά και από την Αμερική ο Βασίλης Κομματάς κινητοποιεί και στέλνει χρήματα και χρειώδη του Σχολείου. Καλή σύμπτωση ότι επικεφαλής του Υπ Παιδείας είναι ο Γεώργιος Παπανδρέου που θέλησε να συνδέσει το όνομά του με μια αναγεννητική προσπάθεια στο χώρο της Παιδείας. Τότε κάτω από την έμπνευσή του χτίζονται τα περισσότερα Σχολεία στη χώρα. Είναι η τελευταία δημιουργική οητεία του Ελ. Βενιζέλου και του Κόμματος των Φιλελευθέρων, που μεγάλωσε την Ελλάδα και την οδήγησε στον εκαυχρονομισμό Παιδείας και Κοινωνίας. Έτσι το 1934 χαρίζει στο Μικρό Χωριό το ευρύχωρο, λιθόκτιστο, ιδανικό κτίριο του Δημοτικού Σχολείου. Είναι αυτό που σήμερα στεγάζει την Πνευματική του Γωνιά και φέτος το 1994, εβδομήντα χρόνια αργότερα, αναμένεται να αποτελέσει το πρώτο Λαογραφικό Μουσείο

του. Το ίδιο είναι γεμάτο ακόμη από μνήμες της Κατοχής και της Αντίστασης. Σ' αυτό εγκαταστάθηκε η Εθνοφρουρά το 1940, εδώ ξενύχτησαν οι άνδρες του Άρη Βελουχιώτη, πριν δώσουν την άλλη μέρα 18/12/42 την ιστορική μάχη της-Τσίρης, στην οποία κατατρόπωσαν εκατοντάδες Ιταλούς. Εδώ παίχθηκαν θεατρικά έργα στη διάρκεια της Αντίστασης, αλλά και εδώ αργότερα λειτουργούσε το Λαϊκό Δικαστήριο, του Κώδικα Λαϊκής Δικαιοσύνης και εδώ ακουγόταν η ελεύθερη φωνή του BBC του Λονδίνου... Εδώ τέλος δίδαξαν ο Αριστείδης Γιουρνάς κι η Ρωξάνη Μπετενιού (Πλάκα) μαθητές κι οι δυο του Γιώργου Παπαδή. Εδώ συγκεντρώθηκαν για τελευταία φορά οι μαθη-

τις απώλειες και τα πάθη τους ξαναχτίζουν τα σπίτια τους, το Σχολείο τους.

Η δημιουργική πορεία ανακόπτεται και το χωριό θάβεται από τις κατολισθήσεις. Όχι όμως για πάντα. Γιατί ένα χρόνο αργότερα, το 1964, είναι το έτος που μπαίνουν τα θεμέλια του νέου Μικρού Χωριού. Στην περιοχή Γκρεμενίτσες γίνεται ο αγιασμός και μπαίνουν τα θεμέλια. Παρών ο Γεν. Γραμματέας του Υπ. Κοινωνικών Υπηρεσιών Απόστολος Κακλαμάνης, που σήμερα είναι Πρόεδρος της Βουλής.

Φέτος, το 1994, τριάντα χρόνια αργότερα, το Μικρό Χωριό αποκτά λιθοκτιστο Δημοτικό Σχολείο, αντάξιο της ιστορίας

της του χωριού ανήμερα στις 13 Ιανουαρίου 1963 από τον τελευταίο δάσκαλό του τον Αντρέα Μπετένιο, που χάθηκε πρόωρα.

Το 1944, Αύγουστο μήνα, καίγεται το Μικρό Χωριό ολοκληρωτικά από τους Γερμανούς, μαζί με το Καρπενήσι κι άλλα χωριά. Μόνο τη Μεταμόρφωση σεβάστηκαν. Το Δημοτικό Σχολείο γίνεται παρανάλωμα του πυρός κι οι κάτοικοι του χωριού θύματα της βαρβαρότητας για πολλοστή φορά. Άντεξαν όμως και παρά

του και των ανθρώπων που ανέδειξε. Ίσως να μην είναι το μόνο καλό που αποκτά το 1994. Μπορεί κι άλλα πολλά έργα να ακολουθήσουν. Το ευχόμαστε γιατί το αξίζει, όσο μικρό κι αν φαίνεται κι όσο μικρό κι αν θέλουν να το θεωρούν μερικοί. Συγχωρέστε με αν είπα πολλά, αλλά δεν μπορούσα να τα κρατήσω άλλο μέσα μου.

Ο συνεργάτης χωρίς όνομα.

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στη στήλη αυτή δημοσιεύονται πάντοτε γράμματα Μικροχωριτών ή μη που απευθύνονται προς το περιοδικό ή την Αδελφότητα. Κατά προτίμηση δημοσιεύονται τα γράμματα των Ξενητεμένων, γιατί τους δίνεται έτσι η ευκαιρία να επικοινωνήσουν με όλους τους συγχωριανούς, τους ευχαριστούμε που μας σκέφτονται.

Ευχαριστούμε θερμά όλες και όλους που από καιρό σε καιρό μας στέλνουν τα γράμματά τους. Είτε προς το περιοδικό είτε προς την Αδελφότητα και το Διοικητικό Συμβούλιο. Είναι όλα ευπρόσδεκτα και τα δημοσιεύουμε εδώ γιατί απηχούν μια φωνή Μικροχωρίτικη από κάποια άκρη της γης.

Με τα γράμματα αυτά νοερά οι Μικροχωρίτες επικοινωνούν μεταξύ τους, όσο μακριά κι αν βρίσκονται. Σήμερα όλοι μας έχουμε ανάγκη και προ πάντος οι Ξενητεμένοι, από επικοινωνία με τη γενέτειρά και τους συγχωριανούς. Λόγω μακρινών αποστάσεων η ανάγκη αυτή ικανοποιείται ως ένα βαθμό, με την αλληλογραφία. Να λοιπόν γιατί τα γράμματά σας είναι πολύτιμα και συγκινούν πάντοτε όλους μας.

Γι' αυτό το περιοδικό μας τηρεί ως αρχή την δημοσίευσή τους από τη στήλη αυτή, όταν δεν είναι αυστηρά προσωπικά. Αλλά και τότε ακόμη, εφ' όσον θίγονται σ' αυτά θέματα που ενδιαφέρουν τους Μικροχωρίτες, τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού και γενικά θίγουν θέματα που εντάσσονται στους ευρύτερους σκοπούς της Αδελότητάς μας.

Περιμένουμε λοιπόν πάντοτε ευπρόσδεκτα τα γράμματά σας για την στήλη: «ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ».

Πάτρα, 14 Ιουνίου 1993

Προς: κ. Κλεομένη Κουτσούκη,
Αθήνα

Από την Κοινότητα Μικρού Χωριού Ευρυτανίας, όπου είχα απευθυνθεί, πληροφορήθηκα ότι μπορείτε να μου προμηθεύσετε το έντυπο της Αδελφότητας Μικροχωριτών που εκδόθηκε πρόσφατα σχετικά με τη θυσία και παρακαλώ θερμά, εάν έχετε την ευχέρεια να μου το στείλετε με αντικαταβολή της αξίας του.

Με εκτίμηση
Σαράντης Δρινέας

Αιόλου με αώνυμη οδό
Πάτρα, 263 31

☆

Αξιότιμε κύριε Κουτσούκη,
Ελαβα το ωραίο περιοδικό σας «Μικροχωρίτικα Γράμματα» και σας ευχαριστώ.

Πάντα περιμένω να το διαβάσω. Σας ευχαριστώ επίσης και για το ποίημά μου «ΤΣΟΠΑΝΙΚΟ». Τώρα σας στέλνω το ποίημά μου «Η ΑΓΑΠΗ». Τι καλύτερο από την Αγάπη, που πρέπει να υπάρχει σε κάθε άνθρωπο: συγ-

γενική, φιλική, ερωτική.

Και πάλι σας ευχαριστώ. Περιμένω να το διαβάσω.

Δικός σας

Σταύρος Παρζάλης

Αθήνα

☆

ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Αθήνα 4 Ιουνίου 1993

Προς

Την Αδελφότητα Μικροχωριτών

«Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος»

Κύριε Πρόεδρε,

Σας ευχαριστούμε θερμά για την γενναιοδωρη προσφορά των 50.000 δραχμών που είχατε την καλωσύνη να χορηγήσετε στην Πανευρυτανική Ένωση, για ενίσχυση των χορηγούμενων χρηματικών βραβείων σε Ευρυτάνες φοιτητές, εις μνήμην Δημητρίου Πολύζου.

Τέτοιες ενέργειες μας συγκινούν βαθύτατα και μας ενθαρρύνουν να συνεχίσουμε το έργο μας βοηθώντας - στο μέτρο ασφαλώς του δυνατού - τους αδελφούς μας Ευρυτάνες που κατοικούν στην πατρική μας γη και τη σπουδάζουσα Ευρυτανική νεολαία που αποτελεί την ελπίδα του Έθνους μας.

Με πολλές ευχαριστίες και θερμούς πατριωτικούς χαιρετισμούς

Ο Πρόεδρος Π.Κ.
ΚΩΣΤΟΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ. Ο Γ. Γραμματέας Γ. ΖΟΥΜΠΟΣ.

☆

Εν Μαρτίνεζ, Καλλιφόρνια,

18 Δεκ. 1993

Αγαππητέ φίλε και χωριανέ Μένιο, χαιρετε, καθώς και την οικογένειάν σου χαιρετώ. Από υγείαν είμεθα όλοι καλά, το όμοιον και δι' εσός επιθυμώμεν. Επέρασαν αρκετός καιρός, από την τελευταία μας συνάντηση που είχαμε στο χωριό. Η δίμηνη παραμονή μας στο χωριό, θα μας μείνει αξέχαστος. Επειδή ουδέποτε μετά την κατολίσθηση εδυνήθηκα να μείνωμεν τόσο διάστημα εις το χωριό.

Ο λόγος που μείναμε ήτο η συνεχής απασχόλησιν με την ανακαίνισιν της εκκλησίας των Αγίων Αποστόλων, που είναι έργο των αιμνήσιων γονέων μας, που την έκτισαν το έτος 1923, εις μνήμην των γονέων του πατέρα μας Χαρολάμπους και Αικατερίνης Μαστρογεωργοπούλου. Η τοποθεσία ήτο κοιμητήριο, όπου και ακόμη διακρίνοντο από την επάνω πλευρά κόκκαλα σε ελάχιστο βάθος.

Η Εκκλησία ανηγέρθη στην τοποθεσία που ήτο το οστεοφυλάκιον. Πολύ παλαιά το χωριό μας ήταν εις τα καλύβια, κατόπιν ήρθαν εις την Ρούγαν, πλησίον των Αγίων Αποστόλων. Και μετά μετακόμισαν εις την σημερινήν τοποθεσίαν του παλαιού Μικρού Χωριού.

Η Εκκλησία των Αγίων Αποστόλων είναι χειροτονημένη με Δεσπότη και με οστά Αγίων εις το Ιερό. Είναι κανονική Εκκλησία, όπου ημπορούν να γίνουν γάμοι, βαπτίσεις και χειροτονία ιερέων. Πόσο ομορφάνουν το χωριό μας οι εκκλησίες και τα εξωκκλήσια. Δεν πρέπει να παραμεληθεί κανένα εκκλησάκι, που να μην ανακαινισθεί, έχουμε υποχρέωση όλοι οι χωριανοί, να διατηρήσουμε τα κειμήλια αυτά των πατέρων μας.

Το χωριό μας έχει εκσυγχρονισθεί και προχωρεί διά καλλιτέρευσιν. Αυτό το παρα-

ΕΝΤΥΠΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Στη στήλη αυτή, παρουσιάζονται συνοπτικά βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες και γενικά έντυπα που αποστέλλονται στην Αδελφότητα ή την Δ/νση του περιοδικού και αφορούν την Ευρυτανία ή γενικότερα την Ρούμελη.

Πρωτοπρεσβυτέρου Κων/νου Δ. Βαστάκη Η Ιερατική Διαδοχή στο Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας: Από τα μέσα του 18ου αιώνα μέχρι των ημερών μας. Έκδοση Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών «Η Αγία Παρασκευή», 1993.

Ο π. Κων. Βαστάκης, παρά το εντυπωσιακό, φιλανθρωπικό και ποιμαντορικό του έργο βρίσκει χρόνο

και με ζηλευτό μόχθο και επιμέλεια ασχολείται με τα ιστορικά της Ευρυτανίας και ιδιαίτερα του Μεγάλου Χωριού που το υπεραγαπά. Κοντά στα τόσα άλλα επιμελημένα βιβλία του μας δίνει τώρα την **Ιερατική Διαδοχή στο Μεγάλο χωριό Ευρυτανίας**. Είναι ένα ευλαβικό οδοιπορικό μέσα στον χρόνο από τα μέσα του 18ου αιώνα, ως σήμερα, στο οποίο μας δίνει τεκμηριωμένα στοιχεία για την ζωή

τηρήσαμε με την κίνηση που παρουσιάζει τους θερινούς μήνες. Γι αυτό η Κοινότητα θα πρέπει να παρακολουθεί την καθαριότητα των προβλήτων του σχολείου του παλαιού χωριού, με το πάρκο του, που έχει σιτηθεί η προτομή του αιμινήστου δασκάλου μας. Καθώς και το λιθόστρωτο προαύλιον της Αγίας Σωτήρας και γενικά όλα τα όσα θα δει ο κάθε επισκέπτης. Για να φεύγει με τις καλύτερες εντυπώσεις.

Και ας είμεθα βέβαιοι πως με την επιμέλεια αυτή, το χωριό μας θα πάει μπροστά, προς όφελος όλων μας και προπαντός για τις επόμενες γενεές. Με τις σκέψεις αυτές, τελειώνω το γράμμα μου. Και σας στέλνω τρεις φωτογραφίες της εκκλησίας που ζητήσατε από τον αδελφό μου Παναγιώτη.

Επίσης σας στέλνω και τα φιλμς, παρακαλώ φυλάξτε τα, διότι θα τα χρειασθούμε. Εσωκλείστως θα βρείτε και την συνδρομήν μου για το 1994. Σας εύχομαι Καλά Χριστούγεννα, Χρόνια Πολλά και Ευτυχισμένος ο καινούργιος χρόνος, η ενανθρώπιση του Κυρίου και Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού να φέρει εις τον κόσμο την πολυπόθητον Ειρήνην τόσο εις τον χώρο των Βαλκανίων, αλλά και σε όλη την γη. Χαιρετισμούς εις την οικογένειάν σας καθώς και εις την Αδελφότητα. Εχετε κι εσείς χαιρετισμούς από αδελφία μου και οικογένειάν μου. Σας χαιρετώ κι εγώ με εκτίμηση.

Ο χωριανός σας
Στέφανος Μαστρογεωργόπουλος
Συνδρομητής της Αδελφότητας

και εθνική - ιερατική δράση των εφημερίων του Μεγ. Χωριού.

Μορφές προεπαναστατικές που κατάφεραν να επιβιώσουν από τις αγριότητες του Αλή Πασά, που γεύθηκαν και δοκίμασαν τις χαρές και τις πίκρες του Αγώνα της Ανεξαρτησίας όπως οι παπάδες της οικογένειας των Αλαρίσων.

Αλλά και όσους λειτούργησαν και έδρασαν στις μεταγενέστερες εποχές με κορυφαία βέβαια την μαρτυρική μορφή του πατέρα του, ΠαπαΔημήτρη Βαστάκη, που μαρτύρησε και ετελεύτησε στο Μικρό Χωριό στις 24.12.42.

Στην έρευνά του αυτή ο π. Κων/νος παρουσιάζει όχι μόνο τα όσα συνέλεξε από την προφορική παράδοση με περισσή επιμέλεια και βάσανο διασταύρωσης, αλλά και τεκμήρια από τα Γενικά Αρχεία και άλλες πηγές. Και τα δύο προϋποθέτουν χρόνο, μόχθο, και προ παντός αγάπη, που τον διακατέχει με ό,τι καταπιάνεται. Εξ ίσου σημαντικό η μεθοδικότητα με την οποία και τα παρουσιάζει και κάνει τον αναγνώστη να συνοδοιπορεί με άνεση στην ιστορική αυτή περιήγηση του ιστορικού Μεγάλου χωριού με πρωταγωνιστές τις ιστορικές μορφές των εφημερίων του που αποκαλύπτονται σήμερα χάρις στον ερευνητικό ζήλο που διαθέτει ο Κων/νος Βλαστάκης. Είναι πράγματι μια συμβολή στην ιστορία του Μεγάλου Χωριού και αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στον π. Βαστάκη, αλλά και στον Σύν-

δεσμο Μεγαλοχωριτών, που δαπάνησε για έκδοση της ιστορικής αυτής έρευνας.

Μάρκος Γκιόλιας, Ιστορία των Αρχαίων Ευρυτάνων, Αθήνα 1992.

Μια αξιόλογη επιστημονική εργασία του γνωστού Ευρυτάνα συγγραφέα Μ. Γκιόλια με την οποία ανιχνεύει και αποκαλύπτει με στοιχεία την ιστορική ταυτότητα της Ευρυτανίας από την εποχή του Ομήρου εις την εποχή, που η Ελλάδα περιήλθε στους Ρωμαίους.

Ο σ. φωτίζει και αποκαλύπτει με ιστορική τεκμηρίωση πολλές πτυχές της θρησκευτικής, αγροτικής, πολεμικής και πολιτισμικής ζωής των Ευρυτάνων από τους ομηρικούς ακόμη χρόνους.

Με την εργασία του αυτή καλύπτει ένα μεγάλο κενό στην ιστορική βιβλιογραφία της Ευρυτανίας, για την οποία όπως τονίζει στην εισαγωγή του ο σ. «η δουλειά που έχουν μπροστά τους οι ερευνητές είναι μεγάλη και οι δυνατότητες ελάχιστες».

Γεώργιος Αθ. Σκούρας: Η Κόκκινη Φανέλα, Νυφιάτικη και Γιορταστική φορεσιά από το Νεοχώρι Υπάτης. Έκδοση Συλλόγου Νεοχωριτών Υπάτης, 1993.

Ο γνωστός Ρουμελιώτης συγγραφέας Γ. Σκούρας στην ως τώρα πλούσια συγγραφική του παραγωγή, που

περιλαμβάνει τριάντα βιβλία, αυτοτελείς μελέτες και δημοσιευμένα κείμενα προσθέτει μια ακόμη ολοκληρωμένη λαογραφική μελέτη. Πρόκειται για την 150σέλιδη εμπειριστατωμένη εργασία του που αναφέρεται στην χαρακτηριστική παρουσίαση νυφιάτικη και γιορταστική φορεσιά που οι γυναίκες στο Νεοχώρι Υπάτης, επί αιώνες τώρα, φτιάχνουν και χρησιμοποιούν.

Περιγράφει εκτεταμένα την διαδικασία επεξεργασίας υλικών, το γνέσιμο, ύφανση, βαφή, και ραφή των διαφόρων μερών, αλλά και του τρόπου που φοριούνται σύμφωνα με την παράδοση.

Μια ωραία παράδοση που συνεχίζεται από γενιά σε γενιά μέχρι σήμερα.

Η μελέτη την οποία προλογίζει ο γνωστός συγγραφέας Μικάλης Σταφυλάς περιέχει στο τέλος ένα ερμηνευτικό γλωσσάρι της σχετικής ιδωματικής γλώσσας του χωριού καθώς και μια σειρά από έγχρωμες φωτογραφίες της κόκκινης φανέλας, όπως τη φορούν γυναίκες και κορίτσια στο Νεοχώριο της Υπάτης.

Μια άρτια έκδοση ιδιαίτερα προσεγμένη και σε περιεχόμενο και σε εμφάνιση.

Ρίζου Τ. Κατσούδα, Μελιταία (Η γενέτειρα του Έλληνας), Αθήνα 1993, σ. 250.

Όλα όσα αφορούν τον αρχαίο δήμο Μελιταίας, τέως Αβαρίτσας και σήμερα Κοινότητα Επαρχίας Δομοκού, δηλ. τα ιστορικά, αρχαιολογικά, δημογραφικά, λαογραφικά τα σημαντικότερα ιστορικά κτίσματα όπως ο Ι.Ν. της Αγ. Τριάδος κ.α καθώς και τοπωνύμια κι ένα γλωσσάρι ντοπιολαλιάς συνθέτουν τον καλαίσθητο τόμο που δημοσίευσε πρόσφατα ο Συντ/ρχης Μην/κού ε.α. κ. Ρ. Κατσούδας.

Με την εργασία του αυτή ο συγγραφέας μέσα από διάφορα τεκμήρια διασώζει την ιστορία της περιοχής όπως αυτή ξετυλίχτηκε μέσα από σημαδιακά γεγονότα που προσπάθησε να εντοπίσει. Και ισχύει για όλους όσους καταπάνονται με την ιστορία της ιδιαίτερης πατρίδας του αυτό που γράφει εν κατακλείδι: «Όταν σκύβουμε και σκάβουμε τις ρίζες μας, την ιστορία μας, το αύριο θα έχει καρά, θα είναι καλό και ειρηνόφιλο προς δόξαν και ευημερίαν των νέων του μέλλοντος».

από τη σκοπιά της αδελφότητας:

Προβλήματα, Δράση, Σχόλια

ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟ

Στο Μικρό Χωριό σήμερα, 7η Αυγούστου 1993 οι παρακάτω συμβαλλόμενοι

α) η Αδελφότης Μικροχωριτών «Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος» εκπροσωπούμενη από τον πρόεδρο κ. Αθανάσιο Κεράνη και β) ο Ηρακλής Ν. Λιάπης, τεχνίτης Ξυλουργός, συνεφώνησαν και συναπεδέχθησαν τα παρακάτω:

1) Ο εκ των συμβαλλομένων κ. Ηρακλής Λιάπης, κάτοικος Λαμίας, αναλαμβάνει: α) την ρίψη των επιχρισμάτων των ταβανιών των διαδρόμων και της Γ' αιθούσης της Πνευματικής Γωνιάς του Μ. Χωριού και την αντικατάστασή των με ξύλινα ταβάνια «ραμποτέ», όπως ακριβώς έγινε στις δύο κύριες αίθουσες προηγουμένως. Σημειωτέον ότι θα πρέπει να αναφερθεί εδώ ότι το ξύλινο ραμποτέ θα πρέπει προηγουμένως να περασθεί με το κατάλληλο βερνίκι, ποιοτικός όμοιο καθώς και στον χρωματισμό.

2) Η απομάκρυνσις των μπάζων θα γίνει με επιμέλεια και ευθύνη του εργολάβου κ. Η. Λιάπη.

3) Η τιμή συμφωνήθηκε στις 13.500 δρχ. ανά τ.μ. εις την οποίαν συμπεριλαμβάνεται ο νόμιμος ΦΠΑ. Ο υπολογισμός της τιμής έγινε λαμβανομένου υπόψη ότι ο ΦΠΑ είναι 18%.

4) Διάρκεια κατασκευής ορίζεται καταρχήν τρεις (3) μήνες ή το αργότερο

μέχρι τα Χριστούγεννα 1993.

5) Με την υπογραφή του παρόντος συμφωνητικού δίδεται και προκαταβολή πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) δρχ. έναντι εργασιών και υλικών. Η εξόφλησις θα γίνει με την ολοκλήρωση και παράδοση του έργου κατά τα συμφωνηθέντα.

Οι συμβαλλόμενοι

Για την Αδελφότητα

Ο Πρόεδρος ΑΘ. Ι. ΚΕΡΑΝΗΣ.

Ο εργολήπτης Η.Ν. ΛΙΑΠΗΣ.

ΧΩΡΟΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΠΑΡΚΟΥ

Μετά από προσπάθειες πολλών χρόνων ολοκληρώθηκε φέτος η διαμόρφωση του πρώην σχολικού κήπου σε χώρο πάρκου. Ο χώρος έχει εμπλουτισθεί με δύο προτομές (του δάσκαλου Παπαδή και του Ι. Ζορμπαλόπουλου Αγωνιστή του 1821), μια πέτρινη βρύση εις μνήμη Χρ. Κ. Θάνου (τ. Προέδρου της Αδελφότητας), κι ένα καθιστικό πέτρινο εις μνήμη Γ. Χονδρού.

Μεταφερθήκανε στον χώρο αυτό επίσης μια μεγάλη πέτρα σε σχήμα πολυθρόνας, κι ένα δείγμα βράχου από τον χώρο του βουλιάγματος.

Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι κλαδεύτηκαν μερικά γέρικά δένδρα,

γεγονός που έδωσε νέα όψη στον χώρο.

Ο κ. Π. Μουτογιάννης και οι συνεργάτες του στις πέτρινες κατασκευές. Ο κ. Ν. Νασιόπουλος με τον φορτωτή του στις μεταφορές και τοποθετήσεις, προτομής και των ογκολίθων. Ο κ. Π. Τζαβέλης στην κοπή των χορταριών και κλαδέματα. Ο κ. Φ. Γιαννακόπουλος στα υδραυλικά, είναι μερικοί από τους κωριανούς που συνέβαλαν σημαντικά στην βελτίωσή τους και εμφάνιση του χώρου αυτού και θέλουμε να τους ευχαριστήσουμε για την φιλότιμη εργασία τους. Οι υπόλοιποι εθελοντές είναι πάρα πολλοί για να τους αναφέρουμε εδώ, όλοι όσοι παρευρίσκονται το καλοκαίρι. Τους ευχαριστούμε πάντως όλους ανεξαιρέτως.

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΓΩΝΙΑΣ

Όπως είχε προγραμματισθεί ολοκληρώνεται φέτος η ανακαίνιση της Πνευματικής Γωνιάς με την Βιβλιοθήκη και το Μουσείο της. Η Αδελφότης μας υπέβαλε σχετικό αίτημα στο Υπουργείο Πολιτισμού, το οποίο έδωσε σχετική οικονομική ενίσχυση προς τον σκοπό αυτό.

Στο πλαίσιο της αναβάθμισης του χώρου το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε την τοποθέτηση σιδερένιας εισόδου και φρεσκάρισμα - αρμολόγημα του μπροστινού τοίχου που προβλέπεται να ολοκληρωθεί ως τον Ιού-

νιο.

ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ! ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ!

Πολλοί αυτοί που συνέδραμαν το περυσινό έργο της Αδελφότητας. Συντήρηση Παιδικής Χαράς, Πνευματικής Γωνιάς, Καμπαναριό, Σχολικού κήπου, Μεταμόρφωσης, αλλαγές, μετακινήσεις και τόσα άλλα μικροπράγματα που διαμορφώνουν την καλή εικόνα...

Τους ευχαριστούμε όλους και ευκόμαστε κάθε φορά να πληθαίνουν.

ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΟΙ

Τελευταία έχουν πληθύνει τα συμπτώματα βανδαλισμού στην περιοχή του Μικρού Χωριού κατά κανόνα από νέους. Μεταφέρουμε μερικά: Το **σπάσιμο** των τζαμιών στο στέγαστρο απέναντι από το ξενοδοχείο του νέου κωριού, το **σπάσιμο του καθρέφτη** οδηγού πορείας στη στροφή εισόδου παλαιού οικισμού (αξίας 120 χιλ.), το **σπάσιμο της μαρμάρινης πινακίδας** στην Παιδική Χαρά κ.α.

Ως παιδιά κάναμε όλοι ζαβολίες, αλλά από αυθορμητισμό, κι 'οχι από σκόπιμη βάνδαλη βία... Ας έχομε το νου μας...

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΠΡΩΗΝ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

Στις 6 Αυγούστου, η Υπουργός Πολιτισμού Κα Μπακογιάννη επισκέφθηκε το χωριό μας συνοδευόμενη από τον κ. Νομάρχη και άλλους επίσημους.

Την υποδέχθηκαν ο Πρόεδρος του χωριού μας κ. Πασπαλάρης, ο Γραμματέας και το Κοινοτικό Συμβούλιο, ο Πρόεδρος της Αδελφότητας και πολλοί χωριανοί μας.

Ο Πρόεδρος και το Κοινοτικό Συμβούλιο παρέθεσαν γεύμα προς τιμήν της Κας Μπακογιάννη και της συνοδείας της, στην ταβέρνα του κ. Γιαννακόπουλου.

Την κ. Μπακογιάννη και την συνοδεία της, προσεφώνησαν οι Πρόεδροι της Κοινότητας και της Αδελφότητας. (Οι προσφωνήσεις ακολουθούν πιο κάτω).

Η Κα Μπακογιάννη συνομίλησε αρκετή ώρα με τους χωριανούς μας και απάντησε σε ερωτήματα και απορίες τους.

Επίσης εξήγγειλε νέα έργα ανάπτυξης στην Ευρυτανία, καθώς επίσης Σχολή Ταχύρρυθμης εκπαίδευσης διαφόρων ειδικοτήτων στον Πρωτοστάσιο.

Στο τέλος ο Πρόεδρος της Κοινότητας έδωσε κατάσταση με τα παρακάτω προτεινόμενα έργα από την Κοινότητα Μικρού Χωριού.

- 1) Αντικατάσταση του παλαιού δικτύου του υδραγωγείου στο Νέο οικισμό του Μικρού Χωριού.
- 2) Βελτίωση, ανακατασκευή και απομάκρυνση των τελικών αποδεκτών των λυμάτων του Νέου Μικρού Χωριού.
- 3) Πλακόστρωση της πάνω πλατείας του Παλαιού Μικρού Χωριού.
- 4) Συντήρηση του καμπαναριού

της εκκλησίας της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος.

5) Εκπόνηση μελέτης και εκτέλεση έργων προστασίας του Παλαιού οικισμού του χωριού για την άρση των περιοριστικών μέτρων οικοδόμησης.

6) Διαπλάτυνση και βελτίωση του δρόμου του Νεκροταφείου του Νέου οικισμού μέχρι το Ησυχαστήριο.

7) Εκτέλεση τεχνικών έργων στο δρόμο για τον Αν. Σώστη.

8) Το μεγάλο θέμα της επέκτασης του νέου οικισμού του Μικρού Χωριού.

Ακολουθούν οι προσφωνήσεις του Προέδρου της Κοινότητας κ. Πασπαλάρη και του Προέδρου της Αδελφότητας κ. Κεράνη.

★

Μικρό Χωριό, 6 Αυγούστου 1993

Κυρία Υπουργός, Κυρίες και Κύριοι,

Με μεγάλη χαρά, σας καλωσορίζουμε στο ωραίο Μικρό Χωριό.

Κυρία Μπακογιάννη,

Το ενδιαφέρον σας για το Μικρό Χωριό είναι αμέριστο και αυτό το επιβεβαιώνουν τα έργα που έχουν χρηματοδοτηθεί τα τρία τελευταία χρόνια που οι χρηματοδοτήσεις προς την Κοινότητά μας ξεπέρασαν τα 350.000.000 δρχ. για την εκτέλεση διαφόρων έργων και ιδιαίτερα έργων υποδομής και ανάπτυξης του Χωριού μας, όπως είναι οι δύο Τουριστικοί μας Ξενώνες, το Υδροηλεκτρικό έργο,

το Νέο Δημοτικό Σχολείο Μικρού Χωριού, Τσιμεντοστρώσεις, διανοίξεις αγροτικών δρόμων, Αγροτουρισμός κλ'π. αυτά που μπορούν να δώσουν ζωή στον τόπο μας, γι αυτό σας ευχαριστούμε.

Το Μικρό Χωριό όμως έχει προβλήματα γιατί είναι αναπτυσσόμενη η Κοινότητά μας και το ενδιαφέρον όλων των τουριστών στρέφεται προς το Μικρό Χωριό, γι αυτό σας παρακαλούμε να δείξετε το ίδιο ενδιαφέρον σας και στο μέλλον όπως μέχρι σήμερα για τα απαραίτητα έργα τα οποία θα προταθούν και τα προγραμματισθούν μέσα από τα προγράμματα του Δευτέρου Πακέτου Ντελόρ.

Τα έργα αυτά, θα τα υποβάλουμε στην Υπηρεσία Προγραμματισμού Ευρυτανίας, εντός των ημερών, όμως σας παραδίδουμε αυτό το υπόμνημά μας που αναφέρεται στα εκτελεσθέντα έργα στην Κοινότητά μας μέσα στην τελευταία τριετία, αυτά που ήδη εκτελούνται και αυτά που πρέπει να ενταχθούν ορα προσεχή προγράμματα.

Ευχαριστούμε

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας

Φ. ΠΑΣΠΑΛΑΡΗΣ

★

Προσφώνιση του Προέδρου της Αδελφότητας των Μικροχωριτών κ. Αθ. Κεράνη

Εκ μέρους της Αδελφότητας των Μικροχωριτών σας καλωσορίζουμε στο Χωριό μας. Για το ενδιαφέρον

που δείξατε και δείχνετε για το Χωριό μας και γενικότερα για την Ευρυτανία, σας ευχαριστούμε θερμά όλοι μας.

Τα έργα που γίνονται στο Χωριό μας αυτήν την εποχή και ειδικότερα οι επεκτάσεις και ανακαινίσεις των δύο ξενώνων του Νέου και Παλαιού Οικισμού Μικρού Χωριού, είναι έργα που θα θυμούνται πάντα οι Μικροχωριτές, ότι έγιναν στη βουλευτική σας θητεία.

Επίσης, ελπίδα και ευχή μας είναι, να κρατηθεί, όπως μέχρι σήμερα, ανοικτό το εργοστάσιο της «Πειραιϊκής - Πατραϊκής» που η λειτουργία του έδωσε ζωή σε όλα τα χωριά της Ποταμιάς. Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος που γιορτάζουμε σήμερα στο Χωριό, εύχομαι να σας δίνει υγεία, δύναμη και κουράγιο για το έργο που έχετε αναλάβει και στο οποίο πολύ ελπίζει ο Ευρυτανικός λαός.

Χρόνια Πολλά σε σας, την οικογένειά σας και στους συνεργάτες σας.

Διακρίσεις των νέων του Μικρού Χωριού στο ποδόσφαιρο και το σκάκι

Στις φετινές πολιτιστικές εκδηλώσεις του Μεγάλου Χωριού, που σημείωσαν μεγάλη επιτυχία, βραβεύθηκε η ομάδα ποδοσφαίρου του Μικρού Χωριού αφού ήρθε πρώτη στους αγώνες που διεξήχθησαν. Το κύπελλο και τα μετάλλια παρέδωσε στους αθλητές μας, ο νομάρχης κ. Ευμορφόπουλος και άλλοι επίσημοι.

Την ομάδα αποδοφαίρου αποει-
λούσαν οι παρακάτω αθλητές:

Αθανασόπουλος Αριστείδης (Αρχη-
γός), Βονόρτας Αντώνης, Ζάρας Βασί-
λης, Πλάκας Νίκος, Ζήσιμος Γιάννης,
Πλάκας Δημήτρης, Κολόκας Βασίλης,
Τσέκος Γιάννης, Τριανταφύλλου Βασί-
λης, Τσέκος Αντώνης, Βαστάκης Γιάν-
νης, Καραγκιόζης Αλέκος, Ζήσιμος
Φώτης, Φούκας Βασίλης, Ζήσιμος Τά-
σος, Γρούμπας Νίκος.

Πρόεδρος και προπομπής της ομά-
δος είναι ο Γιώργος Τζούφρας. Θερμά
συγχαρητήρια και πάντα πρωτιές.

Στο σκάκι βραβεύτηκε ο Ν. Σακαλής,
εγγονός του κ. Κ. Καλτσή, για την πρω-
τιά του στους αγώνες σκάκι. Το κύπελλο
και το μετάλλιο απένειμε ο κ. Νομάρ-
κης.

Θερμά συγχαρητήρια στο νικητή.

Ενοικιαζόμενα δωμάτια σε ξε- νοδοχεία και σπίτια του Μικρού Χωριού

Πολλοί φίλοι των Μικροχωριτών
και του Μικρού Χωριού μας ρωτούν
για τα τηλέφωνα των ξενοδοχείων και
των σπιτιών που ενοικιάζουν δωμάτια.

Τους πληροφορούμε λοιπόν:

1) Κοινοτικό ξενοδοχείο στο νέο
οικισμό τηλ. 0237/41206.

2) Κοινοτικό ξενοδοχείο στον πα-
λιό οικισμό, τηλ. 0237/41221.

Και στα δύο ξενοδοχεία τα δωμά-
τια θερμαίνονται με καλοριφέρ και

έχει το καθένα τον λουτροκαμινέ
του.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ ΣΕ ΣΠΙΤΙΑ ΣΤΟΝ ΝΕΟ ΟΙΚΙΣΜΟ

1) Αζακιά Παρασκευή τηλ.
0237/41318 (5 δωμάτια 2 κλινών).

2) Γιαννακόπουλος Γιώργος τηλ.
0237/41391 (5 δωμάτια 2 κλινών).

3) Νασιοπούλου Βασιλική τηλ.
0237/41257 (4 δωμάτια 2 κλινών).

4) Τάσιου Ειρήνη, τηλ.
0237/41349 (2 δωμάτια 2 κλινών).

Όλα τα δωμάτια θερμαίνονται με
καλοριφέρ και έχει το καθένα τον
λουτρολαμινέ του.

Πληροφορούμε ακόμη τους φί-
λους μας ότι σύντομα τελειώνει η
προσθήκη που έγινε στο Ξενοδοχείο
του νέου οικισμού και έτσι τα δωμάτια
που θα διαθέτει θα φθάνουν τα 20.
Δύο σπίτια των οποίων η κατασκευή
δωματίων τελειώνει θα αυξήσουν
ακόμη κατά 10 τα ενοικιαζόμενα δω-
μάτια. Έτσι η Φωτεινή Ζάρα, τηλέφω-
νο 0237/41237, θα έχει 5 δωμάτια και
ο Θόδωρος Μπούρας, τηλέφωνο
0237/41300, άλλα 5.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ**

Μικρό Χωριό 26 Απριλίου 1993

Αριθ. Πρωτ. 220

Προς τα Μέλη της Επιτροπής Νεοελληνικού Λαϊκού Πολιτισμού που συγκροτήθηκε για την Κοινότητα Μικρού Χωριού Ευρυτανίας

ΘΕΜΑ: Συγκρότηση Επιτροπής για θέματα Νεοελληνικού Λαϊκού Πολιτισμού της Κοινότητας Μικρού Χωριού Ευρυτανίας.

ΣΧΕΤ.: Αριθ. ΕΣ 2646/18.3.1993 έγγραφο του Νομάρχη Ευρυτανίας.

Σας γνωρίζουμε, ότι σύμφωνα με το παραπάνω σχετικό έγγραφο του Νομάρχη Ευρυτανίας, εκδόθηκε η αριθ. 3-37/1993 απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου Μικρού Χωριού για τη συγκρότηση της Επιτροπής Νεοελληνικού Λαϊκού Πολιτισμού της Κοινότητας Μικρού Χωριού, στην οποία έχετε περιληφθεί και εσείς, με την παράκληση να συμβάλετε όσο το δυνατόν καλύτερα για την επίτευξη του σκοπού.

Σας επισυνάπτουμε το αριθ. Ε. 2646/18.3.1993 έγγραφο του Νομάρχη Ευρυτανίας και την αριθ. 3-37/1993 απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου.

Ο Αντιπρόεδρος της Κοινότητας
Φ. ΠΑΣΠΑΛΑΡΗΣ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ**

Καρπενήσι 18 Μαρτίου 1993
Προς: Τους ΟΤΑ Νομού Ευρυτανίας
Εδρες τους

ΘΕΜΑ: Συγκρότηση Επιτροπής για θέματα Νεοελληνικού Λαϊκού Πολιτισμού.

Σας γνωρίζουμε ότι σύμφωνα με το αριθ. 8222/3.2.1993 έγγραφο του Υπουργείου

Εσωτερικών πρέπει να προβείτε αμέσως στην συγκρότηση της αναφερόμενης στο θέμα επιτροπής, η οποία θα αποτελείται: α) για μεν τους Δήμους, από τους: Δήμαρχο, ένα υπάλληλο του Δήμου, έναν εφημέριο, ένα εκπαιδευτικό και από άτομα τα οποία έχουν ασχοληθεί με το θέμα και επιθυμούν εθελοντικά να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους και β) για τις κοινότητες από τους: Πρόεδρο Κοινότητας, Εφημέριο, δάσκαλο, γραμματέα της Κοινότητας και από άτομα τα οποία έχουν ασχοληθεί με το θέμα και επιθυμούν εθελοντικά να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους.

Σκοπός της Επιτροπής θα είναι:

α) Η συγκέντρωση, διάσωση και διαφύλαξη του πρωτογενούς υλικού (προφορική παράδοση), του παραδοσιακού πολιτισμού (θρύλοι, ήθη, έθιμα, δοξασίες, παροιμίες, παραδόσεις, στοιχεία λαϊκής τέχνης, καταγραφή τοπικών διαλέκτων).

—Η ευρύτερη και πληρέστερη γνωστοποίηση του υλικού προς επιστημονική αξιοποίησή του από Έλληνες ερευνητές και πανεπιστημιακούς.

—Η καταγραφή, επισήμανση και φωτογράφιση αντικειμένων λαϊκής τέχνης (έπιπλα, οικιακά σκεύη, κεντήματα, ξυλόγλυπτα, γεωργικά, ποιμενικά, αμπελουργικά, ελαιοκομικά εργαλεία κλπ.).

—Η συλλογή ιστορικών δεδομένων και δικαιопρακτικών εγγράφων (προικοσύμφωνά, πωλητήρια, χάρτες κλπ.).

Ο Νομάρχης

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΑΠΤΗΣ

★

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ**

Αθήνα 12 Μαΐου 1993

ΑΠΟ ΤΑ ΡΗΜΑΓΜΕΝΑ ΜΑΣ ΧΩΡΙΑ

Προς
τον κ. Κλεομένη Κουτσούκη
Καθηγητή Πανεπιστημίου
Πρόεδρο Αδελφότητας Μικροχωριτών
«Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος»
Αθήνα

Κύριε Πρόεδρε,
Λάβαμε την επιστολή σας και σας διαβε-
βαιώνουμε ότι με μεγάλη χαρά θα ενισχύ-
σουμε την προσπάθειά σας για δημιουργία
Λαογραφικού Μουσείου στο Μικρό Χωριό
Ευρυτανίας.

Θα επικοινωνήσουμε μαζί σας αμέσως
μόλις το Υπουργείο Πολιτισμού χρηματο-
δοτήσει την εταιρεία μας για το 1993, ώστε
να είμαστε σε θέση να πραγματοποιήσουμε
τις απαραίτητες ενέργειες.

Η Πρόεδρος
ΠΟΠΗ ΖΩΡΑ

ΝΕΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ
Ο ΑΡΧΩΝ ΜΙΧΑΗΛ. (Νέα εικόνα)
«Ξιφήρης Ισταμαι και φύλαξ υμών
δε φύλαξ πέφυκα εισελθε χαι-
ρων» ;;;;;; Γεωργίου και Μαρίας
Δημοπούλου

Ο ΑΡΧΩΝ ΓΑΒΡΙΗΛ (Νέα εικόνα)
οικογενείας Παναγιώτη Δ.
Ζαχαροπούλου.

Οι δύο παραπάνω εικόνες των
Αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ
αντικατέστησαν τις δύο παλαιότε-
ρες στην αριστερά και δεξιά
είσοδο του Ιερού της Μεταμορ-
φώσεως

Συλλογισμένος κάθησα
για να διαπιστώσω
αν κάτοικοι μένουν στα
χωριά κουράγιο να τους δώσω.

Τα σπίτια όλα έρημα
τα πάντα εγκαταλειμένα
φωνή μεγάλη έβαλα
δεν άκουσα κανένα.

Χαθήκανε και τα σκυλιά
και τα παιδιά να κλαίνε
οι κουκουβάγιες γέρικα
κλαψάρικα τα λένε.

Οι νέοι όλοι φύγανε
και πήγανε στα ξένα
τα μέρη που γεννήθηκαν
έμειναν ρημαγμένα.

Στα καταπράσινα βουνά
που βόσκαγαν κοπάδια
τώρα εκεί κατάντησε
να τριγυρνούν ζαρκάδια.

Βοσκού φλογέρα δεν ακούς
και βέλασμα προβάτου
ρήμαξαν όλα τα βουνά
απ' την κορφή στον πάτο.

Αφού απόφαση πήρατε
για να ξεντευθείτε
προτού να ξεκινήσετε
θερμά προσευχηθείτε.
Οσο κι αν πάτε μακριά

στα ξένα που θα ζείτε
ακόμα και στον ύπνο σας
να σκέφτεστε ναρθείτε.

Τώρα μια όψη άλλαξε
σε όλα τα χωριά μας
οι νέοι τώρα φύγανε
δεν βρίσκονται κοντά μας.

Δρόμοι, ΔΕΗ και γέφυρες
γίνονται κάθε χρόνο
και έχουν αλλάξει τη ζωή
στον χωρικών τον πόνο.

Όλα αυτά που γίνονται
δεν πρόκειται ν' ανθίσουν
να 'ρθούνε οι νέοι στα
χωριά να ξανακατοικήσουν.

Από πρωτότερα έπρεπε
το κράτος να φροντίσει
στα ορεινά μας τα χωριά
τον κόσμο να κρατήσει.

ΦΩΤΗΣ Κ. ΠΑΝΟΓΙΩΡΓΟΣ

Συντ/χος Δημ. Υπάλληλος
Υπουργ. Εθν. Οικονομίας
από το Βύθισμα

Ο ΑΓΑΣ Ο ΝΤΕΡΤΙΛΗΣ

Ο Αγάς ο Ντερτιλής
πού ναι σφόδρα μερακλής
ξάπλωσε φαρδύς πλατύς
στο κρεβάτι του νωρίς.

Εφαγε πολύ φακή

το
φο
και μ

Ο καμμένος, πάει
τη ζωή του θα τη χάσει
και ο κόσμος θα γελάσει
της φακής αυτή τη δράση.

Μα ο έξυπνος αγούλης
πού 'ναι λίγο πονηρούλης
μηχανεύεται πολλά
και τα βάζει στη σειρά.

Εξαέρωσ' αρχινά και τραντάζ' η γειονιά
τραντάζει κι όλο το χωριό
κι ίσως είναι για καλό.

Ρίχνει μια και ρίχνει δυο
και τις κάν' είκοσι δυο
και σ' ελάχιστο καιρό
γίνονται σαράντα δυο.

Πέφτουν οι όλμοι σα βροχή
κανόνια σα χαλάζι
κι αυτό το λιανοντούφεκα
τους γύρω του τρομάζει.

Σείστηκ' όλο το χωριό
κι όπως ήταν φυσικό
ένα νέφος φοβερό
σκέπασε τον ουρανό.

Όμως ο Αγάς και πάλι
ξέφυγ' απ' το χάλι
και τ' ολόγιομο μπαλόνη
λίγο-λίγο ξεφουσκώνει.

για να ράψω το βρακί.
Πάρε μου και μια βελόνα
ψάξε μεσ' τον αχυρόνα
νά 'χει και τρανή οπή
να περνώ την κλωστή.

Δόξα τω Θεώ παιδιά
η κοιλιά μου πάει καλά
το βρακί μου τό 'ραφα γερά
κι όλα πάνε μια χαρά.

Τώρα,
εδώ μπροστά σε όλους
σοβαρούς και σε χαχόλους
όρκο κάνω ιερό
σε κοράνι και Θεό
δεν θα τρώω φαγητό
δεν θα τρώω τις φακές
πό 'χουν τόσες ευωδιές.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΖΟΡΜΠΑΣ
Συνι/χος Εκπ/κός

—Γιατί Αγά μου παχουλή
έφαγες τόση φακή
πο 'χει σίδερο πολύ
κι όπως είπανε πολλοί
έσχισες και το βρακί;

—Τι τα θες καλέ μου τώρα
πάει, πέρασε η μπόρα
το στομάχι νάν. γερό
και θα βάλω και μυαλό.

—Τώρα πήγαινε μικρή
για να φέρεις μια κλωστή
μια κλωστή μεταξωτή

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Η ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ γίνεται φέτος στο
Κέντρο Ο ΜΠΑΡΜΠΑΔΗΜΟΣ (Δαβάκη 39), Καλλιθέα, στις
18.2.94.

ΑΣ ΜΗ ΛΕΙΨΕΙ ΚΑΝΕΝΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΗΣ

από το χώρο της Ευρυτανίας και της Ρούμελης

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ - ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ

ΑΝΑΣΚΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Κατά την διάρκεια της εφαρμογής του προγράμματος εντοπισμού και τοπογράφησης των αρχαιολογικών χώρων του νομού Ευρυτανίας (βλ. ΑΔ 1987 υπό εκτύπωση) ανακαλύφθηκε ελληνιστική οχύρωση στη θέση Αγίος Σώστης του Παλαιού Μικρού Χωριού.

Μικρής διάρκειας ανασκαφική έρευνα και καθαρισμός του χώρου αποκάλυψαν τμήματα του τείχους και της θεμελίωσης μιας πλευράς ενός ορθογώνιου πύργου.

Το τείχος είναι κατασκευασμένο με μεγάλους αδροκομημένους λιθοπλινθούς και ακανόνιστους μικρότερους λίθους. Σώζεται σε μέγιστο ύψος δύο δομών ήτοι 1 μ. και έχει πλάτος 0,80 μ. (φωτ. 4).

Μεγάλο μέτρος του τείχους έχει κατολισθήσει στο γκρεμό, όπως επίσης άλλο τμήμα του έχει καταστραφεί από διάνοιξη αγροτικού δρόμου.

Η θέση της οχύρωσης, πάνω σε ένα απόκρημνο έξαρμα, που δεσπόζει ενός φυσικού διαδρόμου μεταξύ των ορεινών όγκων της περιοχής, ο οποίος έχει κατεύθυνση Α - Δ, συνιγορεί με την λειτουργία της ως φρουρίου - φυλακής αυτού του περάσματος.

Ο τρόπος δόμησης επίσης προσανατολίζει την χρονολόγηση στον 3ο αιώνα π.Χ. και

δη στο τέλος του κατά την διάρκεια των πολέμων των Αιτωλών εναντίον των Μακεδόνων.

Κινητά ευρήματα άξια λόγου δεν βρέθηκαν, ούτε και οι δοκιμαστικές τομές στον χώρο, που περιβάλλεται από την οχύρωση απέδωσαν κάτι σημαντικό εκτός αριθμού άβαφων κυρίως οστράκων, θραυσμάτων κεραμίδων λακωνικών και δύο σιδερένιων καρφιών.

Από τα όστρακα συνάγεται μία ευρεία χρονολογική τοποθέτηση των λειψάνων στην ύστερη ελληνιστική εποχή (2ος - 1ος π.χ. αι.).

Φανουριά Δακορώνια

Αρχαιολόγος Α΄

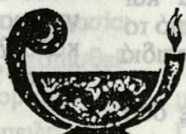
ΙΔ΄ Εφορεία Προϊστορικών

& Κλασσικών Αρχαιοτήτων, Λαμία

Σημ. Σύνταξης:

Η παραπάνω συνοπτική έκθεση ανασκαφής επιβεβαιώνει με στοιχεία αρκετά από κείνα που η παράδοση του χωριού μας διέσωσε από στόμα σε στόμα για την ιστορική τοποθεσία του Αη-Σώστη.

Δεν αποκλείεται σύντομα να έχουμε και νέες επιβεβαιώσεις αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.

ΓΑΛΑ ΓΙΔΙΝΟ = ΟΝΕΙΡΟ ΑΠΑΤΗΛΟ!

Μας το διηγήθηκε φίλος έμπορος και διανοούμενος με πνευματικά και ερευνητικά ενδιαφέροντα. Ευρυτά στην καταγωγή με ρίζες στην Ευρυτανική παροικία της πόλης, όπου έζησε τα παιδικά του χρόνια.

Παραθέριζε πέρσι στο χωριό μας και θέλησε να επισκεφθεί στον ξενώνα του χωριού φιλική του οικογένεια που είχε αφιχθή το προηγούμενο βράδυ, σύζυγος, μητέρα και δύο παιδιά.

Προτίμησε να πάρει μαζί τους το πρωινό.

Ηλθε ο σερβιτόρος και πήρε την παραγγελία. Γάλα για τα παιδιά, μαρμελάδα, καφέ κλπ.

Σε λίγο επιστρέφει με το βραστό γάλα και γεμίζει τις φλυτζάνες.

Στη θέα του, κατάλευκο και ακνιστό όπως ήταν, γυρίζει η σύζυγος πανευτυχής και λέει αποτεινόμενη στον σερβιτόρο, αλλά και στο φίλο μας με ανεπιποίητη χαρά:

—Επί τέλους, θα πιουν τα παιδιά, γίδινο, ντόπιο γάλα!...

Ο φίλος την κοίταξε γεμάτος ερωτηματικά. Αυτή διαισθανόμενη κάτι, ρωτάει τον σερβιτόρο:

—**Γίδινο δεν είναι το γάλα;**

—**Νουνού,** απαντάει εκείνος.

Στο άκουσμα της λέξης Νουνού η κυρία κατέρρευσε! Ο φίλος μας ένιωσε την απογοήτευση της φίλης τουρίστριας που νόμιζε ότι σε ένα ορεινό χωριό της υπανάπτυκτης Ευρυτανίας, ανάμεσα σε έλατα, πουρνάρια και βλάστηση, τι πιο φυσιολογικό από το να περιμένει να πει αυτή και τα παιδιά της λίγο φρέσκο γάλα!

Αλλά σαν Ευρυτάν ένιωσε δύο

φορές κατάκαρδα την θλίψη από την έλλειψη ενός γνήσιου, ντόπιου προϊόντος που φυσιολογικά θα περίμενε κανείς να βρει σ' ένα ορεινό Ευρυτανικό χωριό, όπως το δικό μας.

Το περιστατικό αυτό μπορεί να μας οδηγήσει σε αναπόληση βέβαια παλαιότερων εποχών αλλά και σε δική μας απογοήτευση για το παρόν και το μέλλον της περιοχής μας.

Ασφαλώς ο χώρος δεν επιτρέπει να πούμε πολλά. Περιοριζόμαστε να πούμε μόνο ό,τι συνέβη με το γνήσιο γίδινο γάλα που ήταν «**νουνού**», ασφαλώς συμβαίνει και με άλλα ντόπια προϊόντα που ο επισκέπτης αποζητά και περιμένει να γευτεί, όπως το ντόπιο αυγό, το ζυμωτό ψωμί, το βαρελίσιο κρασί, το τυρί κ.α.

Δεν λέμε τίποτα για το καλαμποκίσο αλεύρι, που είναι ακόμη σπανιότερο.

Μάταια το μάτι μας πλανάται στα χέρσα χωράφια να δει καμιά καλαμποκιά κι ένα καλαμποκί για δείγμα.

Παραπονιόμαστε γιατί έφυγαν οι «**κουρέκλες**», vai οι «**κουρέκλες**» μας εγκατέλειψαν κι αυτές. Αφού δεν βρίσκουν να φάνε; Χαζές είναι να πεθάνουν της πείνας;

Θλιβερές διαπιστώσεις που οδηγούν σε θλιβερές σκέψεις. Οι αναπτυξιολόγοι της ελληνικής υπαίθρου τα συμπτώματα αυτά τάχουν υπόψη τους;

Θέλουν ή όχι να αναπτύξουν τον αγροτουρισμό μέσα σε γενικά παραδοσιακά πλαίσια και να προσελκύσουν τους επισκέπτες που ζητούν τα γνήσια, ντόπια προϊόντα, τα οποία τα καλοπληρώνουν όταν τα βρουν μαζί με την παραδοσιακή φιλοξενία;

Ο Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ

Στα 1961 ο αείμνηστος Παύλος Μπακογιάννης ασχολήθηκε σε βραβευμένη μελέτη του, με το αναπτυξιακό πρόβλημα της Ευρυτανίας. Μεταξύ των άλλων συνιστούσε την λεγόμενη «οικόσιτη κτηνοτροφία», δηλ. κατοικίδια ζώα από τα οποία να μπορεί να συντηρηθεί μια οικογένεια. Αυτό είναι ίσως κάτι που και άλλοι έχουν επαναλάβει έκτοτε.

Σήμερα όμως τι βλέπουμε; Μαζί με την ερήμωση της Ευρυτανίας και εξαφάνιση της οικόσιτης κτηνοτροφίας. Μια τέτοια εξέλιξη είχε προβλέψει ο αείμνηστος Ευρυτάνος πολιτικός Γ. Καφαντάρης. Φίλος, Ρουμελιώτης διανοούμενος σε σχετική συζήτηση για τα προβλήματα της Ευρυτανίας και την ανάπτυξή της μας παρέπεμψε σε λόγο του Γ. Καφαντάρη που αφορούσε την σχεδιαζόμενη από την δικτατορία Μεταξά απαγόρευση της αιγοβοσκίας.

Παραθέτουμε αποσπάσματα της ομιλίας του που υπήρξε προφητική για τα όσα συμβαίνουν σήμερα στην περιοχή, χωρίς δυστυχώς να γίνεται τίποε για διόρθωση του κακού.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Η παράτασις της χθεσινής συνεδριάσεως με ννάγκα-σε ν' αναβάλω διά σήμερον τας παρατηρήσεις μου επί θέματος γενικωτέρας σημασίας, δεν θ' απσχόλουν δε και σήμερον την Βουλήν εις στιγμάς τοιαύτας αν οι παρατηρήσεις μου δεν απέβλεπον εις λήψιν νομοθετικής προνοίας και δεν επέκειτο η διακοπή των εργασιών του Σώματος.

Αι παρατηρήσεις μου αφορούν μέτρον ανωμάλως κατ' εμέ ληφθέν διά νόμου αναγκαστικού υπογραφέντος την παραμονή ακριβώς των τελευταίων εκλογών, μέτρον το οποίον θα ηδύνατο να συζητηθή κανονικώς από τους αντιπροσώπους του Έθνους μετ' ολίγας εβδομάδας όταν θα ήρχιζον αι εργασίαι της Βουλής. Ομιλώ περί της θεσπισθείσης απαγορεύσεως της αιγοβοσκίας εις τα δάση, επί ελάτων, επί απειλή καταγνώσεως ποινών αυστηροτάτων. Η απαγόρευσις αυτή ισοδυναμεί προς εσκεμμένην εξόντωσιν την δικαιολο-

γίαν της προστασίας των δασών.

Η συντήρησις και η επέκτασις της δασικής της χώρας μας βλαστήσεως αποτελεί όντως υψίστην ανάγκην την οποίαν ουδείς παραγνωρίζει, ανάγκην αισθητήν ιδίως εις τους ορεινούς πληθυσμούς. Οσοι όμως έχουν ακριβή γνώσιν των παρ' ημίν συνθηκών, ιδίως οι περιερχόμενοι από δασικάς ορεινάς περιφέρειας είναι εις θέσιν να βεβαιώσουν ότι δεν είναι η αιγοτροφία η καταστρέφουσα τα δάση, ότι άλλα είναι τα αίτια της αποψιλώσεως του δάσους μας, αι πυρκαϊαί, αι υλοτομίαι, αι εκκερσώσεις. Και θα ήτο αρκετός άθλος διά την δασικήν υπηρεσίαν εάν ήθελον κατορθώση ν' άρη τα αίτια αυτά, διότι τότε θα επείθετο και η ίδια, ότι τίποτε δεν θα είχε να φοβήται η ανάπτυξις του δασικού μας πλούτου από την αιγοτροφίαν. Γνωρίζω ότι κυκλοφορούν προχειρολόγοι αντιλήψεις κατά τας οποίας η εξόντωσις της αιγοτροφίας είναι η πάνακεια της προστασίας των δασών.

Τιμώ τον κ. Υπουργόν της Γεωργίας, και πιστεύω ότι δεν απεδόθησαν οι λόγοι του εις συνέντευξιν παρ' αυτού εις εβδομαδιαίον φύλλον, το οποίον συντάσσει εν τούτοις πεπειραμένος και παλαίμαχος δημοσιογράφος. Εις την συνέντευξιν αυτήν ο κ. Υπουργός φέρεται ειπών τα εξής: «Δεν είμαι κατά της γίδας. Αλλά ροκειμένου να καταστραφούν τα δάση μας - και ξεύρετε πόσον ολίγα έχομεν και τι συνεπείας υφιστάμεθα όλοι εκ της ελλείψεώς των - είναι προτιμότερον να καταστραφή μία τάξις ανθρώπων».

Δεν αποτελεί κ. Υπουργέ, δασικήν πολιτικήν η εξόντωσις των πληθυσμών. Η δασική πολιτική είναι η συμφιλίωσις των κατοίκων με τα δάση διά μερίμνης καθιστώσης τα δάση εξυπηρετικά των κατοίκων. Το μέτρον αυτό παραδίδει όλους τους αγρότας εις την διάκρισιν των δασικών οργάνων και προκαλεί αντίθεσιν, πόλεμον ημπορώ να είπω αμειλικτον μεταξύ των ανθρώπων και του δάσους. Και αποτέλεσμα του πολέμου αυτού θα είναι να καταστραφούν και τα δάση και οι άνθρωποι. Δεν είναι εύκολον ν' αξιώσπτε από τους ορεινούς μας πληθυσμούς να σταυρώσουν τας χείρας των και να υποκύβουν εις το μοιραίον δεχόμενοι την εξολόθρευσίν των. Δεν θα εισέλθω την στιγμήν αυτήν εις την εξέτασιν της σημασίας που έχει η αιγοτροφία διά την εθνικήν μας οικονομίαν. Αρκούμαι να είπω ότι με την ορεινήν του εδάφους μας σύστασιν θα έπρεπε και εάν δεν είχομεν κτηνοτρο-

φίαν, να την δημιουργήδωμεν. Διότι άλλως μέγισται εκτάσεις της Χώρας μας θα έμενον έρημοι και ανεκμετάλλευτοι.

Εξετάζω το μέτρον από της ανθρωπίνης, της κοινωνικής, της εθνικής του απόψεως. Οι ορεινοί πληθυσμοί είναι οι νομοταγέστεροι, αλλά και οι μάλλον απόκληροι από τους κατοίκους της χώρας. Είδατε ποίον ενδιαφέρον προκαλεί το **ζήτημα του αραβοσίτου. Είναι η μόνη τροφή των και εύλογος είναι η αξίωσις** να δίδεται εις αυτούς ατελώς, οργανουμένης της σχετικής υπηρεσίας κατά τρόπον εξασφαλίζοντα σχετικήν ευθυνίαν. Αλλά αντί της ενισχύσεως που περιμένουν οι ορεινοί πληθυσμοί, δίδεται το θανάσιμον αυτό πλήγμα, το οποίον εφαρμοζόμενον θα τους αφαιρέση και τον μόνον ισχνόν των εκ της αιγοτροφίας πόρον. Είναι νομοταγείς οι ορεσίβιοι πληθυσμοί, όπως είναι και η ψυχή των εθνικών μας αγώνων. Αλλ' εξαντίλειτε την υπομονήν των. Ευρίσκονται πρέπει να σας το είπω, ήδη εν εξεγέρσει και τους συγκρατεί μόνον η ιδική μας διαβεβαίωσις ότι δεν θα τύχη εφαρμογής. Δι' αυτό περιμένω μίαν κατηγορηματικήν της Κυβερνήσεως διαβεβαίωσιν, αν συναινή εις την ατάργησιν, διότι άλλως είμαι υπόχρεος να ζητήσω διά προτάσεως ψηφίσματος ν' αποφανθή η Βουλή. Εις την συνέντευξίν σας που ανέφερα κ. Υπουργέ, φέρεσθε ακόμη λέγων ότι τοιούτον μέτρον δεν θα ετόλμα ποτέ να ψηφίση ο πολιτικός κόσμος, διότι είναι υποχείριος της εκλογικής του πελατε-

ας. Πρέπει να μάθετε ότι δεν ποεί τους πολιτικούς άνδρας, τους οξίους του ονόματος αυτού, η αντιδημοτικότητα. Απειράκις καθ' εις εξ ημών την αντιμετώπισε χάριν των γενικωτέρων συμφερόντων. Είμεθα όμως υποχρεωμένοι να ερευνώμεν τα προβλήματα και τας ανάγκας του λαού επισταμένως και όχι κατά τρόπον πρόχειρον. Και δι' αυτό δεν εσκέφθημεν ποτέ να εξολοθρεύσωμεν την αιγοτροφίαν από τον τόπον μας. Η Κυβέρνησις έδωσε χθες την επαγγελίαν ότι θα προαγάγη τα συμφέροντα του Λαού. Ας αρχίση αποσοβούσα μίαν καταστροφήν.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΚ ΤΩΝ Κ.Κ. ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ζητούν να λάβουν τον λόγον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τον λόγον έχει ο κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Αν πρόκειται μετά την αγόρευσίν μου να ομιλήσουν οι κ.κ. Βουλευταί ας ομιλήσουν, είναι όμως δυνατόν η απάντησίς μου να είναι τοιαύτη ώστε να περιπεύουν οι αγορεύσεις. Κύριοι βουλευταί, εννοώ πληρέστερα την δυσφορίαν του κ. Καφαντάρη διά το ζήτημα τούτο. Η επαρχία του.....

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Δεν είναι επαρχιακόν ζήτημα είναι εθνικόν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Η επαρχία του, αποτελείται από ορεινά μέρη κατάφυτα από δάση ελάτης, **η δε απαγόρευσις της αιγοτροφίας εις τα δάση εξ ελάτης, θέτει τους πληθυσμούς τούτους εις αγωνίαν.**

Τούτο συμβαίνει εν μέρει και εις άλλα μέρη της Ελλάδος, διότι πρέπει να σας είπω ότι το μέτρον τούτο δεν ελήφθη διά πρώτην φορά, διότι εκ των 2.286.000 στρεμμάτων δασών ελάτης, απαγορεύεται διά λόγους προστατευτικούς διά προγενεστέρων νόμων σχεδόν το ήμισυ των ως άνω εκτάσεων. Και εις την πατρίδα μου υπάρχει ένα θαυμάσιο δάσος ελάτης και εκεί απαγορεύεται η αιγοτροφία. Ο λόγος διά τον οποίον η υπηρεσία εζήτησε την εφαρμογήν του μέτρου τούτου είναι σοβαρός και αποβλέπει εις την περίσυσιν των εξ ελάτης δασών. Τα νέα δάση των ελάτων αναπτύσσονται υπό την σκιάν της μητρος ελάτης και τα νεαρά δενδρύλια ελάτης τα καταστρέφει η αιξ όχι μόνον όταν είναι φύτρα αλλά και όταν ταύτα έχουν ύψος 2 μέτρων περίπου.

Επομένως, εάν αφεθή ελευθέρα η αιγοβοσκή εις τα δάση ελάτης μοιραίως τα δάση ταύτα θα καταστραφούν και έτσι θα καταστραφή ο δασικός πλούτος της χώρας προς ζημίαν της εθνικής οικονομίας της χώρας. Και άλλοι λόγοι συνηγορούν διά την παρεμπόδισιν της αιγοβοσκής, ίνα μη αποψιλωθούν τα ορεινά εδάφη και μεταβληθούν οι ποταμοί εις χειμάρρους προς καταστροφήν των πεδιάδων, αλλά και λόγοι σοβαρώτατοι. Η πάλη μεταξύ αιγός και ελάτης είναι εξοντωτική ή ο ένας πρέπει να ζήση και ο άλλος να αποθάνη ή ο άλλος. Αυτοί είναι οι λόγοι οι οποίοι ήγαγον την υπηρεσίαν του Υπουργείου Γεωργίας εις το να ληφθούν τα μέτρα ταύτα.

Αλλ' η Κυβέρνησις, αναγνωρίζουσα την ανάγκην των πληθυσμών αυτών, δέχεται την επανεξέτασιν του ζητήματος δι' ειδικού νομοσχεδίου υπό της νομοθετικής επιτροπής.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Δεν θεωρώ ικανοποιητική την απάντησιν του κ. Προέδρου της Κυβερνήσεως, διότι διά να μεταβληθούν εις νόμον αι αποφάσεις της Επιτροπής της εξουσιοδοτήσεως απαιτείται η συναίνεσις και της Κυβερνήσεως, επομένως θα αρκέσει η άρνησις αυτής όπως υιοθετήση μέτρον καταργήσεως διατάξεως διά να τεθή εις εφαρμογήν η διάταξις. Πρέπει να έχωμε σαφή διαβεβαίωσιν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Όταν η Κυβέρνησις λέγει ότι δέχεται την επανεξέτασιν του ζητήματος, σημαίνει ότι θα επανεξετάσει το ζήτημα. **Θα αναστείλωμεν τον νόμον, και θα επανεξετάσωμεν το ζήτημα.**

Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ. Δεν χρειά-

ζεται να γίνη αναστολή, διότι η ισχύς του νόμου άρχεται την 25 Ιουλίου.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Θα δώσωμεν μίαν παράτασιν ώστε να μη αρχίσει η ισχύς του νόμου από την 25ην Ιουλίου μέχρι της επανεξετάσεώς του διά της εισαγωγής νέου νομοθετήματος εις την επιτροπήν εξουσιοδοτήσεως.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Αν πρόκειται να επανεξετασθή το ζήτημα, θα παρακαλέσω να επανεξετασθή και γίνη μεταρρυθμίσεις του τρόπου υλοτομίας, διότι αν δεν γίνη τούτο δεν θα είναι δυνατόν να λυθή το ζήτημα ικανοποιητικώς, το οποίον τόσον δικαίως συνεκίνησε τον κ. Αρχηγόν των Προοδευτικών. Μόνον διά της μεταρρυθμίσεως του τρόπου υλοτομίας είναι δυνατόν να συμβιβάσωμεν αφ' ενός μεν την διάσωσιν αφ' ετέρου δε την διατήρησιν και την αύξησιν της αιγοτροφίας.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Χαιρετίζουμε το δελτίο Τύπου της Νομαρχίας Ευρυτανίας, που συνοψίζει μερικές δραστηριότητες που γίνονται υπό την αιγίδα της Νομαρχίας στον Ευρυτανικό χώρο. Καλό θα ήταν να ενημερώνονται μέσω αυτού όλοι οι Ευρυτανικοί Σύλλογοι.

Ο ΝΕΟΣ ΝΟΜΑΡΧΗΣ

Ο κ. Ευθύμιος Παπαβασιλείου είναι ο νέος Νομάρχης Ευρυτανίας. Ο κ. Παπαβασιλείου κατάγεται από τον γειτονικό νομό Φθιώτιδας, γεγονός που μας κάνει να τον νοιώθουμε, αλλά και να είναι πιο κοντά στα προβλήματα του Νομού μας.

Του ευχόμαστε καλή επιτυχία στο έργο του.

ΒΕΛΟΥΧΙ: 50 ΧΡΟΝΙΑ

Το 1994 έχει ορισθεί ως η 50ή επέτειος ίδρυσης της Ένωσης Ευρυτάνων Αμερικής, το «Βελούχι». Για τον λόγο αυτό έχουν προγραμματισθεί διάφορες επετειακές εκδηλώσεις εδώ στην Αθήνα, στο Καρπενήσι, αλλά και στην Αμερική, όπου είναι η έδρα του δυναμικού αυτού τμήματος της Ευρυτανικής διασποράς.

ΟΙ ΕΥΡΥΤΑΝΕΣ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

Ο πιο ιστορικός (ίσως) Σύλλογος ξενιτεμένων Ευρυτάνων στον Ελλαδικό χώρο, ο Σύνδεσμος των Ευρυτάνων Φθιώτιδος οργάνωσε εορταστικές εκδηλώσεις στη Λαμία, για να τιμήσει τα 80 χρόνια από την ίδρυσή του το 1914 στη Λαμία.

Μεταξύ των εκδηλώσεων που κράτησαν μια εβδομάδα (16 - 23 Ιαν. 1994) ήταν η βράβευση αριστούχων μαθητών και μαθητριών Ευρυτανικής καταγωγής, έκθεση Ευρυτανικού βιβλίου και φωτογραφίας, συνεστίαση,

χορός κ.α. Κατά την έναρξη παρέστησαν ο Νομάρχης Ευρυτανίας κ. Ευθύμιος Παπαβασιλείου και ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καρπενησίου κ. Νικόλαος. Κατά την δεύτερη ημέρα, ως προσκεκλημένοι του Δ.Σ. μίλησαν στο Δημοτικό Θέατρο Λαμίας, οι κ.κ. Κουτσούκης με θέμα οι «Ευρυτάνες της διασποράς» και Σταφυλάς με θέμα «Ευρυτάνες λογοτέχνες». Παρέστησαν πολλή Μικροκωρίτες της Λαμίας.

Οι εκδηλώσεις στέφθηκαν από πλήρη επιτυχία και αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στον Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο και τα λοιπά μέλη του Διοικ. Συμβουλίου, που οργάνωσαν άψογα και με τόσο ζήλο τις ωραίες αυτές εκδηλώσεις.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΔΙΑΚΟΥ, Ημερολόγιο 1994

Η Αδελφότητα «Αθανάσιος Διάκος» τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει μια εντυπωσιακή δραστηριότητα στην δημοσίευση ιστορικών εκδόσεων. Μεταξύ αυτών η έκδοση για δεύτερη χρονιά ημερολογίου.

Πρόκειται για ένα πλούσιο σε ημερολογιακές πληροφορίες που κάνει πιο ενδιαφέρον το ιστορικό χρονικό του Συλλόγου που ξεκίνησε το 1934 και φέτος συμπλήρωσε τα εξήντα του χρόνια. Οι ποικίλες δραστηριότητες του Συλλόγου που συνεχίζονται μέχρι σήμερα παρουσιάζονται συνοπτικά χωρίς να κουράζουν, με τις συνθέσεις των εκάστοτε Διοικ. Συμβουλίων. Ταυτόχρονα όμως διανθίζονται και με διάφορους ιστορικές φωτογραφίες σημαντικών εκδηλώσεων, αλλά και νοσταλγικών τοπίων της Ανω Μουσούνιτσας, που αργότερα μετονομάστηκε σε Αθανάσιο Διάκο, τιμώντας και διασώζοντας έτσι την μνήμη του ήρωα Αθανασίου Διακού, που πρώτος θυσιάστηκε ολοκαύτωμα για την ελευθερία της πατρίδας μας.

ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Σε γράμμα της η Πανευρυτανική Ένωση ζητάει να επαναποθετηθούν οι μαρμάρινες πλάκες, που αναγράφουν τους δωρητές του Νοσοκομείου Καρπενησίου. Τις πλάκες αυτές είχαν κατεβάσει στην διάρκεια των επισκευών του Νοσοκομείου. Καθυστερήσε όμως η επαναποθέτησή τους. Αδυνατούμε να πιστέψουμε ότι αυτή η αμέλεια είναι σκόπιμη. Συνηγορούμε γι αυτό κι εμείς μαζί με τους Ευρυτανικούς Συλλόγους για την οφειλομένη άμεση αποκατάστασή τους, ώστε να σταματήσουν κάθε είδους παρερμηνείες

★

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

Για τα ιστορικά της Ευρυτανίας (πριν και μετά την Επανάσταση του 1821) έγινε τριήμερο επιστημονικό Συνέδριο (16-19 Σεπ/βρίου 1993), που οργάνωσε το Πάντειο Πανεπιστήμιο σε συνεργασία με το Δήμο Καρπενησίου. Έλαβαν μέρος πολλοί Ευρυτάνες και άλλο επιστήμονες, που ερευνούν την ιστορία της Ευρυτανίας. Το Συνέδριο παρηκολούθησαν ανελλιπώς ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Νικόλαος και ο Δήμαρχος Καρπενησίου κ. Γ. Παπαδόπουλος, που απηύθυνε χαιρετισμό προς τους Συνέδρους και συνεχάρη τους διοργανωτές του. Τα Πρακτικά του Συνεδρίου θα κυκλοφορήσουν σύντομα σε ξεχωριστό τόμο.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Το επόμενο τεύχος του περιοδικού μας θα είναι αφιερωμένο στους Μικροχωρίτες της Θεσσαλονίκης, όπως το έχουμε υποσχεθεί. Περιμένουμε όμως κι άλλες συνεργασίες απ' τους Μικροχωρίτες που κατοικούν στη νύμφη του Βορρά. Παλιούς και νέους. Να μας γράψουν για την ζωή την δική τους, των πατέρων τους, τις συναντήσεις τους, τις μικρές και μεγάλες στιγμές με φωτογραφίες ή γραπτά τεκμήρια. Με ιστορίες από την δράση παλαιών και νέων. Λίγος καιρός μένει ακόμα.

Εμφύλιος πόλεμος καθ' οδόν!

Στις Σκανδιναβικές χώρες και άλλες περιοχές της γης υπάρχουν κάτι ζωάκια που για περιεργο και ανεξήγητο λόγο κάνουν ομαδική αυτοκτονία.

Τα ζωάκια αυτά λέγονται Lemmings μοιάζουν με μεγάλα ποντίκια τα οποία όπως είπαμε, για επιστημονικούς ανεξήγητους λόγους ομαδικά ανά εκατοντάδες τρέχουν και αυτοκτονούν πέφτοντας στις βόρειες θάλασσες.

Μήπως σας θυμίζει τίποτα αυτό;

Ετσι θα μπορούσε κανένας να παρομοιάσει την Ελληνική κατάσταση των τελευταίων χρόνων στα τροχαία αυχήματα.

Οι περισσότεροι οδηγοί θεωρούν πως με το πολυτελές αυτοκίνητο αυτόματα ανεβαίνει και η κοινωνική τους υπόσταση. Τις μεγάλες ταχύτητες και το ακριβό όχημα το θεωρούν σαν προέκταση της προσωπικότητας και του δυναμισμού τους. Ετσι αναπληρώνονται διάφορα άλλα κενά. Η ιπποδύναμη, οι ιδιαίτερες επιδόσεις του αυτοκινήτου, ο πολυτελής εσωτερικός χώρος τονίζει την προσωπικότητα του οδηγού και των επιβατών.

Αυθαίρετα πολλοί θεωρούν πως το ακριβό αυτοκίνητο μπορεί και πρέπει να δείχνει τα προσόντα του παραβαίνοντας συχνά επικίνδυνα τους υποχρεωτικούς κανόνες οδήγησης, δηλαδή τον ΚΟΚ. Έχουν συχνά την απαίτηση οι άλλοι οδηγοί και πεζοί να προσαρμοστούν στο δικό τους τρόπο

οδήγησης.
Γράφει: ο **Γιώργος Κ. Σταυράκης**

Αλλά δεν είναι μόνο το ακριβό και δυνατό αυτοκίνητο που από τη στιγμή που κάθεται στο τιμόνι μεταβάλλει το μέσο οδηγό σε άλλον άνθρωπο.

Παρόμοια κατάσταση υπάρχει και με εκείνους που οδηγούν αυτοκίνητα πολύ μικρότερων επιδόσεων αλλά, πασχίζουν και αυτοί με τον ίδιο ζήλο να αντλήσουν δύναμη και κοινωνική καταξίωση μέσα από τη μεγάλη ταχύτητα και την συνειδητή παράβαση του Κώδικα οδικής ασφάλειας πράγμα που και αυτό προσθέτει ένα ιδιαίτερο μεθύσι στην επίδειξη και το αυτογόητρο στους νέους οδηγούς και την συντροφιά τους. Η μετάβαση από τον αραμπά και τους καρδόδρομους έγινε τόσο γρήγορη, ώστε λίγοι πρόλαβαν να συνειδητοποιήσουν ότι καθήμενοι σε βελούδινα καθίσματα με το τιμόνι και το γκάζι μπροστά τους στην πραγματικότητα χειρίζονται ένα πολύ δυνατό και επικίνδυνο μέσο της τεχνολογίας.

Δεν είναι λίγοι εκείνοι που βαφτίζονται οδηγοί σε ηλικία πάνω από 50 χρόνων για να γίνουν και αυτοί νέοι σωφέρ στους ελληνικούς δρόμους.

Πολλοί δεν μπαίνουν στον κόπο να πάρουν ικανό αριθμό μαθημάτων οδήγησης συντομεύοντας έτσι την διαδικασία. Πώς; Μα βεβαίως με το λεγόμενο κοινά λάδωμα. Αφού υπάρχουν οι αργυρώνητοι γιατί να ταλαι-

πωρούμαστε;

Η κοινωνική αγωγή είναι είδος σε ανεπάρκεια έτσι κι αλλιώς. Στην περίπτωση του οδηγού όποια κοινωνική συμβατικότητα απομένει γίνεται και αυτή. Ο οδηγός γίνεται προκλητικός.

Αν τολμήσεις να του επισημάνεις το σφάλμα, την παράβαση χωρίς τον παραμικρό ενδοιασμό θα σε βρίσει, θα σε ειρωνευτεί. Μερικοί γίνονται απάνθρωποι ακόμα και επικίνδυνοι πίσω από τη «σιγουριά», τη δύναμη που τους δίνει ο άψυχος κινητήρας του αυτοκινήτου. Για πολλούς όταν βρίσκονται πίσω από το τιμόνι, τους πεζούς τους βλέπουν σαν μικρότερης αξίας όντα. Οι οδηγοί κρατούν την προτεραιότητα για τον εαυτό τους. Οι πεζοί ας τρέξουν να σωθούν.

Ο κωδικας οδικής κυκλοφορίας αποτελεί προσβολή του γοήτρου τους και έτσι φροντίζουν να μην τον τηρούν.

Ο έμπυχος κινητήρας του αυτοκινήτου τους τους βοήθησε σημαντικά να αποκτήσουν «ύφος και καταξίωση», τα πολλά κυβικά εκατοστά, το βελούδο και τα γυαλιστερά χρώματα τους κάνουν να αισθάνονται δυνατοί, σπουδαίοι!

Για να διατηρηθεί το γόπτρο ψηλά, το δικό τους αλλά και του αυτοκινήτου, φυσικά, το προσπέρασμα του αυτοκινήτου, που τρέχει μπροστά είναι μια καλή ευκαιρία. Πρέπει οπωσδήποτε να το προσπεράσουν, συχνά παραβιάζοντας διπλές γραμμές και θέτοντας σε θανάσιμο κίνδυνο αθώους χρήστες του δρόμου. Ένας μεγάλος αριθμός από τους νέους οδηγούς φαντάζονται τον εαυτόν τους σαν ένα εκκολλητόμενο ραλλίστα έτσι φροντίζουν και αυτοί να μην συμπέσουν

με τον ΚΟΚ.

Οι γυναίκες οδηγούν με σύνεση και είναι περισσότερο προσεκτικές με μόνη τη διαφορά ότι προσπαθούν να μπουν μέσα στα μαγαζιά μαζί με το αυτοκίνητο για να κάνουν τις αγορές τους. Αν δεν το μπορέσουν τότε ανεβαίνουν στο πεζοδρόμιο και μπλοκάρουν την πόρτα.

Για να καταλάβει κανείς καλά αυτό το αρρωστημένο κυκλοφοριακό περιβάλλον στην πατρίδα μας πρέπει να έχει ζήσει σε χώρες όπου οι οδηγοί συμπεριφέρονται υποδειγματικά και όσοι δεν το κάνουν γρήγορα πληρώνουν μεγάλα πρόστιμα ή αφαιρείται το δίπλωμά τους. Στον τόπο μας η Τροχαία και η ηγεσία της φαίνεται πως δεν έχει συνειδητοποιήσει πως τα περισσότερα θανατηφόρα «ατυχήματα» θα μπορούσαν να έχουν αποφευχθεί αν οι Ελληνικοί δρόμοι αστυνομεύονταν ικανοποιητικά. Η ελληνική κοινωνία δεν είναι κοινωνία προνοητικότητας και πρόληψης. Είμαστε περισσότερο κοινωνία κακής καταστολής και παραδοχής του μοιραίου ακόμα. Και όταν αυτό αποτελεί βαρεία αμέλεια και μπορούσε να αποφευχθεί. Μερικά από τα θανατηφόρα ατυχήματα θα έπρεπε ίσως να λέγονται «τροχαία εγκλήματα».

Η καλή και ασφαλής οδήγηση αλλά και ο σεβασμός προς το συμπολίτη δεν είναι μόνο ζήτημα ενός καρτιού που λέγεται «δίπλωμα» είναι επίσης ζήτημα καλής κοινωνικής αγωγής και ψυχοσύνθεσης του ατόμου. Η συμπεριφορά του οδηγού είναι εν πολλοίς αντανάκλαση του χαρακτήρα όπου τα διάφορα συναισθήματα επιθετικότητας, περιφρόνησης κ.α. απελευθερώνονται μέσα από την «ασφά-

λεια» και τη «δύναμη» που μας δίνει το αυτοκίνητο.

Η νοοτροπία του Καραγκιόζη εδώ βρίσκει το μεγαλείο της. Οδική συμπεριφορά το «έξυπνον» Καραγκιόζη που δεν πιστεύει και δεν σέβεται το καλύτερο, το σωστό. Όταν βλέπει την αστυνομία και το νόμο πιάνει το κακομοίρη, το ανήξερο. Αμέσως όμως μετά αποθρασύνεται πεπεισμένος για μια φορά ακόμη ότι ο Νόμος είναι για αφελείς και όχι για τη δική του «έξυπνάδα».

Θλιβερά πρωτεία στους θανάτους νέων από τροχαία δυστυχήματα διεκδικεί η χώρα μας ανάμεσα στα κράτη της Ευρώπης. Κάθε χρόνο περίπου 700 - 800 νέοι ηλικίας μέχρι 25 χρόνων χάνουν τη ζωή τους στους Ελληνικούς δρόμους. Ενα νούμερο γύρω στις 33.000 τραυματίζονται και ένα μεγάλο ποσοστό από αυτούς μένουν ανάπηροι για όλη τους τη ζωή με τεράστιο κόστος, όχι μόνον οικονομικό αλλά επίσης ψυχικής οδύνης για το οικείο περιβάλλον.

Είμαστε ικανοί, να κατηγορήσουμε, να δικάσουμε και να καταδικάσουμε κάποιους γιατρούς που κατά την γνώμη μας προκάλεσαν το θάνατο σε προσφιλές πρόσωπο στη διάρκεια της προσπάθειάς τους να τον σώσουν. ΣΕ κάποιες, ελάχιστες, περιπτώσεις αμέλειας μπορεί πράγματι να

είναι έτσι, όμως ποιός σκέφτηκε πόσες χιλιάδες ζωές σώνουν οι γιατροί κάθε χρόνο;

Αντίθετα σπάνια ακούμε ή διαβάζουμε στον τύπο ότι η Τροχαία ή κάποιοι άλλοι «αρμόδιοι» θα μπορούσαν να σώσουν ζωές που χάνονται πάνω στην ασφάλτο.

Εδώ η αμέλεια εντός και εκτός εισαγωγικών είναι πασιφανής. Οι Ελληνικοί αυτοκινητόδρομοι δεν αστυνομεύονται επαρκώς, οι υπεύθυνοι που ενδημούν μέσα και έξω από τα γραφεία δεν βρίσκουν ούτε ένα θανατηφόρο τροχαίο ή μικρότερη παράβαση για να τιμωρήσει αυστηρά.

Οδηγοί δεν περιφρονούν κάθε διάταξη του ΚΟΚ και προκαλούν θανατηφόρο ατύχημα με ένα - δυο «καλούς» δικηγόρους με λίγα έξοδα παραπάνω δεν γνωρίζουν ποτέ την πόρτα της φυλακής.

Αν η κυκλοφοριακή αγωγή δεν γίνει μάθημα στα σχολεία, στη γειτονιά, στο στρατό. Αν η Τροχαία δεν κάνει καλύτερα τη δουλειά της. Αν η υπεύθυνη πολιτεία και οι οδηγοί δεν συνειδητοποιήσουν ότι η ανευθυνότητα, η αλαζονεία και η αμέλεια στην οδήγηση κρύβουν οδυνηρές εκπλήξεις, τότε είναι αυταπόδεικτο ότι κάθε χρόνο θα θρηνούμε το χαμό του πληθυσμού μιας μικρής πόλης της τάξεως των 2000 - 25000 κατοίκων.

ΦΙΛΟΣΟΦΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΖΩΗ

Γράφει ο Γιώργος Βούλγαρης

(Ο Ευρυτάνας φίλος Γιώργος Βούλγαρης Βρίσκεται εδώ και 5 σχεδόν χρόνια στο κρεβάτι του πόνου (Νοσοκομείο Ερυθρού Σταυρού) μετά από εγκεφαλικό επεισόδιο. Διατηρείται στη ζωή χάρις στην αφοσίωση και υπεράνθρωπες θυσίες της γυναίκας του).

Σκέπτομαι! Ναι! όλα σχεδόν τα θέματα! Δεν θα πρέπει να οκλώ κανέναν, αυτό είναι το σωστό, αν και δεν είναι αυτό σωστόν διότι η βαθύτερα έννοια της ζωής είναι ο αγών, αλλά και η σιωπή πάλι καλή είναι.

Βέβαια! εξαρτάται και που ομιλεί κανείς. Μπορεί ν' απλώνεις την χείραν σου εις τα μάρμαρα του Παρθενώνος και να ζητάς ελεημοσύνη και όποιος θα το δη θα είπη, κουτός είναι, κι όμως, η απάντησις σωστή, συνηθίζει κανείς να δέχεται την **ανθρωπίνην αχαριστίαν, να ομιλής και να μην σου απαντούν.**

Ιδού λοιπόν ο άνθρωπος τι είναι, ένα μάρμαρο σκληρό από κακία, ένα ον το οποίον έχει ως κύριον σκοπόν το συμφέρον του.

Είναι αλήθεια, γι αυτό δικαιώνω όλους όσους ανερχόμενοι αδιαφορούν από πού ξεκίνησαν, διότι κι αν ομιλήσουν, δεν θα εισακουσθούν παρά μόνον όταν θα προσφέρουν χρυσόν κι άργυρον.

Μέχρι ποίου σημείου ο αντίπαλός σου είναι δυνατόν να σε κυνηγήση; μέχρι τα βάρη του τάφου, αρκεί να ικανοποιήση τον εγωϊσμόν του, αρκεί να ικανοποιήση την κακίαν του, την μοχθηρία του.

Πιστός φίλος είναι μόνον ο σκύλος. Πάρε αυτόν τον άνθρωπο, κάνε ό,τι σου λέγει, αγωνίσου και θα σου είπη εις το τέλος ότι δεν έκανες τίποτε. Θα σου είπη το πως σου επέτρεψε να τον δουλεύης διότι ήθελες, ενώ εις την ουσίαν υπήρχαν κι άλλοι γι αυτόν είλωτες.

Ιδού η εκμετάλλευσις, ιδού η αρμονική κατανόησις των λογικών όντων.

Γι αυτό δικαιώνω τους σατράπες, έχουν δίκαιο και όταν όλοι γίνομεν σατράπαι τότε ίσως εννΟήσωμεν να επανέλθωμεν εις την κατανόησιν.

Μια γυναίκα, πουλιέται, ένας άνδρας αγοράζεται, ιδού η κοινωνία, ιδού η βρώμα και δυσωδία, ιδού η αυτοκαταστροφή.

Όταν την κοινωνίαν γνωρίζεις, όταν βλέπεις τι επικρατεί, σιωπής, τραβός τον δρόμον σου και άγεις προς την σκέψη, ν' αγωνισθής γι αυτό τον άνθρωπο ή να γίνης ένας εκμεταλλευτής;

Εστω ότι αγωνίζεσαι, μην αναμένεις να σε νοιώσουν οι άλλοι, εκτός αν τους πληρώσης κι έπειτα θα τύχης πάλι κατηγορώ.

Αν πονάς, αν παιδεύεσαι, αν έχεις ανάγκην εκτιμήσεως ενδιαφέρει τον άλλον, παρά μόνον, το συμφέρον του, όχι να δώσουν, αυτή είναι η αλήθεια.

Σκέπτομαι και λέγω! Νόημα της ζωής σε συνέλαβα, κι άνθρωπο το ξέρω, σε έζησα, σούδωσα το είναι μου και μούδωσες μόνον πίκρα κόσμο.

Γι αυτό σιωπώ! Γι αυτό σε κυτιάζω και σε βλέπω εσωτερικώς και εξωτερικώς ποιος είσαι! Γι αυτό και εγκρίνω τους πολέμους, γι αυτό και δικαιώνω αυτούς οι οποίοι σε μαστιγώνουν, έπρεπε αυτούς ν' ακολουθήσω κι όχι να γίνω αυτός που είμαι.

Τώρα όμως έχω την δύναμιν να σε διαβάζω, κι έτσι δεν μπορείς να μου είπης τίποτε αφού κι εσύ τροφή σκωλήκων θα γίνης!

«ΔΙΑΣ»

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ
«ΧΕΛΙΔΟΝΑ»
ΠΑΛΑΙΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ
ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΜΕΝΟ
● Λειτουργεί πάλι από τον
Ιούλιο 1993
Τηλ. 0237/41221

ΝΙΚΟΣ ΝΑΣΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
● Καθαρά - Περιποιημένα
● ΠΛΗΡΗΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ
ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ - ΤΗΛ. 0237/41257

Δωρεαί προς την Αδελφότητα εις μνήμην τινός

εις μνήμην θείας Φρόσως Φασουλή	80.000
μήμην αδελφής Φρόσως Φασουλή	80.000
Καμπαναριό	20.000
εις μνήμην Ειλισάβητ Γιουρνά	5.000
ενίσχυση εκπολιτιστικού έργου αδελφότητας	25.000
Αβραμίδου εις μνήμην συζύγου	10.000
Αβραμιάτα εις μνήμην Συζύγου και Γονέων	5.000
Απαθανασιάδη συνδρομή εις Περιοδικόν	10.000
Βασιλίσσα Βρυνηώτη και Μαρίτσα Μπάκη εις μνήμην κ.ρ. Μαστρογεωργόπουλου	10.000
Αυγέρης Αυγερόπουλος ενίσχυσις σκοπών Αδελφότητας	100.000
Ιωάννης Κατραμάδος εις μνήμην Λαμπρινής και Δημ. Παπαδημητρίου	50.000
Ευφημία Π. Παπαδή εις μνήμην Παναγιώτου και Γεωργίου Παπαδή	5.000
Νίκος και Αρετή Κεράνη εις μνήμην Καναρά Δημ.	10.000
Μαριάννα Σαζίνα εις μνήμην πατρός Χαραλάμπου	5.000
Σταύρος και Αντιγόνη Γεωργούλη εις μνήμην Σπυριδούλας Δ. Δημοπούλου	10.000
Σταύρος και Αντιγόνη Γεωργούλη εις μνήμην Φρόσως Φασουλή	10.000
Τηλέμαχος και Πλουμή Κομποροζου εις μνήμην Φρόσως Φασουλή	50.000
Αλεξάνδρα Παπακωνσταντίνου εις μνήμην Φρόσως Φασουλή	15.000
Αικατερίνη Πανώρη εις μνήμην Φρόσως Φασουλή	20.000
Σωτηρία Ζωγράφου εις μνήμην πατρός Επαμ. Παπαδή	10.000
Χριστίνα Γρατσούνη εις μνήμην Φρόσως Φασουλή	10.000
Τηλέμ. Κομποροζός εις μνήμην Βασ. Μίχου	10.000
Νικόλαος και Αρετή Κεράνη εις μνήμην Βασ. Μίχου	5.000
Σπυριδούλα Συμεωνίδη εις μνήμην θείου Επαμ. Παπαδή	3.000
Μαρία Πλάκα εις μνήμην συζύγου Αθαν. Πλάκα	10.000
Ροδάνθη Πλάκα - Τομπολίδου εις μνήμην πατρός Αθ. Πλάκα	20.000
Ευδοξία Γ. Κατσάνου εις μνήμην συζύγου Γεωργίου Κατσάνου	10.000
Ευδοξία Γ. Κατσάνου εις μνήμην αδελφού Δημ. Πασπάλη	10.000
Νικόλαος και Αρετή Κεράνη εις μνήμην Ιωάννου και Δημ.Καναρά	10.000
Κώστας Αβραμίδης εις μνήμην πατρός Χαρ. Αβραμίδη	5.000
Πάνος Δ. Κεράνης εις μνήμην Βασιλ. Μίχου	5.000
Φωτεινή Παπαδοπούλου εις μνήμην Φρόσως Φασουλή	20.000
Χρυσόστομος Σπ. Παπαβασιλείου εις μνήμην γονέων Ρουμπίνας και Σπύρου	35.000
Ζαφειρούλα Γεραγά για το Καμπαναριό εις μνήμην Δημ. Παπακωνσταντίνου	100.000
Αθαν. Ιω. Κεράνης εις μνήμην πατρός Ιωάννου δι' ανακαίνισιν Πνευμ. Γωνίας	10.000
Χρυσούλα Κεράνη εις μνήμην πατρός Δημ. Μπακατσιά δι' ανακαίνισιν Πν. Γωνιάς	20.000
Μαρίκα και Νικήτας Κουτσούνης εις μνήμην	

Επαμ. Παπαδή και Βασ. Μίχου	15.000
Αντιγόνη Μαστρογεωργοπούλου εις μνήμην συζύγου Χρήστου Μαστρογεωργοπούλου	100.000
Ευφημία Δ. Κωστοπούλου εις μνήμην συζύγου Δημητρίου	5.000
Μαριάνθη Αρώνη εις μνήμην πατρός Επαμ. Παπαδή	10.000
Κατίνα Δ. Πολύζου εις μνήμην συζύγου Δημητρίου	22.500
Ελένη Χρ. Θάνου εις μνήμην συζύγου Χρήστου	20.000
Αναστάσιος και Γκόλφω Φλέγγα εις μνήμην γονέων των Παναγιώτου και Καλλιόπης Φλώρου και του αδελφού των Σωτήρη Φλώρου διά τον Ναόν της Μεταμορφώσεως	50.000
Νίκος Κεράνης διά τα 100 χρόνια της μητέρας Μαρίας (1894-1994)	100.000
Νίκος Κεράνης εις μνήμην θείας του Σοφίας Ιω. Μανίκα	10.000
Βασίλης και καίτη Γάσπαρη εις μνήμην Βασιλείου Μίχου	5.000
Αικατερίνη Γρούμπα εις μνήμην πατρός Στεφάνου	2.000
Γιάννης και Βασιλική Κουτσούκη εις μνήμην Βασ. Μίχου	5.000

Λογ/σμός Παλ. Νεκροταφείου

Περσινό υπόλοιπο	26.000
Ανώνυμοι	7.165
Αδελφότητα Μικροχωριτών	20.000
Σύνολο Εσόδων	53.165

Έξοδα

Χαλκιάς Κώστας	42.500	Σιδηροκατασκευές
Τζαβέλης Πάνος	10.665	Χωματουργικά
	53.165	

Ανάλυση Λογ/σμού

Εσοδα	53.165
Έξοδα	53.165
Υπόλοιπο	000

Μικρό Χωριό 25 Νοεμ. 1993

Η Επιτροπή

Τάσος Φλέγγας Αντιπρ. Κοινότη.

Όλγα Παπαδημητρίου

Σταύρος Γεωργούλης

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

+ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

Μια Ρουμελιώτικη Εκκλησιαστική πνευματική φυσιογνωμία απεδήμησε πριν

από λίγο καιρό (1992). Καταγόμενος από το Νεοχώριον Μεσολογγίου. Ο πατήρ Θεόφιλος Σιμόπουλος μεγάλωσε με τα νάματα της εκκλησίας και των παραδόσεων.

Διετέλεσε επί πολλά χρόνια Πρωτοσύγκελος της Ι.Μ. Φθιώτιδας. Ανήσυχη πνευματική φύση παράλληλα προς τα εκκλησιαστικά του καθήκοντα ασχολήθηκε με την συγγραφή και την έρευνα.

Καρπός των ενασχολήσεων αυτών ήσαν και τα δεκάδες έργα του όπως ήσαν ο Κοσμάς ο Αιτωλός (1952), η Ιερά Μονή Ζερμπίτσας (1966), Μάρτυρες και Αγωνισταί Ιεράρχαι της Ελληνικής Εθνεγερσίας 1821 (Τόμοι 2) για τα οποία βραβεύθηκε από την Ακαδημία Αθηνών (1972), Ιερά

Συνεκδημία (1978) κ.α. έργα που απονέμουν βαθειά γνώση δογματικών και ιστορικών ζητημάτων, αλλά και ερευνητικό μόχθο. Ιδιαίτερα ασχολήθηκε με την δημοσίευση ανέκδοτων κωδίκων της Μητροπόλεως Φθιώτιδος και άλλων μοναστηρίων.

Στα Μοναστήρια και τις Εκκλησίες της γενέτειρας όπως αφηγείται ο ίδιος «διά της προσευχής και της μελέτης των εκκλησιαστικών βιβλίων και μάλιστα του ψαλτηρίου, εγλυκαίνομεν την πικρίαν της ζωής, ελπιζομένου την πτωχείαν...». Εκάμη σπουδές και στην Ρώμη, Ραβέννα, Φλωρεντία, Βενετία.

Για την καθόλου πνευματική του προσφορά βραβεύθηκε από την Ακαδημία Αθηνών.

Διατηρούσε ακόμη σχέσεις με ξένα εκκλησιαστικά και πνευματικά ιδρύματα όπως της Γαλλίας, την οποία επισκεπτόταν συχνά.

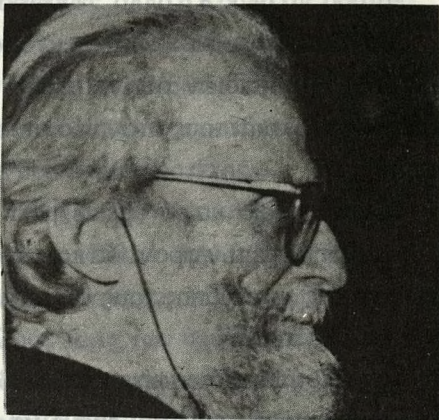
ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Με την νοσταλγία της Ευρυτανίας, όπου είχε τις οικογενειακές του ρίζες, (Τσικλίστα) και την σκέψη να δημιουργήσει κι εκεί ένα θέατρο, όπως αυτό που έκανε στη Σέτα Ευβοίας, πέθανε τον περασμένο Σεπτέμβρη, ο γνωστός ηθοποιός του Εθνικού μας Θεάτρου Νίκος Παπακωνσταντίνου.

Μεγαλωμένος στο Αγρίνιο κι αργότερα στην Αθήνα ο Νίκος Παπακωνσταντίνου ήταν ένας ακέραιος πνευματικός άνθρωπος που εθέτευσε δημιουργικά όχι μόνο στο θέατρο ως ηθοποιός και καθη-

γής της Σχολής του Εθνικού Θεάτρου, αλλά και ως εμπνευσμένος ποιητής και πεζογράφος με δημιουργική φαντασία.

Μεταξύ άλλων δημοσίευσε τέσσερις

ποιητικές συλλογές και άλλα τόσα θεατρικά έργα, μισή ντουζίνα επιστημονικές μελέτες (ορθοφωνίες κλπ.) και μετέφρασε έργα του Οσκαρ Ουάιλντ και άλλων ξένων θεατρικών συγγραφέων και ποιητών.

Οι Μικροχωρίτες ευτύχησαν και τιμήθηκαν με την τελευταία δημόσια εμφάνισή του όταν πρόθυμα δέχθηκε να συνοδεύσει τον κύριο ομιλητή Μιχάλη Σταφυλά στην εκδήλωση της Αδελφότητάς μας για τα 50 χρόνια από την μάχη του Μικρού Χωριού, που έγινε πριν ένα χρόνο, 16 Φεβρ. 1993 στην αίθουσα Φιλολογικού Συλλόγου Παρνασσός.

Εκεί απήγγειλε στίχους της Αντίστασης που συγκίνησαν το ακροατήριο, αλλά και συγκλόνισαν σύγκορμα τον ίδιο και τον έκαναν να δακρύσει γιατί ζούσε το νόημα των στίχων που απήγγειλε.

Μια αυθόρμητη Ρουμελιώτικη ψυχή που σε γοήτευε από την πρώτη στιγμή. Ας είναι ελαφρό το κόμα της γης που τον σκεπάζει.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

Ο (ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΗΣ)

Περί τα τέλη της ζωής του μάθαμε από άνθρωπο που μίλησε μαζί του στο Νοσοκομείο ότι ο γνωστός λαϊκός καλλιτέχνης, στικουργός, τραγουδιστής και μουσικός Γιώργος Μητσάκης, που πέθανε πρόσφατα, (Νοέμβριο 1993) έλκει την καταγωγή του από το Μικρό Χωριό.

Ο ίδιος γεννήθηκε στην Κωνσταντι-

νούπολη από μητέρα ή πρόγονο, που καταγόταν φαίνεται από Μικροχωρίτικη οικογένεια. Ίσως αυτήν που έχει παρακλάδια της στην Μακεδονία, όπως στην Θεσσαλονίκη, όπου και μεγάλωσε ο Γιώργος Μητσάκης.

Υποθέτουμε ότι πρόκειται για την οικογένεια Μπάτσα, που είναι που ξενιτεύονται στην Πόλη ιστορική οικογένεια του Μικρού Χωριού, αλλά σήμερα δεν σώζεται το όνομά της.

Κάποιος από τους παλιούς Κων/πολίτες θα μπορούσε να μας διαφωτίσει πάνω στο θέμα αυτό.

Όποια κι αν είναι η Μικροχωρίτικη οικογένεια που έβγαλε τον Γιώργο Μητσάκη, οι Μικροχωρίτες νοιώθουν περήφανοι που ο Μητσάκης εκτός από καλλιτέχνης υπήρξε εξάιρετος και ως άνθρωπος.

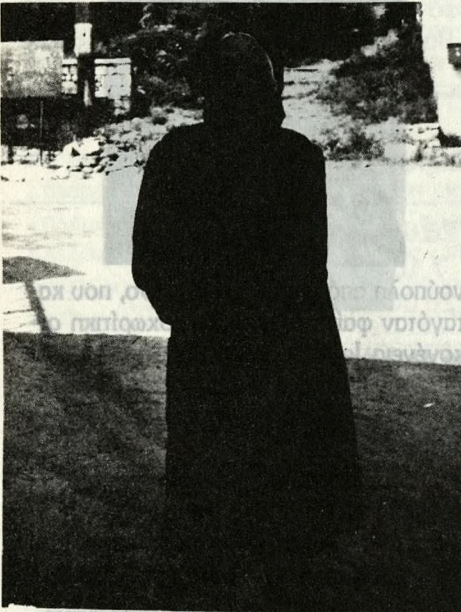
Ας είναι ελαφρό το κόμα της Αιτικής γης που τον σκεπάζει.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Η μνημόνευση προσώπων στη στήλη αυτή γίνεται μόνο με φροντίδα των οικείων των, οι οποίοι αν το επιθυμούν, θα πρέπει να φροντίζουν να μας δίνουν έτοιμο κείμενο ή τα απαραίτητα βιογραφικά στοιχεία και μια φωτογραφία.

ΑΘΗΝΑ Κ. ΦΟΥΚΑ (**Δημοπούλου**)

Ως υπεραιωνόβια, σε ηλικία 102

ετών αποφάσισε να αφήσει τα εγκόσμια η Αθηνά χήρα Κων/νου Φούκα. Κόρη του Ι. Δημοπούλου, έζησε όλη της τη ζωή στο Μικρό Χωριό και δεν το εγκατέλειψε ούτε στις πιο δύσκολες στιγμές του.

Τόσα που επέμενε να ζει στο παλαιό σπίτι της μόνη της, παρά τις πα-

ραινέσεις των παιδιών της να μείνει μαζί τους στο σπίτι τους στον νέο οικισμό.

Τον τελευταίο καιρό έμεινε μαζί τους και έζησε με την φροντίδα και τις περιποιήσεις της αγάπης τους ώσπου έκλεισε τα μάτια της.

Τα τελευταία χρόνια είχε χάσει το φως της, γεγονός που την έκανε να βγαίνει στο κατώφλι καθισμένη στην άκρη της εξώπορτας, να νοιώθει τη ζωή και κίνηση γύρω της από τους ήχους και μόνο.

Δεν χρειαζόταν να σε δει με τα μάτια της, σε καταλάβαινε από την φωνή σου ποιος είσαι. Ήθελε να κουβεντιάσει μαζί σου.

Κι είχε πολλά να σου πει από την ιστορία και τις παραδόσεις του χωριού.

Ο μεγάλος καμμός της, ο χαμός της κόρης της, που στρατολογήθηκε 18 χρονών στην διάρκεια του εμφυλίου πολέμου από τους αντάρτες, αλλά δεν ξαναγύρισε.

Όλοι της έλεγαν ότι σκοτώθηκε σε μάχη κι άλλοι την παρηγορούσαν λέγοντας ότι θεάθηκε σε χώρα της Ανα-

τολικής Ευρώπης.

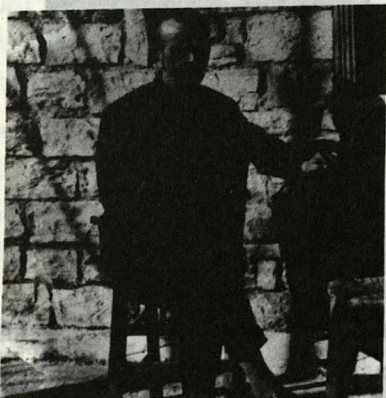
Οι ελπίδες της κατέρρευσαν, όμως, όταν γύρισαν όλοι οι πολιτικοί πρόσφυγες, αλλά η Κούλα της δυστυχώς δεν φάνηκε και δεν γύρισε ποτέ!

Αυτό το «σαράκι» που την κατάρρωγε το έφερνε συχνά στην κουβέ-ντα που έκανες μαζί της.

Φεύγοντας από τον μάταιο τούτο κόσμο η Αθηνά Φούκα πήρε μαζί με τους καπμούς της κι ένα κομμάτι της παλιάς ζωής, των θρύλων και των παραδόσεων του ιστορικού Μικρού Χωριού. Ας είναι ελαφρό το κόμα του χωριού που την σκεπάζει.

ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

Τον περασμένο Ιούλιο (1993) πέ-

θανε ο Π. Κοντογιάννης βαδίζοντας στην 8η δεκαετία της ζωής του.

Καλοκάγαθος κι ευσυνείδητος

άνθρωπος, αφοσιωμένος στη δουλειά του (έπιπλο και ξυλοκατασκευές) μαζί με τους άξιους απογόνους του, παιδιά και εγγόνια, άφησε αγαθές αναμνήσεις πίσω του ο Παύλος Κοντογιάννης.

Φιλότιμος και δουλευάρης ήλθε μετά τον πόλεμο κι εγκαταστάθηκε με την οικογένειά του στο χωριό, όπου ήδη είχε αποκατασταθεί ο αείμνηστος αδελφός του Νίκος που βρήκε τραγικό χαμό στην κατολίσθηση του χωριού το 1963.

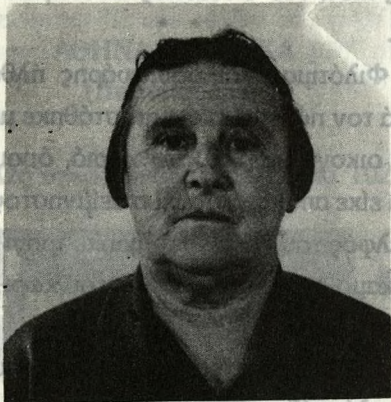
Εκτός από τις επαγγελματικές του ασχολίες έδειχνε ενδιαφέρον και για τα κοινοτικά ζητήματα και εκλέχθηκε κοινοτικός σύμβουλος κι ήταν πρόθυμος να εξυπηρετήσει συνανθρώπους του.

Ιδιαίτερες προσπάθειες κατέβαλε για την ανοικοδόμηση και προκοπή του νέου Μικρού Χωριού, στα κόματα του οποίου αναπαύεται τώρα. Ας είναι ελαφρό το κόμα που τον σκεπάζει.

ΕΛΕΝΙΤΣΑ Δ. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ (Κομπορόζου)

Σε ηλικία 84 ετών (18.11.93) άφησε τα εγκόσμια η Λ. Ζαχαροπούλου χήρα Δημητρίου περιβαλλόμενη από

τα παιδιά και εγγόνια της που την περιέβαλαν και την περιποιούνταν με στοργή και αγάπη. Κόρη του Σπύρου

Κομπορόζου.

Καταγόταν από την ιστορική οικογένεια Κομπορόζου που έδωσε αγωνιστές στον Αγώμα του 1821 κι ένα παρακλάδι τους φαίνεται συνδέθηκε με την άλλη οικογένεια Αγωνιστών τους Μπτσοπουλαίους που είχαν δικό τους αρχοντιλίκι.

Αυτό μαρτυρείται και από το γεγονός, ότι το σπίτι της που χάθηκε με την κατολίσθηση το 1963 ήταν, όπως θα θυμούνται οι παλνοί, το αρχοντικό των Μπτσοπουλαίων.

Ηταν κοντά-κοντά στα αρχοντικά των άλλων καπεταναίων του 21 όπως ήταν το Ζορμπαλαίικο και το Σιδεραιίκο.

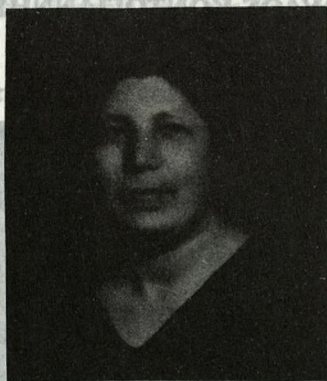
Όπως κι εκείνα, φάνταζε με τις τεράστιες πύλες εισόδου και τις πλακόστρωτες αυλές με πολεμήστρες γύρω-γύρω.

Ηταν ευγενική ψυχή κι άφησε αγαθές αναμνήσεις. Μαζί της έφαγε κι ένα κομματάκι ιστορίας του Μικρού Χωριού.

Ας είναι ελαφρό το χόμα του Μικρού Χωριού που την σκεπάζει.

ΣΟΦΙΑ χήρα Ι. ΜΑΝΙΚΑ

Πέθανε στην Γερμανία κοντά στην κόρη της Ανδριάνα η Σοφία Μα-

νίκα σε εγχείρηση που έκανε σε Γερμανικό Νοσοκομείο, πάσχουσα από την ανίατη αρρώστεια στο στομάχι. Η κηδεία της έγινε στο χωριό στις 5 Δεκεμβρίου 1993.

Ο θάνατός της επήλθε αρχές Δε-

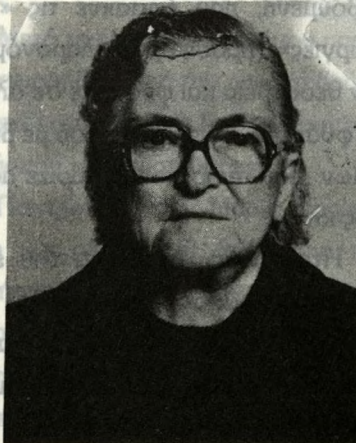
κεμβρίου 1993, δύο χρόνια σχεδόν μετά τον θάνατο του συζύγου της, ο οποίος αναπαύεται τώρα στα κόματα του Μικρού Χωριού.

Είχε επαναπαρισθεί στην Ελλάδα το 1980. Μαζί έκαμαν τρία κορίτσια, την Ανδριάνα, τη Μαρία και την Βαρβάρα, τα οποία τώρα είναι αποκατεστημένα με τις οικογένειές τους στην Ελλάδα και Γερμανία και πρόσφεραν στοργή και αγάπη στους γονείς τους που τώρα αναπαύονται δίπλα-δίπλα. Ας είναι ελαφρό το κόμα που τους σκεπάζει.

ΚΛΗΜΕΝΤΙΑ ΚΑΡΑΝΔΡΕΑ

(Δημοπούλου)

Υστερα από τριών χρόνων ασθέ-

νεια από αγκεφαλικά επεισόδια εταξίδευσε την 4ην Νοεμβρίου 1993, προς Κύριον τον Θεόν η ογδοντάχρονη καλή χριστιανή Κλημεντία Εμμαν. Καρανδρέα, το γένος Κωνσταντίνου Δημοπούλου, η οποία ήτο εγκατεστημένη από το 1947 στην Λαμία όπου έζησε αρμονικά και έφτιαξε άριστη οικογένεια με τον γνωστό έμπορο της περιοχής Εμμ. Καρανδρέα.

Αδελφή του παλαίμακου Προέδρου της Αδελφότητάς μας Γεωργίου Δημοπούλου, και του αείμνηστου Προέδρου της Κοινότητας Μικρού Χωριού Νικολάου Δημοπούλου, νοσταλγούσε πάντα το χωριό μας το οποίο μαζί με τον σύζυγό της επισκέπτοντο τελευταία και έδειχναν ενδιαφέρον για τα θέματα της Αδελφότητάς μας.

Ας είναι ελαφρό το κόμα της Λαμιακής γης που την σκεπάζει

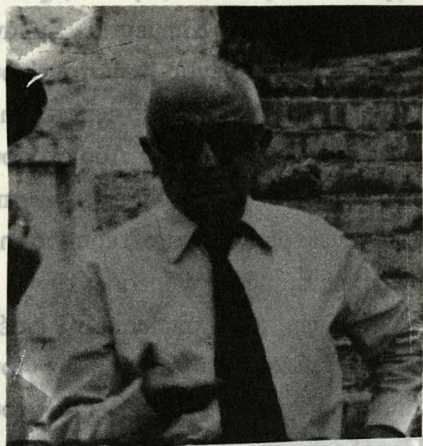
ΠΑΝΤΕΛΗΣ Δ.

ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Την ενάτη δεκαετία της ζωής του ο Παντελής Γιαννακόπουλος άφησε τα εγκόσμια (Αύγουστος 93) μετά από επιπλοκές στο σπασμένο πόδι του. Την αγάπη της γυναίκας του που έχασε πρόωρα, την αναπλήρωσαν η κόρη

του και ο γιος του.

Όταν η μοίρα θέλησε να τους πά-

ρει κι αυτούς από κοντά του έμεινε η νύφη του και τα εγγόνια του, που τον περιέβαλαν με περισσή αγάπη και στοργή κι έκαναν ευχάριστη τη ζωή του στα τελευταία του χρόνια. Ξενητεύτηκε από πολύ μικρός στην Αμερική, όπου ο πατέρας του είχε πάει από τους πρώτους στις αρχές του αιώνα μας. (FLORENCE S.C.). Εκεί ο Πα-ντελής πήγε στο Γυμνάσιο και γύρισε πίσω στον Πρώτο Παγκόσμιο πόλε-μο.

Εκτοτε ασχολήθηκε με ναυτιλια-κές εργασίες ως πράκτορας Ταξιδιωτι-κών γραφείων (ΦΑΡΟΣ).

Μετά τον Β΄ Π. Πόλεμο προσλή-φθηκε στην Αμερικανική Πρεσβεία, απ' όπου και πήρε σύνταξη.

Είχε την ατυχία να χάσει τα μι-κρότερα αδέρφια του Αλέκο και Χρι-στόφορο πολλά χρόνια νωρίτερα, ακόμη και τον ανηψιό του Δημήτρη στη Ν. Υόρκη.

Συγκλονισμένος θυμόταν τα παι-δικά του χρόνια στο χωριό και αργό-τερα τα νεανικά του γλέντια. Αυτή η νοσταλγία τον έφερε στο περιοδικό μας στο οποίο έκιοτε έστελνε συχνές συνεργασίες του, όπου ξετύλιγε τις αναμνήσεις του από πρόσωπα και πράγματα του χωριού.

Αυτός μας προμήθευσε την μονα-δική φωτογραφία της παλιάς Μετα-μόρφωσης που την είχε βγάλει τον χειμώνα του 1920!, δηλ. λίγο πριν κα-τεδαφισθεί για να ανεγερθεί η νέα εκ-κλησία.

Από την μακαρίτισσα μητέρα του που οι παλνοί την θυμούνται ως θεο-σεβούμενη, που έφτιαχνε τις «λει-τουργιές» (πρόσφορα) κληρονόμησε την θεοσέβεια και φρόντιζε σε όλους να φθάνει ο λόγος του Θεού με βίους αγίων που αγόραζε και χάριζε αφει-δώς κλπ.

Ηταν παρά τα χρόνια του ένας λόγιος άνθρωπος κι είναι κρίμα που χάθηκε χωρίς να προλάβουμε να τον γνωρίσουμε καλύτερα. Ίσως λίγοι Μι-κροχωρίτες τον θυμούνται, γιατί ου-

δέποτε έζησε στο χωριό και ελάχιστες φορές το επισκέφθηκε.

Η τελευταία του συνεργασία είναι για τον βίο της Αγίας Παρασκευής, που θα δημοσιεύσουμε σε επόμενο τεύχος.

Ας είναι ελαφρό το κόμα της Αττικής γης που τον σκεπάζει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΝΑΡΑΣ

Ο Ιωάννης Καναράς γεννήθηκε στο Μεγάλο Χωριό, το Νοέμβριο του 1914. Κατετάγην έφηβος σε στρατιωτική σχολή και με τον βαθμό του ανθυπασπιστού πολέμησε στον πόλεμο του 1940 με τους Ιταλούς.

Στην κατοχή έμεινε στο Μεγάλο Χωριό και οργανώθηκε στην Εθνική Αντίσταση. Για την δράση του συνελήφθη από τους Ιταλούς και εβασανίσθη.

Μετά το τέλος του πολέμου παρασημοφορήθηκε για την ηρωική δράση και φτάνοντας στο βαθμό του συνταγματάρχου απεστρατεύθηκε.

Παντρεύτηκε την Μαρία Πριγκιπίλη και απέκτησαν έναν γυιο τον Δημήτρη, που λίγους μήνες πριν σκοτώθηκε σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα σε ηλικία 45 ετών, φτασμένος επιστήμονας και στέλεχος γνωστής

επιχείρησης.

Στις 5 Ιουλίου 1993 ο Ιωάννης Καναράς μετά από μακροχρόνια ασθένεια υπέκυψε στο μοιραίο.

Ετάφη στη Νέα Σμύρνη όπου έμεινε τα τελευταία χρόνια. Τον συνώδευσαν στην τελευταία κατοικία συγγενείς και πολυάριθμοι φίλοι και πατριώτες του.

ΦΡΟΣΩ χήρα Α. ΤΣΑΠΕΡΑ (Κακαλιούρα).

Πέθανε ξαφνικά από ανακοπή της καρδιάς η Ευφροσύνη χήρα Ανδρέα Τσαπέρα (το γένος Κακαλιούρα) στις αρχές του νέου έτους σε ηλικία 75 ετών, 20 σχεδόν χρόνια μετά τον θάνατο του δραστήριου συζύγου της Ανδρέα Τσαπέρα γνωστού Ευρυτάνα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ψηφίσματα του Δ.Σ. της Αθήνας	30
Μια αιωνόβια Μικροχωριτιά	34
Και Διηγώντας το μιλιάκι	37
Παναγιώτα Σταθούρα	44
Σημαντικές χρονολογίες του χωριού	53
Μικροχωρίτικα Γράμματα	57
Βιβλία που λάβαμε	59
Από τη σκοπιά της Αθήνας	62
Από τα πραγματοποιηθέντα	75
Μεγάλα έργα	82
Μεσοφώντα στον Αιόλωνα	84
Δωρεές προς την Αθήνα	86
Προσωπικότητες της Πατρίδας	88
Λίγα λόγια γι' αυτούς	88

ΚΑΛΩΣΟΡΙΣΑΤΕ

ΣΤΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ψηφίσματα του Δ.Σ. της Αδελφότητας	30
Μια αιωνόβια Μικροχωρίτσα στην Αμερική	34
Και Διηγώντας τα μη κλαις, του Χρ. Γιαννακόπουλου	37
Παναγιώτα Σταθοπούλου, του Α. Γεωργίου	44
Σημαντικές χρονολογίες του χωριού μας, του Συνεργάτη χωρίς όνομα	53
Μικροχωρίτικα Γράμματα	57
Βιβλία που λάβαμε	59
Από τη σκοπιά της Αδελφότητας	62
Από τα ρημαγμένα μας χωριά (ποίημα) του Φ. Πανογιώργου	68
Ο Αγάς ο Ντερτιλής (ποίημα) του Β. Ζορμπά	68
Από τον χώρο της Ευρυτανίας και της Ρούμελης	71
Εμφύλιος πόλεμος καθ' οδόν του Γ. Σταυράκη	79
Φιλοσοφώντας τον Ανθρωπο και την Ζωή, του Γ. Βούλγαρη	82
Δωρεές προς την Αδελφότητα	84
Προσωπικότητες της Ρούμελης που έφυγαν	86
Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν	88

